

การบริหารจัดการ ด้านการเงินของสถานศึกษา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา :
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญ

กลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

371.206 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 ก การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา
กรุงเทพฯ : สกศ., 2566
154 หน้า
ISBN : 978-616-270-436-9
1. การเงินของสถานศึกษา 2. ชื่อเรื่อง

การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา

สิ่งพิมพ์ สกศ. ฉบับที่ 40/2566
ISBN 978-616-270-436-9
พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2566
จำนวนพิมพ์ 700 เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 กระทรวงศึกษาธิการ
 ถนนสุขุโทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
 โทร 02 668 7123 ต่อ 2414, 2416
 โทรสาร 02 243 2787
 Website: <http://www.onec.go.th>
พิมพ์ที่ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
 90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1
 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
 เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
 โทรศัพท์ 02 424 3249, 02 424 3525
 โทรสาร 02 424 3249, 02 424 3525
 E-mail: prigwhan54@hotmail.com

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นหนึ่งในองค์กรหลัก กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่หลักในการจัดทำแผนการศึกษา แห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬากับการศึกษา ทุกระดับ และจัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการศึกษาของชาติ ประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญคือ การส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในฐานะผู้จัดการศึกษา ผู้ร่วมลงทุนกับภาครัฐ และผู้สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา จาก ความสำคัญดังกล่าว คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและ แผนการศึกษา จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริม การลงทุนด้านการศึกษาร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนขึ้น เพื่อศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริม การลงทุนด้านการศึกษา และเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน ในสถานศึกษา

การดำเนินงานเกี่ยวกับการลงทุนด้านการศึกษาร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งการบริหารจัดการด้านการเงิน ในสถานศึกษายังพบข้อจำกัด และอุปสรรคหลายประการ ดังนั้น เพื่อหา แนวทางในการแก้ปัญหาหรือเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานดังกล่าว สำนักงานฯ จึงได้จัดการประชุม เรื่องการบริหารจัดการด้านการเงินของ สถานศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2566 ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับการบริหารจัดการด้านการเงิน

ของสถานศึกษา และรับฟังข้อมูลการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอขอบคุณความร่วมมืออย่างดียิ่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมธนารักษ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ร่วมให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายฯ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการดำเนินงานในภารกิจที่รับผิดชอบต่อไป

(นายสุเทพ แก่งสันเทียะ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
ตอนที่ 1 กล่าวเปิด ชี้แจงที่มา และวัตถุประสงค์การประชุม	1
ตอนที่ 2 การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา	12
ประเด็นที่ 1 การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการศึกษา	13
ประเด็นที่ 2 การใช้และจัดหาประโยชน์ของสถานศึกษา ในที่ราชพัสดุ	21
ประเด็นที่ 3 การบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ และเงินรายได้ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล	27
ประเด็นที่ 4 การใช้จ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุน สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	31
ประเด็นที่ 5 แนวทางการบริหารจัดการด้านการเงิน ของสถานศึกษา	35
ตอนที่ 3 ชักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จากผู้เข้าร่วมประชุม	40
ตอนที่ 4 บทวิเคราะห์ และข้อเสนอสำหรับการดำเนินงานต่อไป	49
ภาคผนวก	58
ภาคผนวก ก. เอกสารประกอบการประชุม (PowerPoint)	60
- ที่มา และวัตถุประสงค์ของการประชุม	60
- การใช้และการจัดหาประโยชน์ของสถานศึกษาในที่ราชพัสดุ	65
- แนวทางและโอกาสการบริหารจัดการด้านการเงิน ของสถานศึกษาและการลงทุนภาคเอกชน เพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ข. กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	90
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 59)	90
- พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562	91
- กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563	105
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับเงิน หรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่สถานศึกษา พ.ศ. 2552	113
- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการบริหารอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551	118
- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินรายได้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2549	122
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2546	125
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุง การศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	135
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การระดมทรัพยากร ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	139
- แนวปฏิบัติว่าด้วยการจัดประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล	141
ภาคผนวก ค. ภาพบรรยากาศการประชุม	144
คณะผู้จัดทำ	146

ตอนที่ 1

กล่าวเปิด ชี้แจงที่มา และวัตถุประสงค์การประชุม

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา กลุ่มนโยบายการเงินการคลัง และทรัพยากรทางการศึกษา จัดประชุมเรื่อง **การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา** เมื่อวันอังคารที่ 27 มิถุนายน 2566 เวลา 08.30 น. ณ ห้องประชุมกำแพง พलगูร ชั้น 3 อาคาร 56 ปี เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา โดยในระยะแรกเน้นศึกษา และรับฟังข้อมูลการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยมีรองเลขาธิการสภาการศึกษา (นายสวัสดิ์ ภู่ทอง) เป็นประธานการประชุม และผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา และรักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษา ด้านระบบการศึกษา (นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล) กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย

■ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมให้ข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ :

- นางกุลิสรภาพ บัญทับ

รองผู้อำนวยการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

- นางสุทิสรา เหมือนมาตย์
เจ้าหน้าที่จัดผลประโยชน์ชำนาญการพิเศษ กรมธนารักษ์
 - นางเบ็ญจา จายะพันธ์
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารสินทรัพย์
สำนักการคลังและสินทรัพย์ สพฐ.
 - นางเบญจวรรณ ดวงใจ
ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ 1
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ.
 - นายพิภพ พิทักษ์ศิลป์
อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
และที่ปรึกษาประธานกรรมการบริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)
- ผู้เข้าร่วมประชุม :
- ผู้แทนสำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้แทนสำนักนิติการ สพฐ. ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัด สพฐ. และบุคลากรสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

- ◆ นายสวัสดิ์ ภู่ทอง รองเลขาธิการสภาการศึกษา
กล่าวเปิดประชุม และนำเสนอความสำคัญของการบริหารจัดการ
ด้านการเงินของสถานศึกษา สรุปสาระสำคัญดังนี้

การกระจายอำนาจเป็นเป้าหมายสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษามีอิสระ คล่องตัว โดยเฉพาะในการบริหารด้านการเงินและงบประมาณ ทั้งนี้ ความเป็นอิสระจำเป็นต้องมีกฎระเบียบกฎหมายรองรับสิ่งที่สถานศึกษาดำเนินการ ซึ่งปัจจุบันมีกฎหมายและระเบียบรองรับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ที่มีกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติสถานศึกษาส่วนใหญ่มักยังมีความกังวล โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุ รวมถึงทรัพย์สินต่าง ๆ เพื่อนำรายได้มาใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายจำเป็นต้องร่วมกันพิจารณาหาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อสร้างความชัดเจนให้แก่สถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการศึกษา วิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการศึกษา ได้ดำเนินการผลักดันให้เกิดการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาถึงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่มีเจตนารมณ์ที่ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ โดยบัญญัติให้ “โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล” และมีอิสระในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ แต่เนื่องจากบัญญัติไว้เพียงหลักการและแนวทางกว้าง ๆ ไม่ระบุรายละเอียด โดยยังคงต้องอิงกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ดังนั้น กฎหมายลำดับรองที่ออกโดยหน่วยงานต้นสังกัดจึงไม่สามารถแย้งกับกฎหมายหลัก คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ ทั้งนี้ โดยทั่วไปโรงเรียนสามารถใช้และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียนได้หากเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เนื่องจากไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา แต่การดำเนินการอื่นที่ไม่ชัดเจน อาจถูกตีความว่าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและต้องสงเคราะห์ได้ต่าง ๆ คืบคลั่ง จึงส่งผลให้โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจในการจัดหาและนำรายได้มาใช้ในการบริหารจัดการหรือจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน เนื่องจากเกรงว่าจะถูกตรวจสอบและเรียกเงินคืนจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 59 บัญญัติเกี่ยวกับการให้อิสระในการบริหารงบประมาณของโรงเรียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนี้

วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วย ที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของ สถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา”

วรรคสอง บัญญัติว่า “บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของ รัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยน จากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ ของสถานศึกษา”

วรรคสาม บัญญัติว่า “บรรดารายได้และผลประโยชน์ของ สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจาก ที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิด จากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้ เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมาย ว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ”

วรรคสี่ บัญญัติว่า “บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา ของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับ ที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญา การซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ ให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด”

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล” และวรรคสอง ระบุว่า “เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง”

ก่อนปี พ.ศ. 2546 ที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ทรัพย์สินทุกอย่างของโรงเรียน อาทิ ที่ดิน อาคาร ห้องเรียน ต้นไม้ใหญ่ ถือว่าอยู่ในที่ราชพัสดุ รายได้ต้องส่งคืนคลัง แต่ภายหลังจากปี พ.ศ. 2546 ถ้ามีผู้บริจาคที่ดินจะถือว่าเป็นของโรงเรียนเพราะเป็นนิติบุคคล แต่ปัจจุบันมีผู้บริจacksonน้อย เนื่องจากที่ดินมีราคาสูง โรงเรียนส่วนใหญ่จึงไม่มีทรัพย์สินนอกจากนี้ ประเด็น นโยบายควบรวมโรงเรียน โรงเรียนในบางพื้นที่จึงถูกปล่อยว่างและไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากติดกฎระเบียบโรงเรียนบางแห่งเคยประมูลขายและนำเงินมาใช้บริหารจัดการโรงเรียน แต่สุดท้ายต้องส่งคืนคลัง จึงเป็นเรื่องยากในการหาทางออกที่เหมาะสม

การประชุมในครั้งนี้น่าจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างความเข้าใจและชี้แนะวิธีดำเนินการที่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย ว่าสิ่งใดสถานศึกษาปฏิบัติได้และสิ่งใดปฏิบัติไม่ได้ อาทิ การเปิดร้านค้า ร้านสวัสดิการ การติดตั้งตู้เอทีเอ็ม การให้วัดหรือชุมชนจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน การให้เช่าสถานที่ในโรงเรียน การขายผลผลิตจากแปลงเกษตรในโรงเรียนเพื่อนำมาเป็นทุนการศึกษา รวมถึงการรับเงินบริจาคจากชุมชนหรือผู้ปกครอง เพื่อช่วยค่าน้ำค่าไฟ หรือจากองค์กรเอกชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในลักษณะของทุนการศึกษา วัสดุอุปกรณ์การเรียน การนำเงินรายได้เข้าบัญชีเงินโรงเรียนในลักษณะของเงินนอกงบประมาณ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบ แต่บางโรงเรียนมิได้นำเข้าบัญชี จนทำให้

เกิดข้อครหาจากผู้ปกครอง ทั้งนี้ การดำเนินงานส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่อาจเกิดจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับสถานศึกษาในฐานะหน่วยปฏิบัติจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพื่อให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการและดำเนินการได้ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ไม่ขัดต่อกฎหมาย และเป็นประโยชน์ตามเจตนารมณ์ของสถานศึกษาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะช่วยลดความกังวลให้กับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ผลการประชุมในวันนี้อาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันที แต่อย่างน้อยจะเป็นแนวทางเพื่อปรับแก้ไขกฎหมายให้เอื้อต่อการสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เหมาะสมต่อไป

- ◆ นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา และรักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษา ด้านระบบการศึกษา ชี้แจงที่มา และวัตถุประสงค์ของการประชุม สรุปลงสาระสำคัญ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีอำนาจหน้าที่หลักในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และจัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษาของชาติ โดยในการขับเคลื่อนมีกลไกสำคัญ คือ คณะกรรมการสภาการศึกษา ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน เพื่อผลักดันภารกิจสำคัญและภารกิจเฉพาะด้านต่าง ๆ โดยแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน 9 คณะ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา

นโยบายและแผนระดับชาติ ทั้งยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาล และแผนการศึกษาแห่งชาติ ล้วนระบุดังกล่าวสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งมีประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญคือ การส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในฐานะผู้จัดการศึกษา ผู้ร่วมลงทุนทางการศึกษา และผู้สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ มีการกำหนดให้มีการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ และด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่มุ่งสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา โดยมุ่งยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาผ่านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

จากความสำคัญดังกล่าว คณะอนุกรรมการสภาพการศึกษาได้นำนโยบายและแผนการศึกษา จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านการศึกษาด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนขึ้น โดยมี คุณพิภพ พิทักษ์ศิลป์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากบริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) เป็นประธาน หน้าที่หลัก คือ การศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการสนับสนุนทางการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องการลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน ซึ่งปัจจุบันพบว่า การมีส่วนร่วมทางการศึกษาจากภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมยังมีข้อจำกัดและส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมแบบไม่มีเงื่อนไขข้อตกลง อาทิ การบริจาคเงิน สิ่งของ แต่ไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้บางครั้ง การบริจาคอาจไม่สอดคล้อง

กับความต้องการจำเป็นเฉพาะด้านของสถานศึกษา รวมทั้งมีข้อจำกัดเรื่องกฎ ระเบียบในการหารายได้ของสถานศึกษา นอกจากนี้ จากรายงานผลการศึกษาระบบบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ พบว่า รายจ่ายด้านการศึกษาส่วนใหญ่มาจากภาครัฐส่วนกลาง แต่ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมยังมีส่วนร่วมลงทุนด้านการศึกษาในสัดส่วนที่ต่ำ ซึ่งแม้ปัจจุบันรัฐจะอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เงินอุดหนุนรายหัว) สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ทุกสังกัด และได้รับการปรับอัตราเงินอุดหนุนฯ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2565 แต่เงินจำนวนดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา รวมทั้งเงินอุดหนุนรายหัวฯ ยังมีข้อจำกัดในการใช้เงินอุดหนุนฯ หลายประการ อาทิ เงินอุดหนุนตามจำนวนผู้เรียนทำให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อย ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เป็นรายจ่ายประจำ (Fixed Cost) และกฎ ระเบียบของแต่ละสังกัดแตกต่างกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเห็นควรศึกษาเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านการศึกษาร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งศึกษาแนวทางเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการด้านการเงินในระดับสถานศึกษา ภายใต้การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยในระยะแรกเน้นศึกษาการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกอบการวิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านงบประมาณและการเงินเพื่อการศึกษาต่อไป จึงได้จัดประชุม เรื่อง **การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา ซึ่งจำแนกการนำเสนอเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- 1) การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา
- 2) การใช้และการจัดหาประโยชน์ของสถานศึกษาในที่ราชพัสดุ
- 3) การบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์และเงินรายได้ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล
- 4) การใช้จ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุนสำหรับจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5) แนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอและหารือประเด็นดังกล่าวข้างต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะรวบรวมเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติต่อไป

ตอนที่ 2

การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา

ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมธนารักษ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา นำเสนอ ข้อมูลและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา การใช้และจัดหาประโยชน์ ของสถานศึกษาในที่ราชพัสดุ การบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์และ เงินรายได้ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล การใช้จ่ายงบประมาณและ เงินอุดหนุนสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวทางการบริหารจัดการ ด้านการเงินของสถานศึกษา สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการศึกษา

- ◆ นางกุลิศราห์ บุญทับ รองผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน นำเสนอข้อมูลและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา หลักการทำงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และตัวอย่างข้อมูลจากการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณที่ผ่านมา สรุปสาระสำคัญดังนี้

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีบทบาทอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 ซึ่งในมาตรา 4 การตรวจเงินแผ่นดิน หมายความว่า “ตรวจสอบการเงินของหน่วยรับตรวจ ซึ่งรวมถึงตรวจการจัดเก็บรายได้ การรับ การใช้จ่าย

การใช้ประโยชน์ การเก็บรักษา และการบริหารซึ่งเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ของหน่วยรับตรวจหรือที่อยู่ในความครอบครองหรืออำนาจใช้จ่ายของหน่วยรับตรวจว่าเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และแบบแผนการปฏิบัติราชการหรือไม่ และตรวจว่าการใช้จ่ายเงินหรือการใช้ประโยชน์นั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด เกิดผลสัมฤทธิ์ และมีประสิทธิภาพหรือไม่ รวมถึงการตรวจสอบ รายงานการเงินของหน่วยรับตรวจและแสดงความเห็นต่อผลการตรวจสอบ และการตรวจสอบอื่นที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ปัจจุบันคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) มีอำนาจหน้าที่ ในการวางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐาน เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กำกับการตรวจเงินแผ่นดิน ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการให้คำแนะนำแก่ หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน ส่งลงโทษทางปกครอง (มาตรา 27) รวมทั้งควบคุมกำกับดูแลการบริหารงาน ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินติดตามตรวจสอบเพื่อให้การ ใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพและในขณะเดียวกันเป็นการป้องกัน ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับการเงินการคลังของรัฐ โดยดำเนินการ ตรวจสอบ 3 ลักษณะ ได้แก่ การตรวจสอบด้านการเงิน (Financial Audit) การตรวจสอบด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance Audit) และการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Performance Audit) ของหน่วยรับตรวจว่าเป็นการใช้เงินแผ่นดิน อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าหรือไม่ เพียงใด รายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1) การตรวจสอบด้านการเงิน (Financial Audit) เป็นการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยประเด็นการตรวจสอบที่สำคัญ ได้แก่ การใช้งานระบบ GFMS ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด การจ่ายเงินของส่วนราชการ การเบิกจ่ายเงินยืม การรับ-นำส่งของส่วนราชการ การเก็บรักษาเงินของส่วนราชการ การรายงาน (รายงานการขอเบิกเงิน รายงานประจำเดือน งบกระทบยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร) เงินทดรองราชการ โดยเฉพาะรายการเงินนอกงบประมาณ ซึ่งมีข้อค้นพบสำคัญคือ “หน่วยงานต้นสังกัดไม่ทราบสินทรัพย์ของโรงเรียนภายใต้สังกัด” แบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

1.1 กรณีงบแสดงฐานะการเงิน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษบางส่วนอยู่นอกระบบ GFMS ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดต้องหาแนวทางดำเนินการรับรู้สินทรัพย์ของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดให้เข้ามาในระบบงบการเงิน

1.2 กรณีงบแสดงผลการดำเนินงาน เมื่อตรวจสอบงบจะแสดงให้เห็นผลการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเงินรายได้สถานศึกษา ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดไม่รับรู้และรายงานเข้ามาในรายงานการเงิน

2) การตรวจสอบด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการ (Compliance Audit) ตามเจตนารมณ์ สตง. ทำหน้าที่เป็นผู้กำกับติดตาม (Regulator) จึงมีการตรวจสอบในลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือแบบแผนการปฏิบัติราชการ ได้แก่ การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง การใช้จ่ายเงินรายได้สถานศึกษาตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 ทั้งการรับ การใช้จ่าย การใช้ประโยชน์การบริหารเงิน

ทรัพย์สิน สิทธิและเงินนอกงบประมาณ ซึ่งเป็นเงินรายได้สถานศึกษา
ทั้งนี้ สตง. ตรวจสอบโดยไม่จำกัดระยะเวลา เป็นการตรวจสอบตาม
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ โดยมีประเด็นที่กำลังเร่งรัดตรวจสอบ
อาทิ ลูกหนี้เงินยืม

3) การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการดำเนินงาน
(Performance Audit) เป็นการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ
ตามแผนงานและโครงการ ซึ่งตามมาตรา 90 ของ พ.ร.บ. ประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 ระบุว่าเป็นการ
ตรวจสอบการใช้งบประมาณเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ การบรรลุเป้าหมาย
ของการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งจะสอดคล้องกันว่า หากตรวจสอบตาม
พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และประเมิน
ผลสัมฤทธิ์จากการใช้งบประมาณเงินอุดหนุนแล้ว หากผลสัมฤทธิ์บรรลุ
ตามเป้าหมายก็น่าจะตอบโจทย์ของยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

จากผลการตรวจสอบปีที่ผ่านมา พบว่า สพฐ. มีความเสี่ยงจาก
การเป็นองค์กรขนาดใหญ่และสลับซับซ้อน มีหน่วยเบิกจ่ายจำนวนมาก
ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนั้น สพฐ. เปรียบเสมือนพ่อแม่
ส่วนลูกคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานตรวจสอบกรณี
พิเศษต่าง ๆ ซึ่ง สตง. ติดตามตรวจสอบเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณ
มีประสิทธิภาพและในขณะเดียวกันเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจ
เกิดขึ้นกับการเงินการคลังของรัฐ โดยมีข้อค้นพบสำคัญ ดังนี้

1) ครูที่ทำหน้าที่ด้านบัญชีการเงิน ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนไม่มีครูที่
รับผิดชอบด้านการเงินหรือบัญชี แต่ต้องให้ครูผู้สอนมาทำหน้าที่ดังกล่าว
โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษที่ได้รับจัดสรร

งบประมาณจาก สพฐ.จำนวนมาก จึงมีความเสี่ยงจากศักยภาพของครูหรือบุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารการเงิน

2) หน่วยตรวจสอบภายในของ สพฐ. มุ่งตรวจสอบเรื่องความถูกต้องในการเบิกจ่ายเท่านั้น แต่ไม่ได้นำข้อเสนอของ สตง. ไปผลักดันให้เห็นผลต่อหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในสังกัด เช่น เรื่องเงินรายได้ของสถานศึกษา สพฐ. ควรมีหน่วยงานตรวจสอบภายในที่วางแผนการดำเนินงาน/ระบบให้กับทุกโรงเรียนในการรายงานข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงว่าในปีงบประมาณที่ผ่านมาโรงเรียนมีเงินรายได้จำนวนเท่าใดเพียงพอหรือไม่ ซึ่งหากระบบการตรวจสอบมีความเข้มแข็งจะช่วยป้องกันปัญหาการทุจริตได้ รวมทั้งการใช้จ่ายผิดพลาดประสงค์ที่อาจเกิดจากการที่โรงเรียนไม่ได้นำเงินรายได้ไปใช้เพื่อพัฒนาหรือจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) งบแสดงผลการดำเนินงาน โดยเฉพาะในเรื่องของเงินนอกงบประมาณ ขาดการจัดระบบหลักเกณฑ์ที่ดี จึงเป็นช่องทางในการหาประโยชน์ส่วนตน เฉพาะกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง อาทิ การประมูลร้านค้า/ร้านอาหาร การทำน้ำดื่มขาย โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่ง สตง. ได้รับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวจำนวนมาก รวมทั้งกรณีการงบประมาณและฝ่ายนิติบัญญัติต้องการให้ตรวจสอบและนำเสนอข้อมูลดังกล่าว

4) การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา ซึ่งปีนี้มุ่งเรื่องการรักษาวินัยการเงินการคลังเป็นหลัก โดยเฉพาะเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากเงินอุดหนุนเมื่อจัดสรรแล้ว สามารถใช้ได้ 2 ปี โดยปีการศึกษาถัดปีงบประมาณไม่ตรงกัน หากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ตรงกับปีการศึกษา 2566 เมื่อถึงวันที่ 30 กันยายน 2566 จะหมดปีแรก

ของการใช้จ่ายงบประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และโรงเรียน จะใช้ได้อีก 1 ปี คือถึงวันที่ 30 กันยายน 2567 ซึ่งครอบคลุมการจัดการ การศึกษาในภาคเรียนที่ 2 สำหรับปีการศึกษา 2566 เท่านั้น แต่หลาย โรงเรียนไม่เข้าใจและขาดการควบคุม ไม่ได้แบ่งแยกทำทะเบียนคุม ดังนั้น ถ้าโรงเรียนมีระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) ที่ดี ต้องสามารถแยกได้ว่าสมุดบัญชีเล่มเดียวที่รับเงินอุดหนุน ประกอบด้วย เงินที่รับจัดสรรสำหรับปีใด เพื่อควบคุมว่าต้องใช้ให้ทันตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีระบบดังกล่าว เมื่อ พ้นปีงบประมาณแล้วจึงไม่สามารถใช้งบประมาณดังกล่าวได้

จากการตรวจสอบเบื้องต้น พบว่า เงินอุดหนุนที่เหลือเกิน 2 ปี และต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน มีจำนวนประมาณ 1,066 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนถึงการที่ไม่เป็น ไม่มีวินัย ไม่รู้กรอบระยะเวลา ขาดการควบคุม ที่ดี ขาดข้อมูลที่น่ามาบริหารจัดการ

5) สรุปข้อสังเกตสำคัญในการบริหารจัดการเงินอุดหนุนรายหัวฯ ดังนี้

5.1 ไม่มีการทำทะเบียนคุม ไม่แยกข้อมูลรายปี เมื่อจบประมาณ เกิน 2 ปี จึงไม่สามารถใช้ได้ รวมทั้งการใช้จ่ายเงินอุดหนุนในรายการ ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมวิชาการ กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม/ลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด/ผู้บำเพ็ญ ประโยชน์ กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT) และกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนทางไกล ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นกิจกรรมที่ สพฐ. กำหนด แต่โรงเรียนจัดไม่ครบ ไม่ได้ให้นำหน้าการใช้งบประมาณ และ ไม่มีการวางแผนการใช้งบประมาณล่วงหน้า

5.2 ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจ นำเงินอุดหนุนไปใช้จ่ายในรายการที่ไม่เป็นไปตามกำหนด อาทิ การก่อสร้าง ซึ่งบางกรณีครูให้ข้อมูลว่ากิจกรรมหลายกิจกรรม อาทิ นาฏศิลป์ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณมาให้ วิชาพลศึกษาขาดอุปกรณ์วัสดุในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเมื่อทราบจำนวนเงินอุดหนุน โรงเรียนควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน กิจกรรมที่จะใช้ และเมื่อครบ 1 ภาคเรียน ควรมีการประเมินว่ามีเงินเหลือเท่าไร เพื่อเร่งรัดการใช้จ่ายให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด และเกิดประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้ กรณีกิจกรรมทัศนศึกษา พบว่า เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวฯ ไม่เพียงพอ เนื่องจากโรงเรียนบางส่วนจัดกิจกรรมในลักษณะการไปทัศนศึกษาและใช้เงินจำนวนมาก ดังนั้น โรงเรียนควรวางแผนบริหารจัดการงบประมาณเพื่อใช้ในแต่ละกิจกรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการศึกษาและไม่กระทบภารกิจหลัก รวมทั้งต้องรักษาไว้ซึ่งวินัยการเงินการคลังที่ดีของรัฐ

ข้อคิดเห็นเบื้องต้น :

1) การจัดทำแนวทางการให้ความรู้หรือพัฒนาครูหรือบุคลากรที่ทำหน้าที่บริหารงบประมาณ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษที่ต้องรับผิดชอบงบประมาณจำนวนมาก อาทิ โรงเรียนที่มีหลักสูตร EP (English Program) ควรมีเจ้าหน้าที่การเงินการบัญชีเป็นการเฉพาะ ซึ่งที่ผ่านมามีกรณีการร้องเรียนประเด็นการนำรายได้จากการเปิดหลักสูตร EP ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ โดยโรงเรียนบริหารงบประมาณแบบไม่แยกรายการค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ การนำไปฝากธนาคาร (คลัง) เพื่อเป็นเงินรายได้สถานศึกษาสามารถทำได้ แต่ต้องควบคุมเสมือนเป็นเงินบริจาคที่มี

วัตถุประสงค์เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนที่เรียนหลักสูตร EP เท่านั้น

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินที่คำนึงถึงหลักวินัยการเงินการคลัง สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติ และเกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ ซึ่งมีกรณีตัวอย่างที่ สตง.พบ อาทิ รายได้จากการประมูลร้านค้าในโรงเรียน การทำน้ำดื่มของโรงเรียน เพื่อขาย ที่ไม่มีการรายงานเป็นรายได้สถานศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

3) ครูขาดความรู้ด้านบัญชี-การเงิน ไม่มีการทำทะเบียนคุมงบประมาณรายปี จึงเป็นความท้าทายว่าทำอะไรให้ครูซึ่งเป็นผู้บริหาร งบประมาณมีความรู้เรื่องการเงิน หรือมีเจ้าหน้าที่การเงินเพื่อรับผิดชอบอย่างเต็มที่ และสามารถวางแผนการเงินล่วงหน้าและวางหลักเกณฑ์ในการใช้เงินได้ตามวัตถุประสงค์

ประเด็นที่ 2 การใช้และจัดหาประโยชน์ของสถานศึกษา ในที่ราชพัสดุ

- ◆ นางสุทิสรา เหมือนมาตย์ เจ้าหน้าที่จัดหาผลประโยชน์
ชำนาญการพิเศษ ผู้แทนกรมธนารักษ์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ
การใช้และจัดหาประโยชน์ของสถานศึกษาในที่ราชพัสดุ
การได้มาซึ่งที่ราชพัสดุ จำเป็นต้องทราบการได้มา
ของอสังหาริมทรัพย์ หากกฎหมายกำหนดให้อสังหาริมทรัพย์ใด
เป็นที่ราชพัสดุ จะต้องบริหารทรัพย์สินดังกล่าวภายใต้กฎหมาย
ที่ราชพัสดุ โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562 มาตรา 4 ระบุว่า
“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วย
การปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ

ขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือศาลหรือองค์กรอัยการหรือรัฐสภา
ดังนั้น สพฐ. เป็นส่วนราชการในระดับกรม ซึ่งเป็นส่วนราชการตาม
กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม จึงเป็นผู้ใช้ที่ราชพัสดุ
ตามนัยของกฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563 ข้อ 2

สำหรับสถาบันการศึกษาสามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

- สถาบันการศึกษาในสังกัดของรัฐ (ในระบบ) ถือเป็นการใช้
ในราชการ สามารถใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุได้ โดยไม่ต้องชำระ
ค่าตอบแทนหรือจัดทำเป็นสัญญาเช่า โดยสิทธิเข้ามาใช้ประโยชน์ใน
ที่ราชพัสดุสถานศึกษาในสังกัดของรัฐ อาทิ โรงเรียนในสังกัด สพฐ.
มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาอื่นใดซึ่งกฎหมายกำหนดว่าอยู่ใน
สังกัดของรัฐ

- สถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐ (นอกระบบ) ซึ่งมีใช้ส่วน
ราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม แต่เป็น
หน่วยงานของรัฐ การเข้าใช้ประโยชน์จึงจะต้องชำระค่าตอบแทนและจัด
ทำสัญญาเช่า ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐที่ใช้หรือครอบครอง
ใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุได้ใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาโดยชอบอยู่
ในวันที่กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563 ใช้บังคับ (วันที่ 23
พฤศจิกายน 2563) ให้ยังคงใช้ ปกครอง ดูแล บำรุงรักษาต่อไปได้โดย
ไม่ต้องขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่ แต่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตาม
กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563

1) ความหมายของที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ
พ.ศ. 2562 มาตรา 6 ระบุว่า ที่ราชพัสดุ ได้แก่ (1) อสังหาริมทรัพย์
อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด (2) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อ
ประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ และ (3) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้

เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย ส่วนอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562 กำหนดให้อสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือได้มาโดยการซื้อหรือการแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 59 วรรคสอง

2) การได้มาของที่ราชพัสดุ หากที่ดิน อาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างซึ่ง สพฐ. ได้มาโดยผลของกฎหมายหรือได้มาด้วยเงินงบประมาณถือว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นที่ราชพัสดุ การบริหารทรัพย์สินหรือการจัดการประโยชน์ในที่ราชพัสดุจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่อสังหาริมทรัพย์ตามนัยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดว่าอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งได้มาโดยการมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินนั้น โดยไม่ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ สพฐ. สามารถนำจัดหาประโยชน์ได้โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

3) การจัดหาประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 59 กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของการศึกษา ดังนั้น การหารายได้จากสถานศึกษาจะต้องจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุภายใต้วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของการศึกษาเท่านั้น เช่น โรงเรียนในสังกัด สพฐ. จะเก็บเกี่ยวผลผลิต

จากการเพาะปลูกในแปลงเกษตรเพื่อนำไปจำหน่ายได้หรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาว่าโรงเรียนมีหลักสูตร การเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเพาะปลูกในแปลงเกษตรหรือไม่ หากมีหลักสูตรดังกล่าว ผลผลิตที่ได้จากการเกษตรก็ถือเป็นรายได้จากการบริการของสถานศึกษา

4) การใช้ที่ราชพัสดุ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุมีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ อาทิ การรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้างในสถาบันการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บรายได้ หากสิ่งปลูกสร้างเป็นที่ราชพัสดุจะต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563 โดยโรงเรียนสามารถรื้อถอนเองได้โดยไม่ต้องทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ และให้นำส่งรายได้ที่ได้จากการรื้อถอนส่งเป็นรายได้แผ่นดินในนามกรมธนารักษ์ และแจ้งให้กรมธนารักษ์ทราบเพื่อดำเนินการหมายเหตุทะเบียน เว้นแต่การรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่อาจมีผลกระทบต่อคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม หรือสถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์ จะต้องได้รับความยินยอมจากกรมธนารักษ์ก่อน และหากสิ่งปลูกสร้างที่เป็นโบราณสถานให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

5) การนำวัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุไปใช้ประโยชน์ กรณีนำไปใช้ประโยชน์ในราชการ จำแนกเป็น 2 กรณีย่อย ได้แก่ 1) กรณีการสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ต้องนำส่งขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ และการจัดทำเป็นวัสดุอุปกรณ์ใช้ประโยชน์ทางราชการ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น และวัสดุอุปกรณ์นั้นจะต้องลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างฯ และ 2) กรณีนำไปใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ สาธารณกุศล ผู้ใช้ที่ราชพัสดุจะต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นและประโยชน์ที่สาธารณชนจะพึงได้รับไปประกอบการพิจารณาของกรมธนารักษ์ด้วย ทั้งนี้ ทั้ง 2 กรณีต้องได้รับอนุญาต

จากกรรมนารักษ์หรือสำนักงานนารักษ์พื้นที่ก่อน และห้ามมิให้นำวัสดุที่ได้จากที่ราชพัสดุไปสมทบกับเงินงบประมาณที่ได้รับเป็นค่าก่อสร้างอาคารใหม่ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสำนักงบประมาณ

6) รายได้จากที่ราชพัสดุ ต้องพิจารณาที่มาของที่ราชพัสดุ หากอาคารสิ่งปลูกสร้างมาจากการบริจาค เงินนอกงบประมาณ การรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้าง ไม่ต้องส่งเป็นรายได้แผ่นดินในนามของกรรมนารักษ์ แต่การรื้อถอนที่เป็นอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่ราชพัสดุ ไม่ว่าจะสิ่งปลูกสร้างจะปลูกสร้างในมหาวิทยาลัย หรือในโรงเรียน สพฐ. หากมีเงินที่ได้จากการจำหน่ายรื้อถอนให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดินในนามกรรมนารักษ์ทุกกรณี

7) การตัดพินต้นไม้ การขุดดิน การถมดิน หรือการดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของที่ราชพัสดุ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถดำเนินการได้ตามความจำเป็น โดยไม่ต้องขออนุญาตจากกรรมนารักษ์ในกรณีดังต่อไปนี้

กรณีที่ 1 การขุดดินในที่ราชพัสดุเพื่อปรับปรุงสภาพการใช้ที่ราชพัสดุ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถดำเนินการได้ตามความจำเป็น เช่น การขุดบ่อ ขุดสระ ปรับปรุงถนนภายใน การปรับสภาพพื้นดิน เป็นต้น ทั้งนี้ หากต้องนำออกจากที่ราชพัสดุให้ดำเนินการโดยวิธีการจำหน่าย หรือหากจะนำดินที่ได้จากที่ราชพัสดุไปใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงอื่น ไม่ว่าจะที่ดินแปลงนั้นจะอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานผู้ใช้อเองหรือหน่วยงานอื่น จะต้องขออนุญาตต่อกรรมนารักษ์หรือสำนักงานนารักษ์พื้นที่ก่อน

กรณีที่ 2 การตัดพินต้นไม้ในที่ราชพัสดุ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถตัดพินได้ตามความจำเป็น เช่น เพื่อปลูกสร้างอาคารใหม่ ต้นไม้กีดขวางสายไฟฟ้าหรืออาจโคนล้มเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

หรือการตัดฟันต้นไม้ขนาดเล็กเพื่อประโยชน์ในการทำงานบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ เป็นต้น

ข้อคิดเห็นเบื้องต้น :

ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 59 กำหนดให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดหารายได้จากการบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของการศึกษา โรงเรียนในสังกัด สพฐ. จะต้องจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุภายใต้วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของการศึกษาเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายการจัดตั้งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอาชีวศึกษาซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดของรัฐ เช่น พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 20 ได้กำหนดว่า นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน สถาบันอาชีวศึกษาได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ที่ราชพัสดุ ซึ่งสถาบันปกครอง ดูแล หรือใช้ประโยชน์ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอาชีวศึกษาจึงสามารถนำที่ราชพัสดุที่ครอบครองมาจัดหาประโยชน์ได้ เช่น การให้เอกชนเช่าเพื่อเป็นร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม โดยไม่ต้องนำรายได้ส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ดังนั้น หากโรงเรียนในสังกัด สพฐ. จะดำเนินการจัดหาประโยชน์จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขโดยมีข้อกำหนดในลักษณะเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอาชีวศึกษา เพื่อจะสามารถดำเนินการจัดหาประโยชน์ต่อไปได้

ประเด็นที่ 3 การบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์และ เงินรายได้ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

- ◆ นางเบญจมา จายะพันธุ์ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารสินทรัพย์
ผู้แทนจากสำนักการคลังและสินทรัพย์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์และ
เงินรายได้ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล และปัญหา/
อุปสรรคที่พบในปัจจุบัน สรุปสาระสำคัญดังนี้

การจัดการประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นประเด็นสำคัญที่ต้อง
สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจนว่า โรงเรียนสามารถหาประโยชน์
ได้หรือไม่ได้ และมีกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องอะไรบ้าง โดยโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่มีฐานะเป็น
นิติบุคคล แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ระบุว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล”

2) โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะคนพิการ ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 20 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาเฉพาะความพิการของรัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาตามภารกิจแก่คนพิการ โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล”

การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาประโยชน์จากที่ราชพัสดุของสถานศึกษา ให้นับจากวันที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ คือวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 หากที่ดินได้มาก่อนวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ถือเป็นที่ราชพัสดุ แต่ถ้าหลังจากวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของโรงเรียน และเมื่อมี พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 59 รองรับ โรงเรียนก็สามารถดำเนินการจัดหาประโยชน์ได้ โดยจากการทำหนังสือหารือกรมธนารักษ์ว่า สพฐ. สามารถดำเนินการอะไรได้บ้าง พบว่า สามารถดำเนินการได้ แต่ สพฐ. ต้องมีระเบียบและแนวทางการปฏิบัติให้กับโรงเรียนในสังกัดว่าดำเนินการอย่างไร สพฐ.จึงมีระเบียบ สพฐ.ว่าด้วยการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551

สาระสำคัญของระเบียบ สพฐ.ว่าด้วยการบริหารจัดการ อสังหาริมทรัพย์ฯ พ.ศ. 2551 กล่าวถึงวิธีดำเนินการจัดหาประโยชน์ โดยมีการระบุในข้อ 9 และข้อ 10 ของระเบียบดังกล่าว ดังนี้

- ข้อ 9 วิธีดำเนินการจัดหาประโยชน์ ภายในระยะเวลา 1 ปี
ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต ทั้งการจัดหา ประโยชน์ที่สถานศึกษาดำเนินการเอง และให้หน่วยงานอื่นเช่า หรือ สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่น เป็นนัยอย่างหนึ่งว่า เป็นการเปิดโอกาส ให้โรงเรียนดำเนินการได้โดยไม่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์หลักของ สถานศึกษา แต่ยังมีโรงเรียนที่ไม่กล้าดำเนินการ เกรงว่าจะผิดระเบียบ

- ข้อ 10 วิธีดำเนินการจัดหาประโยชน์ ภายในระยะเวลา 5 ปี
ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต โดยผ่านความเห็นชอบ จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถดำเนินการได้ ในรูปแบบโรงเรียนดำเนินการเองหรือร่วมกับเอกชน หรือให้เอกชน ดำเนินการได้ โดยตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด มีผู้แทนโรงเรียนเป็นคณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณาว่าถ้าจะทำสัญญาเช่าและมีผลตอบแทน จะต้องมียอดราคาเช่าเท่าไร รวมทั้งพิจารณาเงินทุนและบริบทของ โรงเรียน โดยต้องคำนึงว่าการดำเนินงานขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์หลัก ของสถานศึกษาหรือไม่ ซึ่งโรงเรียนต้องเขียนหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ภารกิจการจัดการศึกษา อาทิ โรงเรียนทางภาคเหนือจะปลูกกาแฟ ต้อง พยายามบูรณาการในหลักสูตรให้ได้ว่าโรงเรียนจะทำโครงการปลูกกาแฟ นักเรียนเข้ามาใช้พื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนและโรงเรียนได้ ผลประโยชน์จากพื้นที่ โดยโรงเรียนเฉพาะคนพิการ ส่งกักสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ สามารถดำเนินการได้โดยเขียนหลักการให้สอดคล้องกับ หลักสูตรว่าเด็กได้ฝึกวิชาชีพ ส่วนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาบางกรณีอาจดำเนินการไม่สอดคล้องกับภารกิจหลักของสถานศึกษา อาทิ การเปิดร้านขายกาแฟสด ควรคำนึงถึงความเหมาะสมเมื่อมีบุคคลภายนอกเข้ามาซื้อกาแฟสดภายในโรงเรียน หรือกรณีเปิดร้านสะดวกซื้อที่ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเนื่องจากเปิดบริการ 24 ชั่วโมง

นอกจากนี้ ประเด็นการรับบริจาคที่ดิน หากเป็นที่ราชพัสดุ แต่การบริจาคนั้นมีการระบุวัตถุประสงค์ชัดเจน อาทิ บริจาคที่ดินเพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดหาประโยชน์ในการทำตลาดได้ กรณีนี้ถือว่าดำเนินการได้

ข้อคิดเห็นเบื้องต้น :

1) สถานศึกษาสามารถจัดหาประโยชน์จากที่ราชพัสดุของสถานศึกษาได้ โดยดำเนินการภายใต้ระเบียบและแนวทางการปฏิบัติที่สพฐ. จัดทำขึ้นให้กับโรงเรียนในสังกัดเพื่อให้ทราบแนวทางดำเนินการที่ถูกต้อง โดยเฉพาะระเบียบ สพฐ.ว่าด้วยการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551

2) โรงเรียนสามารถหารายได้เพื่อใช้บริหารจัดการโรงเรียนที่เกิดประโยชน์ได้มากขึ้น หากมีการปรับแก้กฎ ระเบียบให้โรงเรียนสามารถจัดหาประโยชน์ได้โดยไม่ขัดกับวัตถุประสงค์หลักของโรงเรียน

ประเด็นที่ 4 การใช้จ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุน สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ◆ นางเบญจวรรณ ดวงใจ ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ 1 ผู้แทนจากสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุนสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปสาระสำคัญดังนี้

รัฐจัดสรรงบประมาณให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านโครงการต่าง ๆ ดังนี้

1) เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 รายการ กรณีผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบ และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวและสถานประกอบการทุกคน ผ่านโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือโครงการเรียนฟรี 15 ปี โดยมีการอุดหนุนรายการค่าใช้จ่ายพื้นฐานหลัก 5 รายการ ได้แก่ 1) ค่าจัดการเรียนการสอน 2) ค่าหนังสือเรียน 3) ค่าอุปกรณ์การเรียน 4) ค่าเครื่องแบบนักเรียน และ 5) ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยในแต่ละปีงบประมาณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะแจ้งแนวทางการดำเนินการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปี เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน อาทิ การจัดสรรเงินอุดหนุนฯ แบ่งเป็น 2 ภาคเรียน โดยจัดสรรภาคเรียนละ 2 ครั้ง ภาคเรียนที่ 1 การจัดสรรครั้งที่ 1 จัดสรรให้ 5 รายการ จำนวนร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด ที่โรงเรียนรายงานจำนวนนักเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี เนื่องจากยังไม่ทราบข้อมูลจำนวนนักเรียนที่แท้จริง การจัดสรรครั้งที่ 2 เมื่อสถานศึกษารายงานและยืนยันข้อมูลนักเรียนรายบุคคลของภาคเรียนที่ 1 แล้ว จึงจัดสรรเพิ่มเติมให้ครบ ร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนปัจจุบันโดยภาคเรียนที่ 2 จัดสรรให้ 3 รายการ หลังจกสถานศึกษารายงาน และยืนยันข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน ของทุกปี

2) เงินอุดหนุนเพิ่มเติม (Top up) สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ 1) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียน 120 คนลงมา อุดหนุนรายหัวเพิ่ม 250 บาท/คน/ภาคเรียน 2) โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียน 300 คนลงมา อุดหนุนรายหัวเพิ่ม 500 บาท/คน/ภาคเรียน และ 3) โรงเรียนขยายโอกาสที่มีนักเรียน 300 คนลงมา อุดหนุนรายหัวเพิ่ม 500 บาท/คน/ภาคเรียน (จัดให้เฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น)

3) เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคัดกรองความยากจน ซึ่งพิจารณาจากรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยไม่เกิน 3,000 บาท/เดือน และการคัดกรองความยากจนโดยการไปเยี่ยมบ้าน และเมื่อผ่านเกณฑ์การคัดกรองแล้ว จะแบ่งนักเรียนยากจนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับยากจน และกลุ่มระดับยากจนพิเศษ โดยนักเรียนที่ผ่านการคัดกรองทุกคนจะได้รับเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน สำหรับระดับประถมศึกษา 500 บาท/คน/ภาคเรียน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1,500 บาท/คน/ภาคเรียน ทั้งนี้ นักเรียนกลุ่มยากจนพิเศษจะได้รับอุดหนุนเพิ่มเติมจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาด้วย

4) เงินอุดหนุนค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน จัดสรรให้โรงเรียนเพื่อเป็นค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอน สำหรับโรงเรียนที่มีการจัดที่พักนอนให้แก่ักเรียนในเขตพื้นที่บริการที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกล เดินทางไม่สะดวก ไม่สามารถเดินทางไป-กลับได้ โรงเรียนสามารถดำเนินการกำกับ ดูแล และจัดระบบแบบเต็มเวลา โดยจัดสรรงบประมาณเป็นค่าอาหารสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ในวันทำการ 4,000 บาท/คน/ภาคเรียน (จันทร์ – ศุกร์ รวมจำนวน 200 วัน/ปีการศึกษา วันละ 2 มื้อ มื้อละ 20 บาท/คน)

5) เงินอุดหนุนเพิ่มเติมอื่น ๆ อาทิ โครงการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก “บริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กสู่ความยั่งยืน” เพื่อเป็นค่าพาหนะนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก เงินอุดหนุนโครงการสานฝันการกีฬาสู่ระบบการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และเงินอุดหนุนค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอนสำหรับโรงเรียนในพื้นที่ยากลำบาก ในช่วงวันหยุด วันก่อนหลังเปิด-ปิดภาคเรียน

และวันเปิดภาคเรียน (วันละ 3 มื้อ มื้อละ 20 บาท/คน) ในอัตราที่แตกต่างกันตามระดับการศึกษา คือ 1) ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น 3,600 บาท/คน/ภาคเรียน (วันหยุด และวันก่อนหลังเปิด-ปิดภาคเรียน) และ 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 9,600 บาท/คน/ภาคเรียน (วันหยุดและวันก่อนหลังเปิด-ปิดภาคเรียน และวันเปิดภาคเรียน)

ทั้งนี้ การปรับเพิ่มเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 ส่งผลให้โรงเรียนได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น แต่ยังคงพบความไม่เพียงพอที่สะท้อนมาจากโรงเรียน อาทิ ค่าไฟฟ้าที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ และยังไม่มีการปรับเพิ่มค่าหนังสือเรียน

ข้อคิดเห็นเบื้องต้น :

1) การจัดสรรงบประมาณยังพบปัญหาและอุปสรรคบางประการ อาทิ การจำแนกรหัสงบประมาณเป็นรายจังหวัด กรณีที่จังหวัดได้รับงบประมาณมากน้อยแตกต่างกัน และมีการเพิ่มลดของจำนวนนักเรียน ส่งผลให้งบประมาณในบางจังหวัดและในบางรายการที่ได้วางแผนไว้ไม่เพียงพอ จึงต้องมีการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณข้ามจังหวัด ข้ามรายการหลายครั้ง ซึ่งทำให้เกิดความยุ่งยากในการโอนจัดสรรงบประมาณและการติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ

2) การปรับเพิ่มเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถลดภาระด้านงบประมาณให้กับโรงเรียนได้ส่วนหนึ่ง แต่ยังคงพบความไม่เพียงพออีกจำนวนมาก โดยเฉพาะรายจ่ายค่าไฟฟ้า จึงควรพิจารณาปรับค่าจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรายจ่ายค่าสาธารณูปโภค (โดยเฉพาะค่าไฟฟ้า) ของสถานศึกษา

ประเด็นที่ 5 แนวทางการบริหารจัดการด้านการเงิน ของสถานศึกษา

- ◆ นายพิภพ พิทักษ์ศิลป์ อนุกรรมการสภาการศึกษา
ด้านนโยบายและแผนการศึกษา นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ
แนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา
รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริม สนับสนุน
การจัดการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ สรุปสาระสำคัญดังนี้

การร่วมสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ส่วนใหญ่จะเป็น
ในลักษณะโครงการลงทุนที่นางบประมาณมาช่วยสนับสนุนโรงเรียน
โดยเฉพาะโรงเรียนในต่างจังหวัด ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการสนับสนุน
สิ่งสำคัญ คือ การทำให้โรงเรียนมีรายได้ มีอิสระในการพัฒนาตนเอง
และมีทางเลือกในการสร้างโอกาส โดยมีประเด็นที่ต้องคำนึงถึง ไม่ว่าจะ

จะเป็นวินัยการเงินการคลัง กฎ ระเบียบ เงื่อนไขในการหารายได้ของสถานศึกษา และความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ ในระยะยาวจะมีการเปลี่ยนแปลงอีกมาก การพึ่งพาเฉพาะงบประมาณจากรัฐจึงอาจไม่เพียงพอ และเป็นเหตุผลในการจัดประชุมในครั้งนี้

1) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาพรวมงบประมาณการจัดการศึกษามีแนวโน้มลดลงตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการได้รับจัดสรรงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 10 ของงบประมาณของประเทศ ที่ถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูง แต่ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 60 เป็นงบบุคลากร การรอกการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐเพียงอย่างเดียวจึงอาจไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ตัวอย่างการดำเนินการของภาคเอกชนที่ผ่านมา อาทิ การสร้างบ้านให้กับเด็กที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างต่ำกว่ามาตรฐานมาก เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือการบริจาคเงินให้กับเด็กที่อาศัยอยู่กับยายตาบอด จ.บุรีรัมย์ ที่สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับสังคม ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือรูปแบบหนึ่ง แต่เป็นความช่วยเหลือในระยะสั้น จึงควรพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาในระยะยาวเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) การดำเนินการเกี่ยวกับมาตรการสนับสนุนการศึกษาที่ผ่านมา

มาตรการสนับสนุนการศึกษาที่ผ่านมา นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นโยบาย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึงปัจจุบันมีจำนวนมาก ในขณะเดียวกัน

ภาคเอกชนเริ่มจะเข้ามาร่วมพัฒนาการศึกษาผ่านโครงการต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน อาทิ โรงเรียนประชารัฐ-สานอนาคตการศึกษา (Connex ED.) โรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) โดยภาคเอกชนร่วมพัฒนาโรงเรียน สนับสนุนงบประมาณ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญไปสู่วิทยาลัยต่าง ๆ โดยเฉพาะโรงเรียนที่ขาดโอกาสในต่างจังหวัด ซึ่งได้มีการดำเนินการร่วมกับ สพฐ. มาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดตั้งมูลนิธิสานอนาคตการศึกษา นอกจากนี้ ภาครัฐยังมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และมีกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมการลงทุน อาทิ

- พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 ภายใต้กระทรวงการคลัง ซึ่งมีโครงการด้านการศึกษาเพียง 4 โครงการ ที่ขอเข้าดำเนินการภายใต้ พ.ร.บ.นี้ และสถานะปัจจุบันคือทั้ง 4 โครงการยังไม่สามารถเริ่มดำเนินการได้ โดยเมื่อถึงขั้นตอนการปฏิบัติจริง ๆ แล้วจะพบรายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นข้อจำกัดในการดำเนินงาน ทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จ อาทิ ขาดแหล่งเงินทุน ขาดความรู้ด้านกฎหมาย เทคนิค หรือการตลาด

- ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการลงทุน 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) โดย “ปรับโครงสร้างเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่” 9 มาตรการ เป็นมาตรการที่ไม่ต้องร่วมทุน แต่เอกชนมาลงทุนในโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามแนวนโยบายของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการขับเคลื่อนด้าน Innovative ด้าน Competitive และด้าน Inclusive เพื่อประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านสังคม การพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาการศึกษา และมีมาตรการจูงใจเกี่ยวกับการลดหย่อนทางภาษี ที่เป็นนโยบายสำคัญที่ดึงดูดให้ภาคเอกชนเห็นประโยชน์ของการลงทุน

ด้านการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กำลังพยายามสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้มีผู้เข้าร่วมมาตรการเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีการอุดหนุนงบประมาณจากภาครัฐผ่านโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการปรับเพิ่มอัตราค่าอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน แต่แม้จะมีการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ จำนวนมาก แต่ยังคงพบว่าการสนับสนุนดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น จึงควรมีแนวทางในการทำให้ทุกภาคส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาอย่างจริงจัง

3) การหารายได้ของโรงเรียนสังกัด สพฐ.

ปัจจุบันโรงเรียนมีการหารายได้ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนนอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับจากภาครัฐในลักษณะต่าง ๆ อาทิ การรับบริจาค การทอดผ้าป่าการศึกษา การสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือการหารายได้จากกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความพยายามในการหาทรัพยากรเพิ่มเติม แต่ยังมีข้อจำกัด อาทิ การบริหารจัดการระบบบัญชี การจัดการการเงินของโรงเรียน กฎระเบียบต่างๆ ในการหารายได้ของสถานศึกษา ทั้งนี้มีระเบียบหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหารอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551 ที่ควรสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรของสถานศึกษาให้รับทราบและตื่นตัวเพื่อนำระเบียบดังกล่าวไปใช้อย่างเหมาะสม โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน กรมธนารักษ์ และ

สพฐ. ร่วมเป็นที่เล็งเพื่อให้คำปรึกษา/คำแนะนำ ออกหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้กับโรงเรียน

4) แนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา และการลงทุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวทางการดำเนินงานในอนาคตควรพิจารณา 2 ลักษณะ คือ

4.1 การสร้างการเติบโต (Growth) จากการลงทุนของภาคเอกชน ภายใต้มาตรการหลัก อาทิ พ.ร.บ.การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 หรือยุทธศาสตร์ส่งเสริมการลงทุนทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นการสร้าง Growth จากภายนอก

4.2 การสร้างความเสมอภาค (Equity) โดยโรงเรียนต้องมีความมั่นใจว่าดำเนินการหารายได้หรือลงทุนตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมแล้วไม่ผิดระเบียบ ทั้งนี้ ในระยะยาวหากต้องการให้เกิดการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน จำเป็นต้องดำเนินการทั้งสองลักษณะควบคู่กันไป รวมทั้งประเด็นสำคัญคือ การปลดล็อกกฎระเบียบในส่วนที่เป็นอุปสรรคการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ ให้กับโรงเรียน โดยอาจมี Advisory Group จากหน่วยงานต่าง ๆ หรือมี Call Center ที่คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ การต่อยอดเพื่อให้มีการสร้างความเข้าใจในกฎระเบียบ วินัยการเงินการคลัง และสามารถพัฒนา ช่วยสนับสนุนการประสานงานด้านต่าง ๆ และสร้างความเข้าใจต่อโรงเรียน ตลอดจนมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่สามารถสนับสนุนเพิ่มเติมได้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ตอนที่ 3

ชักรถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุม

ที่ประชุมได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและชักรถามเพิ่มเติม ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา การหารายได้ของสถานศึกษาที่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา การลดภาระค่าใช้จ่ายจากการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ในสถานศึกษารายละเอียดยุติสรุปลงได้ดังนี้

1) กรณีวัดให้พื้นที่โรงเรียนในการก่อสร้างอาคาร ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุหรือไม่ หาประโยชน์ ได้อย่างไร

ที่ดินของวัดไม่นับเป็นที่ราชพัสดุ แต่กรณีดังกล่าวต้องพิจารณา 2 ส่วน คือ ที่ดิน และอาคารเรียน ถ้าอาคารเรียนสร้างจากเงินงบประมาณของรัฐ ถือเป็นอาคารราชพัสดุที่ปลูกสร้างบนที่ดินที่ไม่ใช่ที่ราชพัสดุดังนั้น การดำเนินการเกี่ยวกับอาคารต้องดำเนินการตามระเบียบกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุด้วย และหากจะหาประโยชน์จากอาคารดังกล่าวซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาคารเรียนที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนว่าใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนชัดเจนแล้ว จึงต้องพิจารณากฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องประกอบการดำเนินงาน อาทิ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหารอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551

และแนวปฏิบัติว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล

การใช้ประโยชน์จากอาคารเรียน มีตัวอย่างกรณีโรงเรียนที่สร้างบนที่ธรณีสงฆ์ อาคารเรียน 5 ชั้น สร้างจากงบประมาณของวัดและงบประมาณแผ่นดิน อาคารหลังดังกล่าวเป็นทั้งอาคารที่ราชพัสดุและอาคารวัด เมื่อมีการให้เช่าอาคารซึ่งเจ้าอาวาสอนุญาตในฐานะผู้แทนนิติบุคคล แต่อาคารส่วนหนึ่งเป็นอาคารที่ราชพัสดุ จึงมีการฟ้องร้องยึดเยื่อประมาณ 20 ปี และยังไม่ได้ข้อสรุป ดังนั้น ทางออกที่ดีที่สุดควรยึดประโยชน์ต่อการศึกษาของประเทศเป็นหลัก และประสานความร่วมมือกับวัดอย่างกัลยาณมิตร รวมทั้งจุดสำคัญในการใช้ประโยชน์คือ การดำเนินการดังกล่าว **ต้องไม่ขัดกับระเบียบและวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดถือกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ** นอกจากนี้ มีแนวปฏิบัติให้กับสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา พ.ศ. 2553 ที่ระบุเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ และข้อห้ามในการขออนุญาตใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา

2) แนวปฏิบัติในการขอรับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว กรณีรายการที่อุดหนุนให้กับผู้เรียน/ผู้ปกครอง (ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่าอุปกรณ์การเรียน) เป็นอย่างไร

สพฐ. จัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเผยแพร่โดยจัดทำเป็นเอกสารให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเผยแพร่ทางเว็บไซต์สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

สพฐ. เพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นทิศทางเดียวกันในทุกโรงเรียน ซึ่งกรณีรายการค่าเครื่องแบบนักเรียนและค่าอุปกรณ์การเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานคือ โรงเรียนจ่ายเงินสดให้กับนักเรียน/ผู้ปกครอง และกรณีที่ไม่ม่มีใบเสร็จสามารถให้ผู้ปกครองรับรองตนเอง โดยใช้หลักฐานการลงลายมือชื่อเพื่อรับหรือหลักฐานการจัดหาไว้ให้ที่โรงเรียนได้ ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหากรณีมีข้อร้องเรียนจากร้านค้าว่าผู้ปกครองขอซื้อใบเสร็จรับเงินเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการจ่ายเงิน ทั้งนี้ ควรมีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงานฯ ดังกล่าวให้ทั่วถึง เพื่อให้สถานศึกษา/ครูสามารถปฏิบัติตามหรือแนะนำผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง

3) แนวทางในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นอย่างไร

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบโดยนำข้อเท็จจริงที่หน่วยงานปฏิบัติมาเปรียบเทียบกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการต่าง ๆ ที่ใช้บังคับกับหน่วยงาน โดยการแก้ปัญหาในระยะสั้นจะพิจารณาจากกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันว่า ให้อำนาจหัวหน้าหน่วยงานสามารถออกอนุบัญญัติให้ดำเนินการได้หรือไม่ หรือกรณีมีกฎหมาย/แนวปฏิบัติที่ใช้บังคับอยู่แล้ว อาจมีการซักซ้อมความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติ

ตัวอย่างกรณี จตุคามรามเทพ ถ้าหน่วยงานหรือบุคคลใดจัดทำขึ้นมา ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการเรียไร โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) บุคคลธรรมดา ต้องดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พ.ศ. 2487 ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการขออนุญาตเรียไร วัตถุประสงค์ของการเรียไร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) หน่วยงาน

ของรัฐ ต้องดำเนินการภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2566 ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการขออนุญาตเรียไร วัตถุประสงค์ของการเรียไร และมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ส่งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบได้

นอกจากนี้ กรณีการใช้เงินบริจาคก็ใช้หลักการเดียวกัน คือ ต้องใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค ซึ่งเงินดังกล่าวเป็นเงินนอกงบประมาณ จึงต้องมีการตรวจสอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินว่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า นอกจากกฎ ระเบียบที่ออกโดยหน่วยงานต้นสังกัดแล้ว ยังมีกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่รัฐประกาศใช้ ซึ่งหน่วยงานต้องใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสมต่อไป

4) เกณฑ์ในการพิจารณาอุดหนุนค่าอาหารนักเรียนประจำพักนอนเป็นอย่างไร

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอุดหนุนค่าอาหารสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาประจำพักนอน โรงเรียนต้องได้รับการประกาศเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนประจำพักนอน ที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่มีที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกล เดินทางไม่สะดวก นักเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการต้องไม่สามารถเดินทางไป-กลับได้ภายใน 1 วัน จึงจะเข้าเกณฑ์ที่ได้รับการอุดหนุนค่าอาหารกลางวันดังกล่าว

5) การแก้ปัญหาค่าสาธารณูปโภคสำหรับสถานศึกษามีแนวทางอย่างไร

ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่นำเงินอุดหนุนค่าจัดการเรียนการสอนใช้สำหรับจ่ายค่าสาธารณูปโภค (ค่าประปา ค่าไฟฟ้า) ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนในทุกขนาด โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว โดยได้มีการลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ 4 ภูมิภาค เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาที่เหมาะสม ซึ่งเบื้องต้นมีแนวทางในการดำเนินงานใน 2 ประเด็นหลัก คือ 1) การปรับอัตราค่าไฟฟ้าให้เป็นอัตราเฉพาะสำหรับสถานศึกษา (ปัจจุบันสถานศึกษาจ่ายค่าไฟฟ้าในอัตราเดียวกับภาคครัวเรือน) และ 2) การแยกรายการค่าสาธารณูปโภคออกจากค่าจัดการเรียนการสอน

6) แนวปฏิบัติในการติดตั้งโซล่าเซลล์เพื่อลดรายจ่ายค่าไฟฟ้าสำหรับสถานศึกษาเป็นอย่างไร

การติดตั้งโซล่าเซลล์ในสถานศึกษามีหลักการเบื้องต้นเหมือนกับการขอใช้ไฟฟ้า ไฟฟ้าที่เกิดจากอุปกรณ์ดังกล่าวสามารถใช้ได้ภายในส่วนราชการ ซึ่งโรงเรียนไม่สามารถขายไฟฟ้าส่วนเกินได้เนื่องจากเข้าข่ายการจัดการประโยชน์ อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องประสานกับกรมธนารักษ์เพื่อดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานในลักษณะความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ต้องพิจารณาบทบาทของหน่วยงานประกอบด้วย โดยหน่วยงาน

ของรัฐที่มีหน้าที่ผลิตกระแสไฟฟ้าเมื่อดำเนินการจะตรงกับภารกิจ ส่วนสถานศึกษามีหน้าที่จัดการเรียนการสอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน รวมทั้งในการลงนามความร่วมมือต้องพิจารณาอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาด้วยว่าดำเนินการได้หรือไม่ เนื่องจากความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาตามที่ระบุในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เป็นนิติบุคคลในกำกับของส่วนราชการเท่านั้น ไม่ใช่นิติบุคคลตามคำจำกัดความกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงมีความเป็นอิสระ แต่อยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นการดำเนินการใด ๆ ยกเว้นการรับทรัพย์สินตามมาตรา 59 ยังต้องได้รับการอนุญาตจากหัวหน้าส่วนราชการ กรณีการขอตัดตั้งโซล่าเซลล์ แม้เจตนาจะดำเนินการเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา แต่การดำเนินงานอาจยังไม่ถูกต้องตามกระบวนการ รวมทั้งขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา จึงควรรอความชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมายหรือแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวก่อน เพื่อเป็นการปกป้องเจ้าหน้าที่ของรัฐทางหนึ่งด้วย

7) กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนควรมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร

การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ดี แต่มุมมองของฝ่ายปฏิบัติควรคำนึงถึงความปลอดภัยของครูในการเดินทาง และความเป็นส่วนตัวของผู้ปกครองบางรายที่ไม่สะดวกให้ไปที่บ้าน โดยอาจปรับเปลี่ยนเป็นการหารือร่วมกับผู้ปกครองทุกคนที่โรงเรียน เพื่อรับทราบปัญหาเบื้องต้น และลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเป็นรายกรณีเฉพาะที่พบว่ามีปัญหาจริง ๆ อาจไม่จำเป็นต้องครบร้อยละ 100

8) การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษามีอุปสรรค ในการดำเนินงานหรือไม่

ปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่พบปัญหานักเรียนติดค้างเงินบำรุงการศึกษาจำนวนมาก ซึ่งกระทบต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุนจากเงินบำรุงการศึกษา โดยสาเหตุของปัญหาส่วนหนึ่งมาจากภาวะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง แต่อีกส่วนมาจากถ้อยคำที่ระบุในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ระบุว่า “...ให้สถานศึกษาในสังกัด สพฐ. เก็บเงินบำรุงการศึกษาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนนอกหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ...ตามอัตราที่เหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียน...” จึงทำให้ผู้ปกครองบางส่วนเลือกที่จะไม่จ่ายเงินค่าบำรุงการศึกษาแม้จะมีกำลังทรัพย์ที่พอจ่ายได้ ดังนั้น อาจตัดข้อความดังกล่าวออก เพื่อให้มีการชำระเงินในรายการค่าบำรุงการศึกษาดังกล่าว ซึ่งแสดงถึงความร่วมรับผิดชอบในการศึกษาของผู้เรียน และช่วยให้โรงเรียนมีงบประมาณส่วนหนึ่งที่ใช้สำหรับพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ทั้งนี้ ในการเก็บเงินบำรุงการศึกษาควรมีการชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ปกครองรับทราบว่ารายจ่ายดังกล่าวนำไปใช้ในรายการใดบ้าง เพื่อความโปร่งใส และความสบายใจของผู้ปกครองในการสนับสนุนรายการค่าใช้จ่ายดังกล่าว

9) การขอใช้อาคารสถานที่ของราชการสามารถดำเนินการได้ตามระเบียบใด

การขอใช้อาคารสถานที่ของราชการ อาทิ การจัดงานแต่งงาน สามารถดำเนินการได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา พ.ศ. 2553 โดยอยู่ในอำนาจของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่จะใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุมัติได้ ซึ่งเป็นการขอยืมใช้ชั่วคราว และสามารถมีรายได้จากการชำระค่าบำรุงและค่าธรรมเนียมการใช้อาคารสถานที่ตามที่สถานศึกษาเรียกเก็บ และใช้จ่ายเงินดังกล่าวตามระเบียบที่เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินรายได้สถานศึกษา โดยผู้ขอใช้ต้องปฏิบัติตนและควบคุมบุคคลภายนอกให้ปฏิบัติตามวัฒนธรรม ศีลธรรมอันดี และหลักเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

10) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. มีแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการการเงินของสถานศึกษาอย่างไร

มีการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการเงินของสถานศึกษาที่พิจารณาเพิ่มเติมความชัดเจนจากกฎหมายฉบับปัจจุบัน และข้อจำกัดในการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยแบ่งงบประมาณ เป็น 3 ส่วนหลัก คือ 1) เงินขั้นต้น ซึ่งแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา 2) เงินรายหัว ซึ่งพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบ และ 3) เงินรายได้ของสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามนโยบาย วัตถุประสงค์ และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่ระบุชัดเจนยิ่งขึ้นในร่างกฎหมายดังกล่าว

นอกจากนี้ ได้ระบุเกี่ยวกับความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา ที่ต้องมีความพร้อมก่อนจึงจะจัดการศึกษาได้ คือ ความเป็นนิติบุคคล มีอัตรากำลังครูที่เพียงพอ และมีงบประมาณในการบริหารจัดการ รวมทั้ง การติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล และให้ คำแนะนำลักษณะกัลยาณมิตร

ตอนที่ 4

บทวิเคราะห์ และข้อเสนอสำหรับการดำเนินงานต่อไป

การประชุม เรื่อง การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นเวทีที่เป็นจุดเริ่มต้นในการหารือเพื่อรับฟังข้อเท็จจริง ปัญหา และข้อจำกัดร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน การใช้และจัดประโชยชน์ของสถานศึกษา (ที่ราชพัสดุ) หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาในฐานะหน่วยปฏิบัติ โดยเฉพาะการตรวจประเมินเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา โดยเฉพาะการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา การใช้ และการจัดหาประโชยชน์ของสถานศึกษาในที่ราชพัสดุ การบริหารจัดการ อสังหาริมทรัพย์และเงินรายได้ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล และการใช้จ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุนสำหรับจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดสรรงบประมาณผ่านโครงการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในลักษณะของเงินอุดหนุนรายหัวที่จัดสรรตามจำนวนผู้เรียน โดยครอบคลุมผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ทุกสังกัด

อัตราเงินอุดหนุนรายหัวฯ ได้รับการปรับเพิ่มตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อเดือนกรกฎาคม 2565 ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามสถานศึกษายังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการด้านการเงิน ทั้งในส่วนของเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรผ่านโครงการดังกล่าว และการระดมทรัพยากรหรือหารายได้ (เงินนอกงบประมาณ) โดยส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมแบบไม่มีเงื่อนไขข้อตกลง อาทิ การบริจาคเงิน สิ่งของ และการร่วมเป็นจิตอาสา

ซึ่งขาดความต่อเนื่อง และไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นเฉพาะด้านของสถานศึกษา รวมทั้งมีข้อจำกัดในการดำเนินการ อาทิ กฎ ระเบียบในการหารายได้ของสถานศึกษา ซึ่งจากการประชุมฯ ได้มีการนำเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหา ข้อจำกัด และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาต่อไป โดยสามารถสรุปเป็นเหตุผลความจำเป็นในการจัดทำข้อเสนอสำหรับกรดำเนินงานต่อไป ดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่

บุคลากรในหน่วยงานระดับปฏิบัติยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง และยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน จึงไม่สามารถพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการในทางปฏิบัติได้ รวมทั้งเกรงว่าจะถูกตรวจสอบและเรียกเงินคืน ทำให้บางส่วนเลือกไม่ดำเนินการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ในขณะที่สภาพปัจจุบันของสถานศึกษาส่วนใหญ่พบปัญหา อาทิ งบประมาณไม่เพียงพอ ไม่มีการจัดทำรายงานเงินนอกงบประมาณ ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินหรือสังหาริมทรัพย์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ขาดการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาจากภาคส่วนต่าง ๆ จึงควรมีการสื่อสารเพื่อสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการระบบการเงิน และรายได้ของสถานศึกษาภายใต้กฎ ระเบียบที่มีอยู่ในปัจจุบันให้กับบุคลากรทางการศึกษาทุกคนรับทราบ และมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปฏิบัติให้ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวได้

2) การบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยเฉพาะการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวทางการสนับสนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐาน

ปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐานจากรัฐ โดยสนับสนุนตามจำนวนผู้เรียน ผ่านโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โครงการเรียนฟรี) หรือเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว สำหรับรายการค่าใช้จ่ายพื้นฐาน 5 รายการ ได้แก่ 1) ค่าจัดการเรียนการสอน 2) ค่าหนังสือเรียน 3) ค่าอุปกรณ์การเรียน 4) ค่าเครื่องแบบนักเรียน และ 5) ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แต่จากผลการศึกษาวิจัยและการสำรวจ พบว่าอัตราที่สนับสนุนดังกล่าวไม่สอดคล้องและไม่เพียงพอกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและผู้เรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อโอกาสทางการศึกษาและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะสถานศึกษามีภาระด้านการเงินและงบประมาณในรายการค่าใช้จ่ายประจำ (Fixed Cost) อาทิ ค่าสาธารณูปโภค (ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา) ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายการค่าจัดการเรียนการสอน ที่ปัจจุบันสถานศึกษาจำเป็นต้องกั้นงบประมาณที่ควรนำไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษามาเพื่อจ่ายค่าสาธารณูปโภคดังกล่าว หรือเรียกเก็บจากผู้ปกครองเพิ่มเติมตามความสมัครใจ จึงควรมีแนวทางในการลดภาระค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถใช้งบประมาณสำหรับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริง รวมถึงสนับสนุนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและ

สภาวการณ์ปัจจุบัน โดยอาจใช้พลังงานทางเลือก อาทิ โซลาร์เซลล์ เพื่อช่วยในการผลิตกระแสไฟฟ้า มาใช้ในการแบ่งเบาค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา การทำความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ การไฟฟ้าฝ่ายผลิต/การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อสนับสนุนค่าไฟฟ้าของสถานศึกษา การประสานครหลวง/การประสานส่วนภูมิภาค เพื่อสนับสนุนค่าน้ำประปาของสถานศึกษา ผู้ให้บริการโทรคมนาคม เพื่อสนับสนุนค่าอินเทอร์เน็ต โดยอาจขอสนับสนุนในอัตราพิเศษ หรือกำหนดเงื่อนไขในการสนับสนุนตามขนาดของโรงเรียน หรือหารายได้เพิ่มเติมจากการขายไฟฟ้าส่วนเกินจากการใช้จ่ายของสถานศึกษา ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

2.2 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช่ตัวเงิน เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมาย บริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียนตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด รวมทั้งความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกันของผู้เรียน อย่างไรก็ตามแม้ปัจจุบันรัฐจะอุดหนุนงบประมาณด้านการศึกษาในสัดส่วนที่สูง แต่ยังคงมีเสียงสะท้อนถึงความไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสม ซึ่งงบประมาณทางการศึกษาส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 60) จัดสรรเป็นงบบุคลากรในหมวดเงินเดือน และค่าตอบแทน ส่วนงบเงินอุดหนุนและงบดำเนินงานที่จัดสรรไปยังสถานศึกษาและผู้เรียนยังมีข้อจำกัดในการใช้ที่ต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบ รวมถึงบางสถานศึกษาไม่สามารถจัดหารายได้ หรือเก็บเงินบำรุงการศึกษา ในกรณีที่จัดบริการหรือหลักสูตรพิเศษ โดยผู้เรียน ผู้ปกครอง ยินยอมและมีความสามารถในการจ่าย (Ability to Pay) เพื่อรับบริการที่เกินกว่ามาตรฐานที่รัฐพึงให้แก่ประชาชน ทั้งนี้ ควรมีการจัดทำ

ประกาศหรือระเบียบให้สถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติ และสร้าง การรับรู้ ความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน และสังคม

สำหรับกรณีผู้เรียนที่ด้อยโอกาส/หรือยากจน ควรมีแนวปฏิบัติ เพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวสามารถเข้าถึงบริการการศึกษาที่มี คุณภาพมาตรฐานตามศักยภาพและขีดความสามารถของแต่ละคน รวมทั้งมีมาตรการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดหรือสนับสนุน ส่งเสริม การจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือวัสดุอุปกรณ์/สื่อการเรียน การสอน ซึ่งปัจจุบันยังมีการมีส่วนร่วมดังกล่าวในสัดส่วนที่น้อย หรือ มีส่วนร่วมแบบไม่มีเงื่อนไขข้อตกลง อาทิ การบริจาคเงิน สิ่งของ และ การร่วมเป็นจิตอาสา ซึ่งขาดความต่อเนื่อง และไม่สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นเฉพาะด้านของสถานศึกษา โดยอาจมีแรงจูงใจ ในลักษณะต่าง ๆ อาทิ มาตรการทางภาษี การยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อ ช่วยส่งเสริมและดึงดูดภาคส่วนต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนด้านการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

2.3 แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงาน แต่ละสังกัด

หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะ เป็นกระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และหน่วยงานที่จัดการศึกษา เฉพาะทาง มีกฎ ระเบียบ และการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ การศึกษา หรือการใช้จ่ายงบประมาณที่แตกต่างกันในรายละเอียด โดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินอุดหนุนรายหัวฯ ที่ทุกหน่วยงานได้รับสนับสนุน ในลักษณะเดียวกัน โดยครอบคลุมรายการค่าใช้จ่ายพื้นฐาน 5 รายการ

แต่จัดทำแนวปฏิบัติแต่ละรายการแตกต่างกัน อาทิ รายการค่าจัดการเรียนการสอนบางหน่วยงานครอบคลุมค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ และค่าจ้างค่าตอบแทนบุคลากร แต่บางหน่วยงานแยกสนับสนุนค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นการเฉพาะ สถานศึกษาจึงไม่ต้องกันเงินจากเงินอุดหนุนรายหัวฯ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

3) การกำกับติดตามการดำเนินงาน

การกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะการใช้จ่ายงบประมาณ สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีโดยเฉพาะ หรือบางแห่งต้องใช้งบประมาณที่สถานศึกษาได้จากการระดมทรัพยากรมาจ้างเป็นรายกรณี โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีมอบหมายครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงิน การบัญชีดังกล่าว ผู้ที่ได้รับมอบหมายจึงจำเป็นต้องทำหน้าที่ด้านการเงิน การบัญชีควบคู่กับภารกิจหลักในการจัดการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องจัดสรรบุคลากรเท่าที่มีมาดำเนินการ ซึ่งข้อจำกัดที่สำคัญคือ บุคลากรขาดความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นการเฉพาะ และเป็นภาระงานเพิ่มเติม รวมทั้งเพิ่มความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการปฏิบัติภารกิจดังกล่าว รวมทั้งทำให้ส่วนใหญ่ดำเนินงานโดยขาดความรู้ความเข้าใจในระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่ถูกต้องอย่างแท้จริง และไม่สามารถทุ่มเทให้กับภาระงานหลักในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาในด้านการเงินการคลังของสถานศึกษา หรือจัดสรรบุคลากรเพื่อรับผิดชอบด้านการเงินโดยเฉพาะ

4) กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ซึ่งมีกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมากที่กำหนดมาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ และดำเนินการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม สภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งจากการปฏิบัติตามข้อกฎหมาย จึงพบข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน อาทิ ความเข้าใจในความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษา การกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษา การบริหารงบประมาณและการเงินของสถานศึกษา จึงควรมีการพิจารณา ทบทวน เพื่อปรับแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมและปิดจุดอ่อนจากประสบการณ์การจัดการศึกษาที่ผ่านมาให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกันของสถานศึกษา และทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ

จากข้อมูลและข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นที่ได้จากการประชุมดังกล่าว ในเบื้องต้นสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนวทางสำหรับการดำเนินงานต่อไป โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

◆ **ระยะสั้น** : จัดทำคู่มือเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา โดยรวบรวมกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเหตุการณ์ลักษณะต่าง ๆ และการแนะนำวิธีปฏิบัติ เพื่อสร้างความชัดเจนและสื่อสารเกี่ยวกับการจัดการระบบการเงินและรายได้สถานศึกษา ภายใต้กฎระเบียบในปัจจุบัน และเผยแพร่ให้ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษารับทราบ ถือปฏิบัติ ซึ่งจะเป็แนวทางดำเนินงานที่ถูกต้องให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องกังวลว่าจะผิดระเบียบ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

◆ **ระยะกลาง :**

1) การจัดทำข้อเสนอการแก้ปัญหาค่าสาธารณูปโภค (ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา) ของสถานศึกษา ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ต้องกันงบประมาณที่ได้รับจากเงินอุดหนุนรายหัวฯ มาเพื่อจ่ายค่าสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายประจำ โดยข้อเสนอเบื้องต้น แบ่งเป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1.1 การกำหนดอัตราค่าไฟฟ้าของสถานศึกษาเป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นอัตราที่แตกต่างจากอัตราค่าไฟฟ้าของครัวเรือน ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการหารือร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการกำหนดอัตราค่าไฟฟ้าในลำดับต่อไป

1.2 การแยกสนับสนุนค่าสาธารณูปโภคออกจากรายการค่าจัดการเรียนการสอน ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป เนื่องจากแต่ละสังกัดมีแนวทางในการดำเนินงานแตกต่างกัน โดยอาจนำกรณีตัวอย่างของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้นสังกัดอุดหนุนค่าใช้จ่ายดังกล่าวตามค่าใช้จ่ายจริง โดยแยกออกจากเงินอุดหนุนรายหัวฯ ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำเงินอุดหนุนรายหัวฯ สำหรับค่าจัดการเรียนการสอนไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างเต็มที่มากขึ้น

1.3 การสนับสนุนการติดตั้งโซลาร์เซลล์สำหรับสถานศึกษา ทั้งนี้ ควรมีการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมให้กับโรงเรียนรับทราบ โดยคำนึงถึงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง อำนาจในการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา และข้อดี-ข้อเสียของการติดตั้งโซลาร์เซลล์ในระยะยาวประกอบการพิจารณาตัดสินใจดำเนินการ

2) การลดความเสี่ยงโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร และจัดหาบุคลากรด้านการเงินให้กับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีผู้ที่มีความรู้เฉพาะทางรับผิดชอบงานดังกล่าว ซึ่งจะช่วยให้

ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นภารกิจหลักได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งการพัฒนาระบบกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้

◆ **ระยะยาว** : การปรับแก้กฎหมายการศึกษา ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ การกระจายอำนาจทางการศึกษา รวมทั้งการปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการทั้งระบบ ซึ่งต้องพิจารณาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดและฝ่ายกฎหมายการศึกษาต่อไป เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปข้อเสนอแนะทางการดำเนินงานต่อไป

ระยะสั้น	<ul style="list-style-type: none"> - คู่มือเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา - การสื่อสารสร้างความเข้าใจและความชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านการเงินของสถานศึกษา
ระยะกลาง	<ul style="list-style-type: none"> - การเสนอปรับอัตราค่าไฟฟ้าเป็นอัตราของสถานศึกษาโดยเฉพาะ - การเสนอแยกสนับสนุนค่าสาธารณูปโภคออกจากรายการค่าจัดการเรียนการสอน - การเสนอแนวทางการสนับสนุนขอติดตั้งโซลาเซลล์สำหรับสถานศึกษา
ระยะยาว	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับแก้เพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. เอกสารประกอบการประชุม (PowerPoint)

■ ที่มา และวัตถุประสงค์ของการประชุม

โดย นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา และรักษาการในตำแหน่ง
ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

■ การใช้และการจัดหาประโยชน์ของสถานศึกษาในที่ราชพัสดุ

โดย นางสุทิสรา เหมือนมาตย์

เจ้าหน้าที่จัดหาผลประโยชน์ชำนาญการพิเศษ กรมธนารักษ์

■ แนวทางและโอกาสการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษาและการลงทุนภาคเอกชนเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน

โดย นายพิภพ พิทักษ์ศิลป์

อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา และ
ที่ปรึกษาประธานกรรมการ บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)

ภาคผนวก ข. กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 59)
- พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562
- กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค
ให้แก่สถานศึกษา พ.ศ. 2552
- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหาร
อสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ในสังกัด
เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551

- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2549
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และการใช้ทรัพย์สินพัสดุ พ.ศ. 2546
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การระดมทรัพยากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แนวปฏิบัติว่าด้วยการจัดประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล

ภาคผนวก ค. ภาพบรรยากาศการประชุม

ภาคผนวก ก.

เอกสารประกอบการประชุม (PowerPoint)

■ ที่มา และวัตถุประสงค์ของการประชุม

โดย นางรัชณี พึ่งพานิชย์กุล

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา และรักษาการในตำแหน่ง
ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

การประชุม
การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา

วันอังคารที่ 27 มิถุนายน 2566
ณ ห้องประชุมท่าแหง พลาญกูร ชั้น 3 อาคาร 56 ปี
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักนโยบายและแผนการศึกษา กลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

อำนาจหน้าที่

- 1) จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและเกี่ยวพันกับการศึกษาทุกระดับ และจัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษาของชาติ
- 2) ประสานการจัดทำข้อเสนอแนะ แผน และมาตรฐานการศึกษา เครือข่ายการเรียนรู้และภูมิปัญญา
- 3) วิจัยและประสานส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา เครือข่ายการเรียนรู้และภูมิปัญญา
- 4) ประเมินผลการจัดการศึกษา
- 5) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

กลไกการขับเคลื่อน

คณะกรรมการสภาการศึกษา
↓
อนุกรรมการสภาการศึกษา
↓
อนุกรรมการสภาการศึกษา
ด้านนโยบายและแผนการศึกษา
↓
คณะทำงานขับเคลื่อน
มาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านการศึกษา
ด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

➢ สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

➢ มุ่งสร้างสังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาผ่านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

คณะทำงานขับเคลื่อนมาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านการศึกษาดูด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

อำนาจหน้าที่

1. ศึกษาและวิเคราะห์/การสนับสนุนทางการศึกษา โดยเฉพาะการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน
2. จัดทำข้อเสนอแนวทางเกี่ยวกับมาตรการและสิทธิพิเศษสำหรับการส่งเสริมการลงทุน/การสนับสนุนทางการศึกษา
3. จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางขับเคลื่อนประเด็นการส่งเสริมการลงทุน/การสนับสนุนทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

กรอบการดำเนินงาน

- นโยบาย/มาตรการ/กฎระเบียบ
 - การจับคู่ธุรกิจ
 - การร่วมลงทุน
 - การระดมทรัพยากร/การหารายได้ของสถานศึกษา
 - สิทธิประโยชน์/มาตรการจูงใจ
- การสร้างความตระหนัก/ความรู้ความเข้าใจ

ส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

- การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน
- การสนับสนุนจากภาคส่วนอื่น/การบริหารจัดการของสถานศึกษา

เงินอุดหนุนรายหัว ครอบคลุมรายการค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานหลัก

อุดหนุนตามความเป็นพื้นฐาน สำหรับผู้เรียน และสถานศึกษาปกติ

อุดหนุน การศึกษา ในระบบ

5

รายการ
ก่อนประถมศึกษา - ม.ปลาย/ปวช.

- ค่าจัดการเรียนการสอน
- ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- ค่าหนังสือเรียน
- ค่าเครื่องแบบนักเรียน
- ค่าอุปกรณ์การเรียน

อุดหนุน การศึกษา นอกในระบบ

3

รายการ
ประถมศึกษา - ม.ปลาย/ปวช.

- ค่าจัดการเรียนการสอน
- ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- ค่าหนังสือเรียน

**คณะกรรมการ
มีมติให้ความเห็นชอบ**
เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

ด้านผู้เรียน

 ค่าหนังสือเรียน
  ค่าอุปกรณ์การเรียน

เพื่อรวมรายการค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียน

ด้านสถานศึกษา

 ค่าจัดการเรียนการสอน
  ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ขอสงวนรายการอื่นๆเป็นงบเงินอุดหนุนการบริหารจัดการศึกษา

ปรับแบบขั้นบันได (ต่อเนื่อง 4 ปี)

- ปีที่ 4 (พ.ศ. 2569)
- ปีที่ 3 (พ.ศ. 2568)
- ปีที่ 2 (พ.ศ. 2567)
- ปีที่ 1 (พ.ศ. 2566)
- ปัจจุบัน (พ.ศ. 2565)

การศึกษาระดับพื้นฐาน

ก่อนประถมศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

- สามัญศึกษา
- อาชีวศึกษา (ปวช.)

**ปรับเพิ่ม รายการค่าใช้จ่ายเดิม
สำหรับ กลุ่มเป้าหมายเดิม
ที่เคยได้รับอุดหนุน**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา สำนักรับโอนงบประมาณการศึกษา กลุ่มโรงเรียนกวดวิชา กวดวิชาโรงเรียนกวดวิชา และโรงเรียนกวดวิชา

ทิศทางการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นโยบาย/มาตรการ/กฎ/ระเบียบ

- แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ปี งบประมาณ 2566 (ยพฐ.)
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด สพฐ.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการระดมทรัพย์สินของสถานศึกษาสังกัด สพฐ.
- คู่มือดำเนินการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุและที่ดินประเภทอื่น ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2565
- พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562
- ระเบียบ ยพฐ. ว่าด้วยการบริหารจัดการเงินทรัพย์สินหรือของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551
- การบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
- การบริหารจัดการสถานศึกษาในขั้นให้เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- ฯลฯ

School based - Manangement

โรงเรียนสามารถบริหารจัดการด้านเงิน
บุคลากร พัฒนาการจัดการเรียนการสอน
ให้มีคุณภาพ
ได้อย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่

- การระดมทุน (การรับบริจาค กฐินผ้าป่า)
- การร่วมลงทุน และมาตรการส่งเสริม/จูงใจ
- การหารายได้และใช้เงินสะสมของสถานศึกษา

เงินอุดหนุนรายหัวฯ ยังคงมีข้อจำกัด

5 รายการอุดหนุนฯ หลัก

- ปรับเพิ่มตามฐานเดิม กลุ่มเป้าหมายเดิม
- อุดหนุนรายรายการเดิม ตามจำนวนผู้เรียน
- เงินอุดหนุนรายหัวไม่เพียงพอสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนผู้เรียนต่ำกว่า 120 คน)
- ค่าใช้จ่ายประจำ (Fixed Cost) รวมอยู่ในค่าจัดการเรียนการสอนและจัดสรรตามจำนวนผู้เรียน
- ระเบียบการใช้จ่ายเงินอุดหนุนฯ แต่ละสังกัดต่างกัน
- ไม่เชื่อมโยงกับผลการดำเนินงาน

ฯลฯ

ประเด็นท้าทายเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา

- แนวทางการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา
- การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา
- การใช้และการจัดหาประโยชน์ของสถานศึกษาในที่ราชพัสดุ
- การบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์และเงินรายได้ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล
- การใช้จ่ายงบประมาณและเงินอุดหนุนสำหรับจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

- การใช้และการจัดหาประโยชน์ของสถานศึกษาในที่ราชพัสดุ
โดย นางสุทิสรา เหมือนมาตย์
เจ้าหน้าที่จัดหาผลประโยชน์ชำนาญการพิเศษ กรมธนารักษ์

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562

ม.4 ในพระราชบัญญัตินี้ “ส่วนราชการ” หมายความว่า **ส่วนราชการ** ตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการขององค์กรอิสระ-ตามรัฐธรรมนูญหรือศาลหรือองค์กรอัยการหรือรัฐสภา

<div style="border: 1px solid #0070c0; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #e6f2ff;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">1</p> <p style="text-align: center;">ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม</p> </div> <div style="border: 1px solid #0070c0; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #e6f2ff;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">2</p> <p style="text-align: center;">หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการขององค์กรอิสระ-ตามรัฐธรรมนูญ</p> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-top: 10px;"> <div style="width: 45%;"> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 5px; background-color: #e6f2ff;"> กกต. </div> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 5px; background-color: #e6f2ff;"> ป.ป.ช. </div> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; background-color: #e6f2ff;"> สตง. </div> </div> <div style="width: 45%;"> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 5px; background-color: #e6f2ff;"> สบง. ผู้ตรวจการแผ่นดิน </div> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; background-color: #e6f2ff;"> สบง. คกก. สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ </div> </div> </div>	<div style="border: 1px solid #f4a460; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #fff9e6;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">3</p> <p style="text-align: center;">หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาล//องค์กรอัยการ//รัฐสภา</p> </div> <div style="border: 1px solid #f4a460; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #fff9e6;"> ศาล </div> <div style="border: 1px solid #f4a460; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #fff9e6;"> สำนักงานอัยการสูงสุด </div> <div style="border: 1px solid #f4a460; border-radius: 10px; padding: 5px; background-color: #fff9e6;"> รัฐสภา </div>
---	--

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562

ม.4 “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรของรัฐบาล องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในกำกับของรัฐหรือหน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่รวมถึงส่วนราชการ

<div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #e6f2ff;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">1</p> <p style="text-align: center;">รัฐวิสาหกิจ</p> </div> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #e6f2ff;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">2</p> <p style="text-align: center;">องค์กรของรัฐบาล</p> </div> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; background-color: #e6f2ff;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">3</p> <p style="text-align: center;">องค์กรมหาชน</p> </div>	<div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #e6f2ff;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">4</p> <p style="text-align: center;">องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> </div> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; margin-bottom: 10px; background-color: #e6f2ff;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">5</p> <p style="text-align: center;">หน่วยงานในกำกับของรัฐ</p> </div> <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; background-color: #e6f2ff;"> <p style="text-align: center; font-weight: bold; font-size: 24px;">6</p> <p style="text-align: center;">หน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง</p> </div>
--	--

ความหมายของที่ราชพัสดุ

**พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ 2562
มาตรา 6**

ที่ราชพัสดุ ได้แก่

- (1) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด
- (2) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ
- (3) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของราชการตามกฎหมาย

**พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ 2562
มาตรา 7**

อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ **ไม่เป็นที่ราชพัสดุ**

- (1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือ กลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน
- (2) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ ผลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน
- (3) อสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น
- (4) อสังหาริมทรัพย์ขององค์การมหาชน อสังหาริมทรัพย์ของ สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และอสังหาริมทรัพย์ของหน่วยงาน ของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้มาโดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินอุดหนุนรัฐบาล
- (5) อสังหาริมทรัพย์ที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติเอาไว้ไม่ให้เป็น ที่ราชพัสดุ

การได้มาซึ่งที่ราชพัสดุ

<ol style="list-style-type: none"> <li style="margin-bottom: 5px;">1 • การประกาศซองทวงห้ามไว้ใช้ในราชการ <li style="margin-bottom: 5px;">2 • ตกเป็นของรัฐเนื่องจากค้างชำระภาษีอากร <li style="margin-bottom: 5px;">3 • โดยดำพิพากษาของศาล <li style="margin-bottom: 5px;">4 • โดยการเวนคืน <li style="margin-bottom: 5px;">5 • โดยผลของกฎหมาย 	<ol style="list-style-type: none"> <li style="margin-bottom: 5px;">6 • โดยกฎหมายพิเศษ <li style="margin-bottom: 5px;">7 • ที่ดินเหลือจากการเวนคืน <li style="margin-bottom: 5px;">8 • รัฐบาลซื้อด้วยเงินงบประมาณ <li style="margin-bottom: 5px;">9 • เอกชนยกให้รัฐบาล <li style="margin-bottom: 5px;">10 • โบราณสถาน กำแพงเมือง คูเมือง <li style="margin-bottom: 5px;">11 • โดยเหตุอื่น
---	--

<div style="text-align: center; background-color: #fff9c4; padding: 5px; border: 1px solid #ccc;"> <p>พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ 2562 มาตรา 7</p> </div> <p style="margin-top: 10px;">อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นที่ราชพัสดุ</p> <p>(4) อสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งได้มาโดยมีผู้กีดกันหรือได้มาโดยการซื้อขายแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของสถานศึกษานั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนรัฐบาล</p>	<div style="text-align: center; background-color: #bbdefb; padding: 5px; border: 1px solid #ccc;"> <p>พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 59 วรรคสอง</p> </div> <p style="margin-top: 10px;">บรรดาสังหาริมทรัพย์ที่สภาพตั้งของรัฐบาลที่เป็นนิติบุคคล ได้มาโดยมีผู้กีดกันหรือได้มาโดยการซื้อหรือการแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุและให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา</p>
---	--

CONTENTS

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 59

ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์ของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่จัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และการกิจหลักของการศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551

มาตรา 20 นอกจากเงินที่กำหนดไว้ในงบประมาณแผ่นดิน สถานบันอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (1) เงินผลประโยชน์ ซึ่งมีผู้กู้ให้แก่สถาบัน
- (2) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้กู้ให้แก่สถาบัน
- (3) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการลงทุนและจากทรัพย์สินของสถาบัน
- (4) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ที่ราชพัสดุ ซึ่งสถาบันปกครอง ดูแลหรือใช้ประโยชน์
- (5) เงินอุดหนุนจากราชการส่วนท้องถิ่นหรือเอกชน หรือองค์การระหว่างประเทศหรือเงินอุดหนุนอื่นที่สถาบันได้รับเพื่อใช้ในการดำเนินงานกิจการของสถาบัน
- (6) รายได้หรือผลประโยชน์อื่น

ให้สถาบันมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถาบันทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งการจัดหารายได้จากการให้บริการและการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาของส่วนราชการในสถาบัน

2. การใช้ที่ราชพัสดุ

หลักเกณฑ์การขอใช้ที่ราชพัสดุ

ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ

* ขอใช้เฉพาะเมื่อประโยชน์ในทางราชการส่วนหน้าที่และอำนาจเท่านั้น

กทม.

จังหวัดอื่น

ยื่นต่อกรมธนารักษ์

**ยื่นต่อสำนักงาน
ธนารักษ์พื้นที่
ซึ่งที่ราชพัสดุตั้งอยู่**

กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563 ข้อ 3 - 4

เอกสารประกอบการยื่นคำขอ

(1) รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการที่จะขอใช้ที่ราชพัสดุ

(2) ค่าขอตั้งงบประมาณหรือเอกสารที่ได้รับอนุมัติงบประมาณของโครงการที่จะขอใช้ที่ราชพัสดุ

(3) แผนที่แสดงรายละเอียด

(4) ที่ตั้งและชนิดของที่ราชพัสดุ โดยแสดงสถานที่สำคัญ เช่น ศูนย์ราชการพักของจังหวัดหรือส่วนงาน ศาลมณฑล โบราณสถาน หรือสถานศึกษา ในขณะรับใช้และรจากที่ตั้งของที่ราชพัสดุ

(5) การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลง และแสดงการใช้ประโยชน์ ในที่ดินบริเวณข้างเคียง

(6) แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินเฉพาะบริเวณที่ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยแสดงรายละเอียด เทือกเขาอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับที่ตั้งของสถานศึกษา และบริเวณโดยรอบที่ดิน วิศวกรรม นายช่างโยธา หรือนายช่างสำรวจ

(7) แผนการใช้ที่ราชพัสดุ (แนบ ทพ.4) โดยทศพรฯขอเช่า/ยืม/ใช้ควบคุม และแนบแผนที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการ

(8) เอกสารหรือหลักฐานอื่นตามที่ขอใช้ที่ราชพัสดุ

(9) ในกรณีที่ราชพัสดุอยู่ในพื้นที่เดียวกับพื้นที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น มีที่ป่าที่และอำนาจดูแลรับผิดชอบ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุนำหนังสือแสดงความเห็นของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

****หมายเหตุ****
การยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ อาจยื่นโดยทางไปรษณีย์ก็ได้

13

หน้าที่ของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ

ด้านการยื่นทะเบียนที่ราชพัสดุ

ขั้นตอนการยื่นทะเบียนที่ราชพัสดุ

- เมื่อมีค่าใช้จ่ายห้อง
- เมื่อปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง
ในที่ราชพัสดุ

สำกรพแนวข้อราชการที่มีสิ่งปลูกสร้าง
ซึ่งขอใช้ที่ราชพัสดุ
(ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันยื่นขอใช้ที่ราชพัสดุ)

ใบกุญแจ - สำกรพธนารักษ์
ใบฉักรวณ - ยื่นสำกรพธนารักษ์
พื้นที่

กรณขอรับ / สำกรพธนารักษ์
ที่รับใช้ที่ราชพัสดุและส่งสำกรพ
ทะเบียนที่ราชพัสดุไปผู้ให้

เอกสารประกอบการนำส่งยื่นทะเบียน

แนบข้อบังคับการจ้างสิ่งของ (เงิน) ได้แก่ แผนสำรวจราชการที่ส่ง
ยื่นทะเบียนที่ราชพัสดุ (แนบ ทพ. 03) และสำรวจราชการพาณิชย์/สิ่งปลูกสร้าง
ยื่นทะเบียนที่ราชพัสดุ (แนบ ทพ. 04) และสำรวจราชการทหาร/สิ่งปลูกสร้าง
ของรัฐที่ปลูกอยู่บนที่ดินที่ใช้ที่ราชพัสดุ (แนบ ทพ. 05)

02 เอกสารหลักฐานการเช่า/ใช้มา หรือหนังสือส่ง-สัญญาแสดงอนุมัติ
หรือเอกสารหลักฐานแสดงการได้จ้างงบประมาณหรือใบจอง

03 แผนที่สำเนาแสดงที่ตั้งที่ดินและหรืออาคารสิ่งปลูกสร้าง

04 หลักฐานการอนุญาตให้ใช้/ให้เช่าที่ดิน (กรณีเป็นอาคาร/สิ่งปลูกสร้าง
ของรัฐที่ปลูกอยู่บนที่ดินที่ใช้ที่ราชพัสดุ) (ถ้ามี)

71

หน้าที่ของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ

การจำหน่ายวัสดุที่ได้จากการรื้อถอน

ตามกฎหมายว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. 2563 การจำหน่าย ข้อ 14

อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอน วัสดุที่รื้อถอน ต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้จากที่ราชพัสดุ

ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

- แต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน เพื่อประเมินราคา
- การจำหน่ายให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐโดยอนุโลม

↓

ถ้ามีเงินที่ได้จากการจำหน่ายให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของกรมธนารักษ์

17

หน้าที่ของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ

การนำวัสดุที่ได้มาจากราชพัสดุไปใช้ประโยชน์

01 **นำไปใช้ประโยชน์ในราชการ**

มี 2 กรณีคือ

- (1) สร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งนาลงบนที่ดินของรัฐ
- (2) การจัดทำเป็นวัสดุอุปกรณ์ใช้ประโยชน์ในราชการ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ จะส่งมอบบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง

02 **การนำไปใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ สาธารณกุศล**

ผู้ใช้ที่ราชพัสดุจะต้องแสดงความจำเป็นและประโยชน์ที่สาธารณชนจะพึงได้รับไปประกอบการพิจารณาของกรมธนารักษ์ด้วย

↓

ต้องได้รับอนุญาตจากกรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว

- 01** ตั้งกรรมการตรวจรับวัสดุและควบคุมการใช้วัสดุ
- 02** วัสดุที่เหลือให้ดำเนินการจำหน่าย
- 03** ต้องนำวัสดุไปใช้ตามที่ได้อำนาจอนุญาต
- 04** ห้ามนำวัสดุที่ได้มาจากราชพัสดุไปสมทบกับเงินงบประมาณที่ได้รับเป็นค่าก่อสร้างอาคารใหม่ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากสำนักงบประมาณ

18

หน้าของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ

การตัดขั้นต้นไม่ การขุดดิน การถมดิน หรือการดำเนินการใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของที่ราชพัสดุ

ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถดำเนินการได้ตามความจำเป็น โดยไม่ต้องขออนุญาตจากกรมธนารักษ์ในกรณีดังต่อไปนี้

1 การขุดดินในที่ราชพัสดุเพื่อปรับปรุงสภาพการใช้ที่ราชพัสดุ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถดำเนินการได้ตามความจำเป็น เช่น การขุดบ่อ จุดสระ ปรับปรุงถนนภายใน การปรับปรุงสภาพขึ้นดิน เป็นต้น

2 การตัดขั้นต้นไม่ในที่ราชพัสดุ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถตัดขั้นต้นได้ตามความจำเป็น เช่น เพื่อปลูกสร้างอาคารใหม่ ตัดไม้ที่อขวางสายไฟฟ้าหรืออาจจะโค่นล้มเป็นอันตรายเป็นชีวิตและทรัพย์สิน หรือการตัดขั้นต้นไม่ขนาดเล็กเพื่อประโยชน์ในการทำนุบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ เป็นต้น

หากต้องนำดินออกจากที่ราชพัสดุให้ดำเนินการโดยวิธีก้างพาย หรือหากจะนำดินที่ได้จากที่ราชพัสดุไปใช้ประโยชน์ในที่อื่นแปลงอื่น ไม่ว่าที่ดินแปลงนั้นจะอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานผู้ใช้เองหรือหน่วยงานอื่น **จะต้องขออนุญาตต่อกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ก่อน**

19

ม.22 การเรียกคืนที่ราชพัสดุจากส่วนราชการ

กรมธนารักษ์สามารถเรียกคืนที่ราชพัสดุจากส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เลิกใช้ที่ราชพัสดุ
 (2) ครอบครองที่ราชพัสดุโดยมิได้รับอนุญาต
 (3) ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่มอบหนังสือแจ้งกรมธนารักษ์ภายใน 30 วัน ในกรณีดังต่อไปนี้

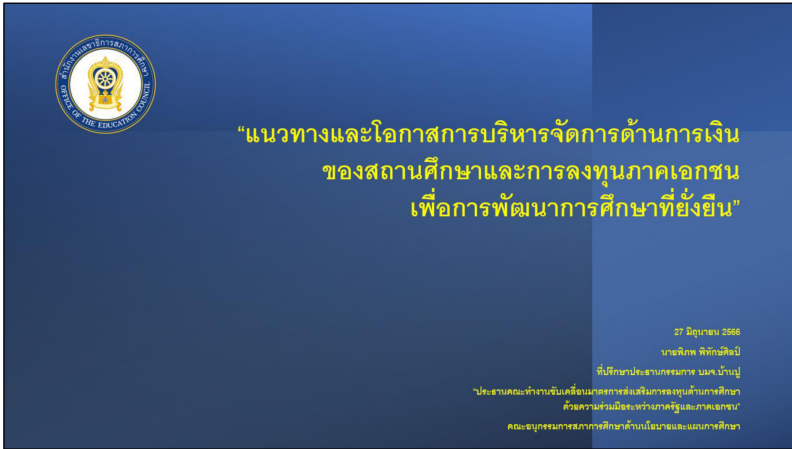
- การแจ้งทำความเข้าใจเมื่อมีการเปลี่ยนวัตถุประสงค์
- การแก้ไขรายการทะเบียน กรณีซื้อถอน หรือตัดแปลงที่ราชพัสดุอันมีผลกระทบต่อสาระสำคัญของสถานะของที่ราชพัสดุ
- การซื้อถอนอาคารอนุรักษ์/อาคารโบราณสถาน โดยมิได้รับอนุญาต
- การบำรุงรักษาที่ราชพัสดุให้อยู่ ณ สภาพเหมาะสมและการจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครอง

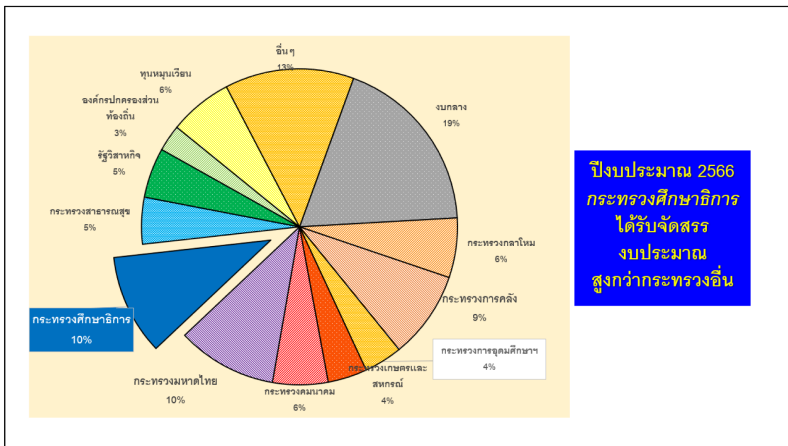
(4) ไม่ใช้ที่ราชพัสดุภายในระยะเวลา 3 ปีนับแต่วันที่ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ และไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งจากกรมธนารักษ์ที่กำหนดให้ชี้แจงเหตุผลภายใน 30 วัน

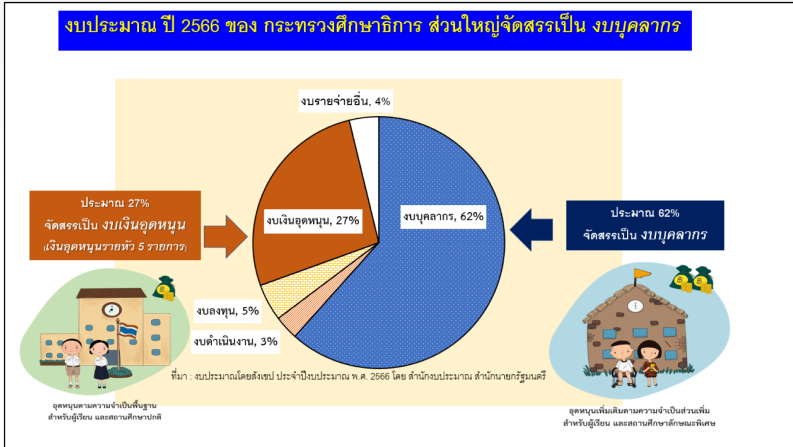

20

- แนวทางและโอกาสการบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษาและการลงทุนภาคเอกชนเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน
โดย นายพิภพ พิทักษ์ศิลป์
อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
และที่ปรึกษาประธานกรรมการ บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)

การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา

พัฒนาการของการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 2559 – 2565 : โอกาสสำหรับการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่ออนาคต								
1. การขับเคลื่อน ประเทศตาม แนวทางประชารัฐ	- สภาสังคมผู้ประกอบการ / สภาเกษตรกร / สภาผู้สูงอายุและพัฒนาคุณภาพชีวิต (สสส)							
2. การวางรากฐานด้านปฏิรูปการศึกษา	- รัฐธรรมนูญ 2560 - กฤษฎีกา กอปรก. - พ.ร.บ. แผนและจัดระบบการปฏิรูปประเทศ	- พ.ร.บ. กองทุนเพื่อสถานประกอบการศึกษา - ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2560	- พ.ร.บ. การพัฒนาเด็กปฐมวัย - พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา - พ.ร.บ. สถาบันธนาคารอุดมศึกษา	- คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	- ร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ - ร่าง พ.ร.บ. กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน	- ร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (พิจารณาไม่ทันรัฐสภาชุดปัจจุบัน ก.พ. 2566) - พ.ร.บ. ส่งเสริมการเจริญแห่งชาติ พ.ศ. 2566 (ร่างที่นำเข้าสู่รัฐสภา 29 พ.ค.)		
3. นวัตกรรม แนวทาง ภาครัฐ ด้านการพัฒนา การศึกษา และ โรงเรียนใน และต่างประเทศ	- ใจถึงใจของ OECD Forum สถานศึกษา - 17 Sustainable Development Goals, SDG 4 : Quality Education	- แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560-2579 - แผนพัฒนาการศึกษา 2560-2579	- มติฐานการศึกษาของชาติ 2561 หรือร่างคู่มือคณะ 3 ด้านของศ.บ. 4.0 ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างองค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง	- รร. คุณภาพประจำตำบล - รร. Sandbox ในจังหวัดพื้นที่นวัตกรรม - รร. TSPQ (โครงการพัฒนาศูนย์โรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา - กสศ.)	- แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา + 8 Big Rocks - นโยบาย "ปลดล็อกปรับเงินเดือน เบิกค่า" (NCEC BDP DEEP) - รัฐบาลเร่งสู่ความเป็นเลิศ	- พัฒนาหลักสูตร "ฐานสมรรถนะ (CBE)" - ร่าง แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 2565-2569 - รร. มุ่งสอนผู้เรียน - รร. Smart Age - 3 กลยุทธ์เตรียม 5 ปีข้างหน้า 7 โครงการ - 7 วัตถุประสงค์ 12 นโยบาย	- แผนพัฒนาการปฏิรูปประเทศฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่ 13 (2566-2570) - กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา (ก.อ.) - การจัดการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรม - สถาบันต้นแบบนวัตกรรม - กลไก "ความยั่งยืน" - ถ่ายทอดแนวคิดสู่ (ก.) - วิทยาลัยป้องกันภัยทางอากาศ	9
4. การมีส่วนร่วม พัฒนาการศึกษา และโรงเรียน ของภาคเอกชน และประชาสังคม	- รร. ประชากร (Connect ED) - SDG 17 - Partnerships for Goals	- ศึกษารูปแบบ Education Technology Partnership อย่างจริงจัง	- ภาพีเพื่อการศึกษาไทย The Education Partnership (TEP) - ร่าง พัฒนา (Partnership School)	- มูลนิธิงานภาคการศึกษา Connect ED	โครงการศึกษา 6 ปี TCP มุ่งหมายผู้ใจอาสา	- แผน แผนที่ จัดทำขึ้น 100 ล้านพ.บ. สนับสนุน กสศ. โครงการ Sam Dipond (ราชบุรี โยธาต์) มหาวิทยาลัย (ราชบุรี โยธาต์)		

**โอกาสการลงทุนของภาคเอกชน
เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน**

รัฐอำนวยความสะดวก และ สร้างกลไกให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนด้านสังคม และ ทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น	
พ.ร.บ.การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 (PPP)	ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2565 (BOI)
รัฐร่วมลงทุนกับเอกชน	เอกชนลงทุน
<ol style="list-style-type: none"> 1) เกิดจากความต้องการโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาประเทศ 2) ข้อจำกัดด้านงบประมาณของรัฐ 3) ความเชี่ยวชาญและนวัตกรรมจากภาคเอกชน 4) การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน 5) มีกองทุนส่งเสริมการร่วมลงทุน 	<ol style="list-style-type: none"> 1) เกิดจากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เข้าสู่ เศรษฐกิจใหม่ 2) มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนหลายรูปแบบ 3) สนับสนุนท้องถิ่นได้โดยตรง โดยเฉพาะ การลงทุนเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม 4) เอกชนได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษี

11

PPP พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562

โครงการที่อยู่ภายใต้ พ.ร.บ. การร่วมลงทุนฯ ปี 2562 มีลักษณะดังนี้

ฉันท "โครงการ" ตามมาตรา 4

โครงการลงทุนของรัฐในการที่หน่วยงานของรัฐจัดหรือจ้างผู้ลงทุนเอกชนทำ หรือที่อื่นว่าจ้างผู้ลงทุนเอกชนทำ หรือที่อื่นว่าจ้างผู้ลงทุนเอกชนทำ

ฉันท "ร่วมลงทุน" ตามมาตรา 4

ร่วมลงทุนกับเอกชนไม่ว่าโดยวิธีใด หรือแบบใดของทุนร่วมดำเนินการ โดยวิธีการลงทุน หรือที่อื่นเป็นการร่วมลงทุนที่มิใช่ร่วมลงทุนโดย

กิจการที่พัฒนาได้ในมาตรา 7

ด้านเศรษฐกิจ 8 กิจกรรม

ด้านสังคม 3 กิจกรรม

มาตรา 7 วรรคสอง กิจกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกิจการที่มุ่งส่งเสริมสังคมให้มีความเจริญเติบโตทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม การกีฬา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การบริการสาธารณะ หรือ ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจการตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง

ด้านเศรษฐกิจ 8 กิจกรรม

ด้านสังคม 3 กิจกรรม

โรงเรียน การศึกษา

วัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาชุมชน การศึกษา ส่งเสริมสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการ หรือผู้ให้บริการ

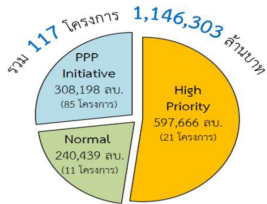
หมวด 1 บททั่วไป : กิจการที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ (มาตรา 7)

80

การบริหารจัดการด้านการเงินของสถานศึกษา

แผนการจัดทำโครงการร่วมลงทุน พ.ศ. 2563 - 2570 (ฉบับปรับปรุงเดือนพฤศจิกายน 2565)

โครงการในแผนร่วมลงทุน ตามมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ. การร่วมลงทุน ปี 2562

- 22 โครงการ (329,234 THB)
 - 8 โครงการ (29,781 THB)
 - 9 โครงการ (196,946 THB)
 - 10 โครงการ (134,507 THB)
- 15 โครงการ (509,193 THB)
 - 5 โครงการ (464,958 THB)
 - 10 โครงการ (64,236 THB)
- 26 โครงการ (39,811 THB)
 - 4 โครงการ (29,637 THB)
 - 1 โครงการ (1,508 THB)
 - 22 โครงการ (9,666 THB)
- 10 โครงการ (39,811 THB)
 - 4 โครงการ (19,318 THB)
 - 1 โครงการ (1,508 THB)
 - 5 โครงการ (18,985 THB)
- 22 โครงการ (163,995 THB)
 - 1 โครงการ (88,169 THB)
 - 21 โครงการ (75,826 THB)
- 2 โครงการ (393 THB)
 - 2 โครงการ (393 THB)
- 1 โครงการ (650 THB)
 - 1 โครงการ (650 THB)
- 5 โครงการ (11,220 THB)
 - 2 โครงการ (9,890 THB)
 - 3 โครงการ (1,329 THB)
- 4 โครงการ (12,690 THB)
 - 4 โครงการ (12,690 THB)
- 2 โครงการ (11 THB)
 - 2 โครงการ (11 THB)
- 8 โครงการ (49,671 THB)
 - 1 โครงการ (3,500 THB)
 - 2 โครงการ (66,120 THB)
 - 5 โครงการ (N/A)

QR Code
แผนร่วมลงทุน
พ.ศ. 2563 - 2570
(ฉบับเดือนพฤศจิกายน 2565)

● High Priority : กลุ่มโครงการสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน สามารถเร่งรัดโครงการโดยสิ้นเชิงและทำงานตามมาตรา 26 แห่ง พ.ร.บ. การร่วมลงทุน ปี 62 และ ศก.บ. PPP มีการติดตามความคืบหน้าโครงการอย่างใกล้ชิด

● Normal : กลุ่มโครงการที่จำเป็นต้องดำเนินการตามกรอบการดำเนินงาน พ.ร.บ. การร่วมลงทุน ปี 62 ได้ครบถ้วน

● Initiative : กลุ่มที่เชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงกับห้องปฏิบัติการวิจัย

PPP โครงการ PPP ด้านการศึกษาขั้นต้นที่มีกรณีนำเสนอนในปัจจุบัน

ชื่อโครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	มูลค่าเงินลงทุน (ระยะเวลา 5 ปี)	สถานะปัจจุบัน
1. โครงการสวนวัดกรมหลวงเพื่อก่อผลผลิตต้นตูด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (ธว.)	12,000 ล้านบาท	มหาวิทยาลัยยังไม่มีความ Feasibility Study ยังไม่มีการเสนอให้ทบทวนใจร่วมลงทุน
2. โครงการร่วมทุนโรงเรียนนานาชาติบริติชปัญญาคีนครศรีธรรมราช	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (วล.)	300 ล้านบาท	มีข้อตกลงเบื้องต้นกับบรรณานาชาคิดว่า จะสนับสนุนที่ดินของมหาวิทยาลัย และเอกชนลงทุน อาคาร หลักสูตร ฯลฯ
3. โครงการร่วมทุนหอพักนักศึกษา	สำนักวิชาแพทยศาสตร์ พยาบาลเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (วล.)	280 ล้านบาท	เอกชนสนใจ แต่ติดขัดแหล่งเงินทุน มหาวิทยาลัย กำลังพิจารณาของบประมาณ
4. โครงการร่วมทุนหอพักบุคลากรของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (วล.)	140 ล้านบาท	เอกชนสนใจ แต่ติดขัดแหล่งเงินทุน มหาวิทยาลัยกำลังพิจารณาของบประมาณ

ที่มา : แผนการจัดทำโครงการร่วมลงทุน พ.ศ. 2563-2570, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, พฤศจิกายน 2565 และสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการของ 2 มหาวิทยาลัย มีนาคม 2566

BOI วิสัยทัศน์ และ นโยบายส่งเสริมการลงทุน BOI (กันยายน 2565)	
วิสัยทัศน์การส่งเสริมการลงทุน	นโยบายส่งเสริมการลงทุน 7 ด้าน
<p>BOI ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการส่งเสริมการลงทุน ดังนี้ “ส่งเสริมการลงทุน เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยไปสู่เศรษฐกิจใหม่” โดยมีเป้าหมายหลักที่ ต้องการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยให้บรรลุผล ๓ ประการ ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> Innovative : เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ Competitive : เป็นเศรษฐกิจที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สามารถปรับตัวได้เร็ว และสร้างการเติบโตสูง Inclusive : เป็นเศรษฐกิจที่คำนึงถึงความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมทั้งการสร้างโอกาส และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ 	<ol style="list-style-type: none"> การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมโดยยกระดับอุตสาหกรรมเดิมที่มีความโดดเด่นควบคู่กับการสร้างฐานอุตสาหกรรมใหม่ที่มีภูมิศักยภาพ และสร้างห่วงโซ่มูลค่าให้ครบทั้งโซ่อุปทาน (Supply Chain) การเร่งเปลี่ยนผ่านไปสู่อุตสาหกรรมอัจฉริยะและยั่งยืน (Smart and Sustainable Industry) ทั้งการลงทุนใหม่ และการยกระดับผู้ประกอบการรายเดิม การผลักดันประเทศไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจระหว่างประเทศ และประตูการค้าการลงทุน ของภูมิภาค การส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ให้มีความเข้มแข็งและเชื่อมต่อกับโลก การส่งเสริมการลงทุนตามศักยภาพของพื้นที่เพื่อสร้างการเติบโตอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศเพื่อขยายโอกาสทางธุรกิจและเพิ่มบทบาทไทยในเวทีโลก

9 มาตรการ เพื่อขับเคลื่อน “ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุน เพื่อสร้างเศรษฐกิจใหม่”

Category	Measure	Status
Innovative	1. มาตรการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	ปรับปรุงใหม่
	2. มาตรการส่งเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน	ปรับปรุง
Competitive	3. มาตรการรักษาและขยายฐานการผลิตเดิม (Retention & Expansion Program)	NEW
	4. มาตรการส่งเสริมมาย้ายฐานธุรกิจแบบคงวงจร (Relocation Program)	NEW
	5. มาตรการกระตุ้นการลงทุนในระยะฟื้นฟูเศรษฐกิจ	ปรับปรุงใหม่
Inclusive	6. มาตรการยกระดับอุตสาหกรรมไปสู่ Smart & Sustainability	ปรับปรุง
	7. มาตรการส่งเสริมการลงทุน SMEs (สำหรับ Startup มีสิทธิประโยชน์ตามมาตรการที่ 1 + Grant กองทุนพื้นที่ฯ)	NEW
	8. มาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เป้าหมาย	ปรับปรุงใหม่
	9. มาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม	ปรับปรุงใหม่

2 มาตรการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.1 การให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเภทเงินลงทุน/ค่าใช้จ่ายที่สามารถนับรวมกันได้

1. ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- การวิจัยและพัฒนา (R&D)
- ค่าธรรมเนียมการใช้สิทธิเทคโนโลยีที่พัฒนาในประเทศ
- การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์
- การสนับสนุนองค์การ S&T เช่น สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทาง สถาบันวิจัย หน่วยงานรัฐ รวมทั้งกองทุนด้านต่างๆ เช่น ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น ตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ

2. ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีขั้นสูง
- การจัดฝึกอบรมหรือฝึกการทำงานเพื่อพัฒนาทักษะเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการศึกษาในสาขา SGT

3. ด้านพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ

- การพัฒนา Local Supplier ในประเทศ

NEW

สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม

เงินลงทุน/ค่าใช้จ่าย ต่อยอดชำระภายใน 3 ปีแรก	ระยะเวลายกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติม
≥ ร้อยละ 1 / ≥ 200 MB	1 ปี
≥ ร้อยละ 2 / ≥ 400 MB	2 ปี
≥ ร้อยละ 3 / ≥ 600 MB	3 ปี
≥ ร้อยละ 4 / ≥ 800 MB	4 ปี
≥ ร้อยละ 5 / ≥ 1,000 MB	5 ปี

วงเงินยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติม **200%** ของเงินลงทุน/ค่าใช้จ่าย

กรณีมีเงินลงทุน/ค่าใช้จ่าย **ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคล**

ด้าน R&D ≥ ร้อยละ 1 **ไม่จำกัดวงเงิน**

และสามารถได้รับระยะเวลา **สูงสุดถึง 13 ปี**

ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคล

2 มาตรการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.2 การส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันพัฒนาบุคลากรทักษะสูง

โอกาสสร้างรายได้ของสถานศึกษา
เพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน

การสร้างรายได้ปัจจุบันของสถานศึกษาสังกัด สพฐ.

การสร้างรายได้ปัจจุบันของโรงเรียนสังกัด สพฐ.

การรับบริจาค

การรับบริจาคที่ดี อาจารย์และสิ่งปลูกสร้าง ให้สถานศึกษาปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

- 1) การรับบริจาคที่ดี อาจารย์และสิ่งปลูกสร้าง ไม่ว่าจะมีใด ๆ ใด สถานศึกษาผู้รับบริจาคควรมีสิ่งของได้ขอเสียและประโยชน์ทางราชการจะได้รับและจะพึงพอใจโดยสมบูรณ์ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นหลัก
- 2) การรับบริจาคที่มีเจตนาเป็นบุญกุศลจะต้องไม่ให้เป็นประโยชน์ใดโดยเฉพาะ
- 3) การรับบริจาคที่ดี อาจารย์และสิ่งปลูกสร้างที่มีภาคีคิดเห็นหรือมีภาคีเกี่ยวข้องหรือข้อแม้ว่าศึกษา สถานศึกษาผู้รับบริจาค จะต้องพิจารณาว่าผลของบทนี้ได้รับคุ้มกันค่าใช้จ่ายที่สถานศึกษาต้องเสียไปหรือไม่
- 4) ในการรับบริจาคที่ดี อาจารย์และสิ่งปลูกสร้างให้สถานศึกษา ผู้รับบริจาคตรวจสอบเสียก่อนว่าที่รับ อาจารย์และสิ่งปลูกสร้างที่จะรับบริจาคมีเอกสารสิทธิ์สมบูรณ์ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดข้อพิพาทที่จะภายหลัง

การขออนุญาต ให้กระทำโดยเฉพาะที่ดินและอาคาร

การเก็บเงินบำรุงการศึกษา

สามารถดำเนินการได้ตามความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียน กรณีที่จัดการเรียนการสอนนอกเหนือหลักสูตรภาคที่นักเรียนที่ฐาน อาทิ

- ห้องเรียนพิเศษ (English Program)
- ห้องเรียนพิเศษ MEP (Mini English Program)
- ห้องเรียนพิเศษด้านภาษาต่างประเทศ ด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ (เช่น ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนพิเศษคณิตศาสตร์ เป็นต้น)

ที่มา แนวทางหลักดำเนินการตามระเบียบของสพฐ.ที่ใช้ในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๘

ที่มา ระเบียบสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหารทรัพย์สินของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและรัฐเป็นนิติบุคคล ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๓๕๕ หน้า ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๑

การใช้ที่ราชพัสดุ / ที่ดิน / อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา <small>(ที่มา: ระเบียบ สพฐ. ว่าด้วยการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551)</small>	
ข้อ 9 วิธีดำเนินการจัดหาประโยชน์ ภายในระยะเวลา 1 ปี ให้ขอ สถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต ดังนี้	ข้อ 10 วิธีดำเนินการจัดหาประโยชน์ ภายในระยะเวลา 5 ปี ให้ขอ สถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต โดยความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้
<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดหาประโยชน์โดยสถานศึกษาดำเนินการเอง 2) การจัดหาประโยชน์ โดยให้หน่วยงานอื่นเช่า หรือสถานศึกษา ร่วมกับหน่วยงานอื่น 3) การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือผลตอบแทนจากการจัดหาประโยชน์ร่วม ให้คำนึงถึงสภาพท้องที่ประกอบกับขนาดเป็นการทิ้งไป และรายได้ที่จะได้รับ รวมทั้งความเหมาะสมและปัจจัยสำคัญอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา 4) การต่อสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าหาประโยชน์ผู้เช่า หรือผู้ร่วมหาประโยชน์รายเดิม จะต้องตั้งคณะกรรมการประเมินผลการเช่า หรือจัดหาประโยชน์ร่วม ประเมินผลและนำผลการประเมิน เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาเห็นชอบก่อนต่อสัญญาแต่ละครั้ง โดยต่อสัญญาครั้งจะไม่เกิน 1 ปี ติดต่อกันไม่เกิน 3 ครั้ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1) การจัดหาประโยชน์ โดยให้หน่วยงานอื่นเช่า หรือสถานศึกษา ร่วมกับหน่วยงานอื่น ดำเนินการจัดหาประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ ต้องอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจของสถานศึกษา 2) ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดหาประโยชน์ อสังหาริมทรัพย์ไม่น้อยกว่า 3 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวนอย่างน้อย 2 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด มีหน้าที่ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดอัตราค่าเช่า..... ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา 2. คัดเลือกผู้เช่า หรือหน่วยงานอื่นที่จะจัดหาประโยชน์ร่วม..... 3. กำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขการจัดเช่า..... 4. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกาจัดเช่า..... 5. ประเมินผลการจัดเช่า.....

สภาพปัจจุบันนโยบาย/มาตรการ/กฎระเบียบการส่งเสริม ภาครัฐและภาคส่วนอื่นร่วมสนับสนุนสถานศึกษา

- แนวทางการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาฯ ปี พ.ศ. 2566 (สพฐ.)
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด สพฐ.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการระดมทรัพยากรของสถานศึกษา สังกัด สพฐ.
- คู่มือดำเนินการเกี่ยวกับที่ราชพัสดุและที่ดินประเทอื่น ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2565
- พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562
- ระเบียบ สพฐ. ว่าด้วยการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551
- การบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
- การบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)
- ฯลฯ

หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง

- ต้นสังกัด (สพฐ. สอศ.)
- กรมบัญชีกลาง
- ภาคส่วนอื่น (เอกชน อปท. ชุมชนผู้ปกครอง)

ข้อจำกัด/ประเด็นท้าทาย เบื้องต้น

- ความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบการรับบริจาค การหารายได้ของสถานศึกษา
- รูปแบบการร่วมพัฒนาสถานศึกษาบุคลากรซึ่งจำกัดและไม่ต่อเนื่อง
- สิทธิประโยชน์มาตรการส่งเสริมความร่วมมือจากภาคส่วนอื่น

แนวทางและโอกาสการบริหารจัดการด้านการเงิน
ของสถานศึกษาและการลงทุนภาคเอกชน
เพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน

แนวทางการลงทุนและบริหารจัดการการเงินเพื่อการศึกษาในอนาคต (Education Finance)

การสร้าง Growth ด้วยมาตรการลงทุน และร่วมลงทุน ด้วย PPP และ BOI จำเป็นและส่งเสริม สนับสนุนโครงการด้านเศรษฐกิจ อย่างชัดเจน แต่ในโครงการด้านสังคม การศึกษา อยู่ในช่วงการเริ่มรู้จักภาคเอกชน

การสร้าง Equity เกิดรายได้ นำไปใช้แก้ปัญหา และพัฒนาสถานศึกษา ด้านต่าง ๆ ที่มีงบประมาณไม่พอเพียง เช่น การจ้างครู วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม การจัดหาหนังสือ ตำราเรียน ทูกรูปแบบ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ฯลฯ

แนวทางการลงทุนและบริหารจัดการการเงินเพื่อการศึกษาในอนาคต (Education Finance)

การสร้าง Growth ด้วยมาตรการลงทุน และร่วมลงทุน ด้วย PPP และ BOI จำเป็นและส่งเสริม สนับสนุนโครงการด้านเศรษฐกิจ อย่างชัดเจน แต่ในโครงการด้านสังคม การศึกษา อยู่ในช่วงการเริ่มรู้จักภาคเอกชน

การสร้าง Equity เกิดรายได้ นำไปใช้แก้ปัญหา และพัฒนาสถานศึกษา ด้านต่างๆ ที่มีงบประมาณไม่พอเพียง เช่น การจ้างครู วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม การจัดหาหนังสือ ตำราเรียน ทุกรูปแบบ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ฯลฯ

การจัดหาประโยชน์จาก การศึกษาหลายด้าน อาทิ อสังหาริมทรัพย์ (ที่ดิน อาคาร) ของสถานศึกษา เป็นการสร้างรายได้ที่ชัดเจน ตามหลักเกณฑ์ที่มีอยู่ ช่วยสนับสนุน และส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษา

1. เป็นฐานรายได้ที่มั่นคงสำหรับสถานศึกษา เสริมจากงบประมาณแผ่นดินที่ไม่เพียงพอ
2. เป็นฐานความรู้ การประยุกต์การเรียนการสอนทางวิชาการกับ กิจกรรมโครงการอาชีพ ทักษะชีวิตในมิติต่างๆ
3. เป็นฐานฝึกหัดการประกอบอาชีพของชุมชน การเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู นักเรียน ชุมชน
4. เป็นการเริ่ม การกระจายอำนาจทางการศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งครู นักเรียน ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ช่วยกันสร้าง Attitude, Skill, Knowledge และสร้างประโยชน์แก่ ระบบนิเวศของสถานศึกษา
5. เป็นนโยบาย และมาตรการ การจัดสรรทรัพยากร ที่มุ่งสร้างความเสมอภาคแก่ระบบการศึกษาไทย เพื่อ ยกระดับ สถานศึกษาทุกประเภทที่ขาดโอกาส ขาดงบประมาณ ทั่วประเทศ

ภาคผนวก ข. กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

■ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 59)

หน้า ๑
เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒
เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๕๘ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา
ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วย
ที่ราชพัสดุ และเป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียม
การศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดย
การซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของ
สถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์
ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญา
การซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง
ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์
ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญา
การซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็น
ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

■ พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2562

เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๒๘ ก ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติ
ที่ราชพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือศาลหรือองค์กรอัยการหรือรัฐสภา

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐบาล องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในกำกับของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่รวมถึงส่วนราชการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการที่ราชพัสดุ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ที่ราชพัสดุ ได้แก่

(๑) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด

(๒) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ

(๓) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

มาตรา ๗ อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นที่ราชพัสดุ

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน แต่ไม่รวมถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

(๒) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน

(๓) อสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) อสังหาริมทรัพย์ขององค์การมหาชน ซึ่งได้มาโดยมีผู้ทูลให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินขององค์การมหาชนนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๕) อสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือ โดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของสถานศึกษานั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๖) อสังหาริมทรัพย์ของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือ โดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๗) อสังหาริมทรัพย์ที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติยกเว้นไว้ไม่ให้ถือเป็นที่ราชพัสดุ

มาตรา ๘ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุ

ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ส่วนการใช้และการจัดหาประโยชน์ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

คณะกรรมการที่ราชพัสดุ

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการที่ราชพัสดุ” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมที่ดิน และอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านที่ดิน หรือด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ จำนวนสามคน เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมธนารักษ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้อธิบดีกรมธนารักษ์แต่งตั้งข้าราชการของกรมธนารักษ์จำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) ไม่เป็นคนที่ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงาน เพราะทุจริตต่อหน้าที่

มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระคราวหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะไม่แต่งตั้งก็ได้

ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนดำรงตำแหน่งแทน

ในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๔ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่มีประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ให้กรรมการผู้นั้นแจ้งคณะกรรมการทราบ และไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุ

(๓) เสนอแนะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำทะเบียนทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุ

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

หน้า ๖
เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๒๘ ก ราชกิจจานุเบกษา ๙ มีนาคม ๒๕๖๒

หมวด ๓
การจัดทำและกรขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

มาตรา ๑๗ ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่จัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เมื่อได้มีการถอนสภาพที่ดินจากการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เพื่อมอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐใช้ประโยชน์ ให้กรมที่ดินแจ้งกรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว เพื่อขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

(๒) กรณีที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย ให้ขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุไว้ และเมื่อส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น ให้แจ้งกรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว เพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง

(๓) กรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐได้มาซึ่งที่ราชพัสดุนอกเหนือจากกรณีตาม (๑) และ (๒) ให้จัดส่งต้นฉบับหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งที่ราชพัสดุนั้น รวมทั้งรายการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้แก่กรมธนารักษ์โดยเร็ว เพื่อขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

ก่อนการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง ให้กรมธนารักษ์ตรวจสอบการได้มาซึ่งที่ดินและสถานะของที่ดินให้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔
การใช้ การเรียกคืน และการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ

มาตรา ๑๙ ที่ราชพัสดุให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในทางราชการในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะขอใช้ที่ราชพัสดุตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งวัตถุประสงค์ในการใช้ที่ราชพัสดุและขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งใช้ที่ราชพัสดุ มีหน้าที่ใช้ที่ราชพัสดุ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และความตกลงที่ทำไว้กับกรมธนารักษ์ และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์อยู่เสมอ และระมัดระวังมิให้เกิดการบุกรุกหรือความเสียหายใด ๆ แก่ที่ราชพัสดุ

(๒) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุเสนอต่อกรมธนารักษ์ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีการใช้ รื้อถอน หรือตัดแปลงที่ราชพัสดุ หรือกระทำการใด ๆ อันมีผลกระทบต่อสาระสำคัญหรือสถานะของที่ราชพัสดุ โดยยังเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์เดิม ให้ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งกรมธนารักษ์ทราบเพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุ ให้ถูกต้อง

ในกรณีที่ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุ ให้แจ้งและขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่

มาตรา ๒๒ ให้กรมธนารักษ์เรียกคืนที่ราชพัสดุจากส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เลิกใช้ที่ราชพัสดุ

(๒) ครอบครองที่ราชพัสดุโดยมิได้รับอนุญาต

(๓) ไม่ปฏิบัติตามที่ตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑

(๔) ไม่ใช้ที่ราชพัสดุภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์

กรณีตาม (๓) ให้กรมธนารักษ์แจ้งให้ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามที่ ให้ถูกต้องภายในระยะเวลาอันสมควรก่อน ส่วนกรณีตาม (๔) ให้กรมธนารักษ์แจ้งให้ส่วนราชการหรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชี้แจงเหตุผลที่ไม่ใช้ที่ราชพัสดุภายในระยะเวลาที่กรมธนารักษ์กำหนด

เมื่อกรมธนารักษ์ได้เรียกคืนที่ราชพัสดุแล้ว แต่ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่ส่งคืนที่ราชพัสดุภายในระยะเวลาที่กรมธนารักษ์กำหนด ให้กรมธนารักษ์เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ถูกหมายเฉพาะบัญญัติให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุ ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้นมีหน้าที่จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุต่อกรมธนารักษ์ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๔ ที่ราชพัสดุที่ยังไม่ได้ใช้เพื่อประโยชน์ในทางราชการของส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ กระทั่งการคลังสามารถนำมาจัดหาประโยชน์ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ และให้กระทำได้เพื่อการดังต่อไปนี้

- (๑) การสนับสนุนการค้าเนืองการกิจของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ
- (๒) การสาธารณประโยชน์หรือสาธารณกุศล การสงเคราะห์ข้าราชการ หรือสวัสดิการของข้าราชการ
- (๓) กิจการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๖ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยให้ทำเป็นสัญญาเช่าหรือสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากสัญญาเช่ากับกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๗ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุจากบุคคลที่มีใช้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ โดยต้องคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) วัตถุประสงค์ในการจัดหาประโยชน์
- (๒) สภาพและที่ตั้งของที่ราชพัสดุนั้น
- (๓) อัตราค่าเช่าตามปกติในท้องตลาด

(๔) ผลประโยชน์ตอบแทนอื่นนอกเหนือจากค่าเช่าที่จะได้รับ

(๕) มูลค่าอสังหาริมทรัพย์บนที่ดินที่ตกหรือจะตกเป็นของกระทรวงการคลัง อันเป็นมูลค่า
ในเวลาที่สุดยูล่าสุดลง

มาตรา ๒๘ การจัดหาประโยชน์ตามมาตรา ๒๗ ซึ่งมีราคาที่ราซพัสดุเกินกว่าห้าร้อยล้านบาท
ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

การขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเสนอ
โครงการ การทำสัญญา การบริหารสัญญา การแก้ไขสัญญา การกำกับดูแลและติดตามผล และ
การกำหนดค่าเช่าหรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นนอกเหนือจากค่าเช่า

ราคาที่ราซพัสดุดังกล่าววรรคหนึ่ง สำหรับกรณีที่ดินให้ถือราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์
เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๒๙ การจัดหาประโยชน์ตามมาตรา ๒๗ ที่เริ่มต้นเป็นการนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ
เว้นแต่การจัดหาประโยชน์ในกิจการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะที่มีมูลค่าโครงการ
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ

หมวด ๕

การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราซพัสดุและการถอนสภาพที่ราซพัสดุ

มาตรา ๓๐ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราซพัสดุเฉพาะที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ และให้มีแผนที่แสดงเขตที่ดิน
แนบท้ายพระราชบัญญัตินั้นด้วย

มาตรา ๓๑ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราซพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้
เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน
กฎกระทรวง และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๓๒ หรือกรณี
การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราซพัสดุเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมหรือกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือโครงการของส่วนราชการหรือ

หน่วยงานของรัฐที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและกำหนดขึ้นคอนและวิธีการโอนไว้เป็นการเฉพาะ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นหรือให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๒ ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ซึ่งได้มาจากการบริจาคหรือมีผู้ทักให้ หากไม่ได้นำที่ราชพัสดุนั้นไปใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่ผู้บริจาคหรือผู้ทักให้กำหนดหรือภายในห้าปีนับแต่วันที่มีการบริจาคหรือผู้ทักให้ให้ผู้บริจาคหรือผู้ทักให้หรือทายาทมีสิทธิขอคืนที่ดินนั้น

การขอคืนตามวรรคหนึ่ง ผู้บริจาคหรือผู้ทักให้หรือทายาทต้องขอคืนต่อกระทรวงการคลังภายในห้าปีนับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง โดยยื่นคำร้องขอตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอตามมาตรา ๓๒ แล้วเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ทั้งนี้ ต้องแจ้งคำวินิจฉัยให้ผู้ยื่นคำร้องขอทราบภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๔ การถอนสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินของที่ราชพัสดุเฉพาะที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ให้กระทำได้เมื่อเลิกใช้เพื่อประโยชน์เช่นนั้นหรือเมื่อสิ้นสภาพการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว และกระทรวงการคลังไม่ประสงค์จะสงวนหรือหวงห้ามไว้ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะอีกต่อไป โดยให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงเขตที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

มาตรา ๓๕ การถอนสภาพที่ราชพัสดุที่ทางราชการสงวนหรือหวงห้ามไว้ ให้กระทำได้เมื่อกระทรวงการคลังไม่ประสงค์จะสงวนหรือหวงห้ามอีกต่อไป โดยให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้มีแผนที่แสดงเขตที่ดินแนบท้ายพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

หมวด ๖

ที่ราชพัสดุนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๓๖ ในหมวดนี้

“ที่ราชพัสดุ” หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิดที่รัฐบาลไทยได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์และตั้งอยู่นอกราชอาณาจักร

มาตรา ๓๗ ให้เอกอัครราชทูต กงสุลใหญ่ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่เช่นเดียวกับเอกอัครราชทูตหรือกงสุลใหญ่ มีหน้าที่ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุซึ่งตั้งอยู่ในประเทศหรือเขตที่อยู่ในความรับผิดชอบของคน เว้นแต่กรณีที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่หน่วยงานของส่วนราชการใดตั้งอยู่นอกราชอาณาจักรและใช้ที่ราชพัสดุ ให้หัวหน้าหน่วยงานของส่วนราชการนั้น เป็นผู้ที่มีหน้าที่ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุดังกล่าว

มาตรา ๓๙ ให้บุคคลตามมาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ แล้วแต่กรณี จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุที่อยู่ในความรับผิดชอบเสนอต่อกรมธนารักษ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๐ ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่จัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๗

ทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๔๒ ในหมวดนี้

“ทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร” หมายความว่า สิทธิการครอบครองหรือการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ซึ่งตั้งอยู่นอกราชอาณาจักร ซึ่งได้มาโดยวิธีการทางการทูตหรือเป็นไปตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศที่อสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่

มาตรา ๔๓ ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่จัดทำทะเบียนทรัพย์สินนอกราชอาณาจักรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๔ การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ จัดทำรายงาน และโอนทรัพย์สิน
นอกราชอาณาจักร ให้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๖ โดยอนุโลม

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดเข้าไปในที่ราชพัสดุเพื่อยึดถือหรือครอบครองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน
โดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ
โดยปกติสุข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ที่ราชพัสดุ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษา
ให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ราชพัสดุนั้นด้วย
บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำ
ความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าว ให้รับเสียทั้งสิ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่า
เป็นของผู้กระทำความผิดหรือมีผู้ดูแลรักษาตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๔๕ เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิด
ของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบ
ในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและ
ละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำกรจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้
สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๗ บรรดากฎกระทรวงหรือระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมี
กฎกระทรวงหรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๙ เพื่อปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๙ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุที่ได้ดำเนินการแล้วหรืออยู่ระหว่างการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๘ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้มีการประกาศเชิญชวนให้เอกชนร่วมลงทุนแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ จนกว่าจะได้ลงนามในสัญญาร่วมลงทุนกับเอกชนที่ได้ทำการคัดเลือกให้ร่วมลงทุนแล้ว จึงให้ดำเนินการต่อไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๘

ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๕๐ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุโครงการใดที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งทำให้การบริหารจัดการที่ราชพัสดุไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร และขาดความคล่องตัวในการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ ประกอบกับ ไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินดังกล่าว และยังขาดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ราชพัสดุนอกราชอาณาจักร และทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร สมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการบริหารจัดการที่ราชพัสดุให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายของรัฐบาล โดยกรณีจำเป็นที่ต้องให้มีคณะกรรมการที่ราชพัสดุ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ รวมทั้งกำหนดโทษอาญาสำหรับกรณีที่มีการบุกรุกที่ราชพัสดุ เพื่อเป็นการรักษาที่ดินของรัฐไว้เพื่อใช้ประโยชน์ของทางราชการต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

■ กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2563

หน้า ๑

เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๕๘ ก ราชกิจจานุเบกษา ๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

กฎกระทรวง
การใช้ที่ราชพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ โยกเลิก

(๑) ข้อ ๒ หมวด ๑ การปกครองดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ข้อ ๓ ถึงข้อ ๑๓ หมวด ๒ การใช้ที่ราชพัสดุ ข้อ ๑๔ ถึงข้อ ๒๒ หมวด ๔ การส่งคืนที่ราชพัสดุ ข้อ ๓๔ ถึงข้อ ๓๖ ข้อ ๓๘ และข้อ ๓๙ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) ข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙

(๓) ข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๖ และข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ใช้ที่ราชพัสดุ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขอใช้ที่ราชพัสดุ

“ผู้ใช้ที่ราชพัสดุ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ

“ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้อำนาจในการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ

“หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน” หมายความว่า หนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“กิจการสาธารณูปการ” หมายความว่า กิจการที่จัดทำขึ้นเพื่อสาธารณประโยชน์ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามอเนกประสงค์ ศาลาที่พักริมน้ำ บิโอมตำรวจ บิโอมยาม ศูนย์บริการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว การติดตั้งป้ายบอกทาง หรือป้ายประชาสัมพันธ์ของทางราชการ หรือกิจการอื่นในลักษณะทำนองเดียวกันตามที่อธิบดีกำหนด และไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการดำเนินการในเชิงธุรกิจหรือพาณิชย์

“กิจการสาธารณูปโภค” หมายความว่า กิจการที่จัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในสิ่งอุปโภคที่จำเป็น ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การระบายน้ำ การสื่อสาร ระบบโครงข่ายคมนาคมที่ใช้ในการสัญจรไปมา หรือกิจการอื่นในลักษณะทำนองเดียวกันตามที่อธิบดีกำหนด และไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการดำเนินการในเชิงธุรกิจหรือพาณิชย์

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีให้เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพที่ราชพัสดุ

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมธนารักษ์

ข้อ ๓ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ ในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการขอใช้ที่ราชพัสดุ พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

(๑) รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการที่จะขอใช้ที่ราชพัสดุ

(๒) ค่าขอตั้งงบประมาณหรือเอกสารการได้รับอนุมัติงบประมาณของโครงการที่จะขอใช้ที่ราชพัสดุ

(๓) แผนที่แสดงรายละเอียด

(ก) ที่ตั้งและพิกัดของที่ราชพัสดุ โดยแสดงสถานที่สำคัญ เช่น ศูนย์ราชการหลักของจังหวัดหรืออำเภอ ศาลากลาง โบราณสถาน หรือสถานศึกษา ในระยะสิบกิโลเมตรจากที่ตั้งของที่ราชพัสดุ

(ข) การใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุในปัจจุบันทั้งแปลง และแสดงการใช้ประโยชน์ในที่ดินบริเวณข้างเคียง

(๔) แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ในที่ดินเฉพาะบริเวณที่ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่จะปลูกสร้าง ซึ่งมีมาตรฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และรับรองโดยสถาปนิก วิศวกร นายช่างโยธา หรือนายช่างสำรวจ

(๕) เอกสารหรือหลักฐานอื่นตามที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่ราชพัสดุอยู่ในพื้นที่เดียวกับพื้นที่ที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น มีหน้าที่และอำนาจดูแลรับผิดชอบ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุยื่นหนังสือแสดงความเห็นของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๔ การยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดังข้อ ๓ ให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุยื่น ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ราชพัสดุดังอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อกรมธนารักษ์

(๒) ที่ราชพัสดุดังอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นต่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ ซึ่งที่ราชพัสดุดังอยู่

การยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดังวรรคหนึ่ง อาจยื่นโดยทางไปรษณีย์ก็ได้

ข้อ ๕ กรณียื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดังวรรคหนึ่งหรือหลักฐานถูกต้อง และครบถ้วนแล้ว ให้กรมธนารักษ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และเอกสารหรือหลักฐานจากผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ และแจ้งให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเสร็จ

ข้อ ๖ กรณียื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุดังสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ ตามข้อ ๔ (๒) เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ และเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในยี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานจากผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และเอกสารหรือหลักฐานจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่

เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ส่งหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานพร้อมความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดไปยังกรมธนารักษ์ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัด และให้กรมธนารักษ์พิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นจากผู้ว่าราชการจังหวัด และแจ้งให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุทราบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเสร็จ

ข้อ ๗ นอกจากการดำเนินการตามข้อ ๕ และข้อ ๖ เพื่อให้การใช้ที่ราชพัสดุเป็นไป โดยรวดเร็วเพื่อประโยชน์สาธารณะ ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุและเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความตกลงกับผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การขอใช้ที่ราชพัสดุเป็นการชั่วคราวในกรณีที่มีควมจำเป็นหรือเร่งด่วน เพื่อประโยชน์ ในการป้องกันหรือบรรเทาสาธารณภัย

(๒) การขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อก่อสร้างอาคารที่ทำการ บ้านพัก กิจการสาธารณูปการ หรือ กิจการสาธารณูปโภค ซึ่งมีเนื้อที่ใช้ในการก่อสร้างและเนื้อที่ที่ขอใช้ทั้งหมดตามที่อธิบดีกำหนด

เมื่อสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ได้รับหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ และเอกสารหรือ หลักฐานตามข้อ ๓ ถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาต่อ ผู้ว่าราชการจังหวัดในระยะเวลาอันสมควร และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือและเอกสารหรือหลักฐานจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ทำความตกลงกับผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุ ทั้งนี้ ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่แจ้งให้กรมธนารักษ์ทราบ โดยเร็ว

ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุตาม (๑) อาจยื่นเฉพาะหนังสือแสดงความประสงค์ขอใช้ที่ราชพัสดุ โดยไม่ต้องยื่นเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๓ ก็ได้

ข้อ ๘ กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐใดมีหน้าที่และอำนาจดูแลรับผิดชอบในพื้นที่เดียวกันกับที่ราชพัสดุที่ขอใช้ ให้กรมธนารักษ์ในกรณีตามข้อ ๕ และข้อ ๖ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีตามข้อ ๗ แล้วแต่กรณี นำความเห็นของส่วนราชการ หรือหน่วยงาน ของรัฐตามข้อ ๓ วรรคสอง มาประกอบการพิจารณา ก่อนทำความตกลงให้ใช้ที่ราชพัสดุนั้น

ข้อ ๙ ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ในเขตทางหลวงหรือที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครอง ของกรมชลประทาน และมีพื้นที่เพียงพอสำหรับกิจการสาธารณูปการที่ใช้พื้นที่ขนาดเล็ก และมีลักษณะ ที่ไม่ถาวร ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุสามารถให้ความยินยอมในการใช้ที่ดินนั้นเพื่อการดังกล่าวได้ และให้ผู้ใช้ ที่ราชพัสดุแจ้งให้กรมธนารักษ์ทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๐ กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์แก่การจัดสวัสดิการภายใน ส่วนราชการซึ่งเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ โดยมีใช้การจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจ ให้ถือว่าเป็นการใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่มีการใช้ รื้อถอน หรือตัดแปลงที่ราชพัสดุ หรือกระทำการใด ๆ อันมี ผลกระทบต่อสาระสำคัญหรือสถานะของที่ราชพัสดุ โดยยังเป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์เดิม ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุแจ้งกรมธนารักษ์ทราบเพื่อแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้อง

เมื่อผู้ใช้ที่ราชพัสดุเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุ ให้แจ้งและขอทำความตกลงกับ กรมธนารักษ์ใหม่

ให้นำความในข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๗ มาใช้บังคับแก่การขอทำความตกลง เพื่อเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การใช้ที่ราชพัสดุตามวรรคสองด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็น ที่ราชพัสดุที่อาจมีผลกระทบต่อคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม หรือสถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์ ของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ตามบัญชีรายชื่ออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบ

ของคณะกรรมการที่ราชพัสดุ ต้องได้รับความยินยอมจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี ก่อน

ในการขอความยินยอม ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยผู้แทนกรมศิลปากรหรือผู้แทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดจำนวนหนึ่งคน เพื่อพิจารณาเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และทำความเข้าใจ เสนอต่อกรมธนารักษ์เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๑๓ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งประสงค์จะรื้อถอนหรือตัดแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็น ที่ราชพัสดุที่เป็นโบราณสถาน ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ข้อ ๑๔ การจำหน่ายอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอน การจำหน่ายวัสดุที่รื้อถอน หรือ การจำหน่ายต้นไม้ ติน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้จากที่ราชพัสดุ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ ที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ ถ้ามีเงินที่ได้จากการจำหน่ายให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของ กรมธนารักษ์

การจำหน่ายตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการนำวัสดุที่ได้จากที่ราชพัสดุที่รื้อถอน ไปใช้ประโยชน์ด้วย

ข้อ ๑๕ ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุแปลงใดยังไม่มั่งงิสสำคัญสำหรับที่ดิน หรือมั่งงิสสำคัญ สำหรับที่ดินสูญหายหรือชำรุดจนไม่อาจใช้ได้ หรือต้องการแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ยื่นคำขอ และ ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งมั่งงิสสำคัญสำหรับที่ดินแปลงนั้น

(๒) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานธนารักษ์ พื้นที่ซึ่งที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอและดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งมั่งงิสสำคัญ สำหรับที่ดินแปลงนั้น

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ต้องมีการรังวัด การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ การตรวจสอบเนื้อที่ หรือในกรณีอื่นใดตามประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้ได้มาซึ่งมั่งงิสสำคัญสำหรับที่ดินหรือเพื่อให้ทราบ แนวเขตที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้กรมธนารักษ์เป็นผู้ยื่นคำขอ โดยให้ กรมธนารักษ์และผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้นำทำการสำรวจรังวัด ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ระวาง ชี้นำเขตที่ดิน และลงนามรับรองแนวเขตที่ดิน รวมทั้งทำความเข้าใจในการสอบสวนเปรียบเทียบ และสอบสวนไกล่เกลี่ย

(๒) ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้สำนักงานธนารักษ์ พื้นที่ซึ่งที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุตั้งอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ โดยให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่และผู้ใช้ที่ราชพัสดุ

เป็นผู้นำทำการสำรวจจังหวัด ให้น้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ระวางชี้แนวเขตที่ดิน และลงนามรับรองแนวเขตที่ดิน รวมทั้งทำความตกลงในการสอบสวนเปรียบเทียบและสอบสวนใกล้เคียง

ถ้าปรากฏว่า ที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุมีอาณาเขต เนื้อที่ หรือรายการอื่นใดไม่ตรงตามหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือหลักฐานทางทะเบียนที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณี ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๗ เพื่อประโยชน์ในการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์มีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) โอนหรือรับโอนอสังหาริมทรัพย์ในนามกระทรวงการคลัง

(๒) ดำเนินคดีทั้งปวงบรรดาที่เกี่ยวกับที่ราชพัสดุและทรัพย์สินในที่ราชพัสดุ

(๓) ดำเนินการใด ๆ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง กรมธนารักษ์จะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้ และจะมอบให้ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจต่อไปให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนด้วยก็ได้

ข้อ ๑๘ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗ ให้จ่ายจากเงินประมาณของกรมธนารักษ์ เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุมีกฎหมายบัญญัติให้สามารถนำรายได้ไปใช้ได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุนั้นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

(๒) กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุแสดงความประสงค์จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

ข้อ ๑๙ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุนำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์อยู่เสมอ และระมัดระวังมิให้เกิดการบุกรุกหรือความเสียหายใด ๆ แก่ที่ราชพัสดุ

(๒) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ เสนอต่อกรมธนารักษ์ภายในเดือนกันยายนของทุกปี

ในระหว่างที่ผู้ใช้ที่ราชพัสดุปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) เจ้าหน้าที่อาจเข้าตรวจสอบสภาพที่ราชพัสดุได้ ทั้งนี้ ให้เจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ข้อ ๒๐ ให้ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุนำหน้าที่จัดทำรายงานเกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ เสนอต่อกรมธนารักษ์ภายในเดือนกันยายนของทุกปี

ในกรณีที่ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุเลิกใช้ที่ราชพัสดุแล้ว ให้ส่งคืนที่ราชพัสดุนั้นแก่กรมธนารักษ์ และให้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ ด้วย

ข้อ ๒๑ ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี มีหนังสือแจ้งให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ หรือข้อ ๑๔ และผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุซึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อ ๒๐ ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๒ ผู้ใช้ที่ราชพัสดุต้องใช้ที่ราชพัสดุดังกล่าวประสงฆ์ที่ขอใช้ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ หากไม่ใช้ภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้กรมธนารักษ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุซึ่งแจ้งเหตุผลต่อกรมธนารักษ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากกรมธนารักษ์

ข้อ ๒๓ ให้กรมธนารักษ์เรียกคืนที่ราชพัสดุจากผู้ที่ใช้ที่ราชพัสดุได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เลิกใช้ที่ราชพัสดุ

(๒) ครอบครองที่ราชพัสดุโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๓) ไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งจากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ตามข้อ ๒๑

(๔) ไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งจากกรมธนารักษ์ตามข้อ ๒๒

การเรียกคืนที่ราชพัสดุดังวรรคหนึ่ง ให้กรมธนารักษ์จัดทำเป็นหนังสือ โดยแจ้งเหตุแห่งการเรียกคืน และกำหนดระยะเวลาให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุดังคืนที่ราชพัสดุดังด้วย

ข้อ ๒๔ ก่อนส่งคืนที่ราชพัสดุ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการให้ที่ราชพัสดุอยู่ในสภาพที่เหมาะสม

(๒) แก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ที่ราชพัสดุ

(๓) ดำเนินการให้ผู้บุกรุกออกจากที่ราชพัสดุ ทั้งนี้ กรมธนารักษ์อาจจะพิจารณาเข้าดำเนินการเอง หรือดำเนินการร่วมกับผู้ใช้ที่ราชพัสดุ ส่วนราชการอื่น หรือผู้เกี่ยวข้องก็ได้ โดยผู้ใช้ที่ราชพัสดุนั้นชำระค่าธรรมเนียมหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แก่กรมธนารักษ์

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

ข้อ ๒๕ กรณีที่มีความเสียหายหรือน่าจะเกิดความเสียหายใด ๆ แก่ที่ราชพัสดุที่เรียกคืนหรือส่งคืน ซึ่งเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนือหน้าที่และอำนาจ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้กรมธนารักษ์แจ้งข้อมูลการกระทำดังกล่าวแก่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยและความรับผิดชอบทางแพ่งแก่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อไป

ในกรณีที่ราชพัสดุนั้นตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร นอกจากการดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดทราบด้วย

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้หรือในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจตกลงกันได้เกี่ยวกับการใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์เสนอให้คณะกรรมการที่ราชพัสดุพิจารณา

หน้า ๘

เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๙๘ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

ข้อ ๒๗ บรรดาระเบียบที่ออกตามกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ที่ออกตามกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๘ ที่ราชพัสดุที่ผู้ใช้ที่ราชพัสดุหรือผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุได้ใช้ ปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาโดยชอบอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้ ปกครอง ดูแล และ บำรุงรักษาต่อไปได้โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ใหม่ แต่ต้องปฏิบัติตามให้เป็นไป ตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

อากาศ เต็มพิทยาไพสิฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หน้า ๙

เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๙๘ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะขอใช้ ที่ราชพัสดุ ให้แจ้งวัตถุประสงค์ในการใช้ที่ราชพัสดุและขอทำความตกลงกับกรมธนารักษ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่สถานศึกษา พ.ศ. 2552

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่สถานศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรับจ่ายเงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ประกอบกับมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาได้ไม่ว่าจะเป็นการได้รับบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อกำหนดในเรื่องการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้สถานศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้แก่สถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ ”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรับจ่ายเงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์ พ.ศ. ๒๕๒๕

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน แต่ไม่หมายความรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาตามกฎหมายการอาชีวศึกษา

“คอมพิวเตอร์” หมายความว่า เครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติทำหน้าที่เสมือนสมองกลใช้สำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่ง่ายและซับซ้อน โดยวิธีทางคณิตศาสตร์

๒

"อุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์" หมายความว่า เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องช่วยหรือเครื่องประกอบกับคอมพิวเตอร์เพื่อให้คอมพิวเตอร์ใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ แต่ไม่รวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
การรับเงินหรือทรัพย์สิน
ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๖ การรับเงินหรือทรัพย์สินของสถานศึกษา ให้รับบริจาคไว้ภายในเดือนธันวาคม

- ดังนี้
- (๑) ต้องพิจารณาผลดีผลเสียและประโยชน์ที่สถานศึกษาจะพึงได้รับ
 - (๒) ต้องเป็นการบริจาคด้วยความสมัครใจและไม่เป็นไปเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือมีเงื่อนไขผูกพันที่จะให้ประโยชน์ต่อผู้ใดโดยเฉพาะ
 - (๓) ให้คำนึงถึงประโยชน์และภาระที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ข้อ ๗ ห้ามมิให้สถานศึกษารับเงินบริจาคจากผู้บริจาคระบุเงื่อนไขของการบริจาคอันเป็นการแก่สถานศึกษาเกินความจำเป็น

ส่วนที่ ๒
การรับเงินบริจาค

- ข้อ ๘ การรับเงินบริจาคของสถานศึกษาตามข้อ ๖ ให้รับได้ ดังต่อไปนี้
- (๑) เงินสด เช็คธนาคาร ตัวแลกเงิน หรือธนบัตร
 - (๒) รับเงินสดผ่านธนาคาร
- การรับเงินสดผ่านธนาคาร ให้ผู้บริจาคส่งสำเนาหลักฐานการโอนเงินผ่านธนาคารให้แก่สถานศึกษาโดยเร็ว

๓

ข้อ ๙ การรับเช็คธนาคารทุกกรณีต้องมีลักษณะและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเช็คของธนาคารและต้องมีใช้เช็คโอนสลักหลัง

(๒) เป็นเช็คธนาคารที่มีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๙๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๓) เป็นเช็คธนาคารที่ออกในวันที่นำเช็คนี้มาชำระหรือเป็นเช็คที่ส่งวันที่ก่อนรับชำระไม่เกินเจ็ดวัน

(๔) เป็นเช็คขีดคร่อม สั่งจ่ายเงินแก่สถานศึกษา และขีดฆ่าคำว่า “ผู้ถือ” ออก

ข้อ ๑๐ เงินบริจาคตามระเบียบนี้ ผู้บริจาคจะระบุวัตถุประสงค์แห่งการบริจาคด้วยหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๑๑ เมื่อสถานศึกษาได้รับเงินบริจาค ให้ออกใบเสร็จรับเงินแก่ผู้บริจาค โดยระบุชื่อผู้บริจาคและจำนวนเงินที่บริจาค เพื่อให้ผู้บริจาคซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนำไปดำเนินการยกเว้นภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร

ในกรณีที่ผู้บริจาคระบุวัตถุประสงค์แห่งการบริจาคไว้ ให้ระบุวัตถุประสงค์แห่งการบริจาคมั่นไว้ในใบเสร็จรับเงินนั้นด้วย

ส่วนที่ ๓

การรับบริจาคทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์

ข้อ ๑๒ ในกรณีมีผู้จัดหาหรือจัดสร้างอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือที่ดินแก่สถานศึกษา ให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งจำนวนไม่เกินห้าคน เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบกรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือสิทธิครอบครองของผู้บริจาค รวมทั้งภาวะที่ดินในที่ดิน

(๒) ประเมินมูลค่าของอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือที่ดินที่รับบริจาคโดยเทียบเคียงกับราคาประเมินกลางของกรมที่ดินหรือราคากลางของทางราชการ

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการรายงานผลการพิจารณาต่อหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อพิจารณา

ข้อ ๑๓ เมื่อหัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบการรับบริจาคตามข้อ ๑๒ แล้ว ให้ดำเนินการบันทึกบัญชีทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคตามแนวปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับทรัพย์สินถาวรในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบGFMS) ที่กรมบัญชีกลางกำหนด

๙

ในกรณีเป็นสถานศึกษาเอกชน การบันทึกบัญชีทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

ข้อ ๑๔ การออกหลักฐานการรับบริจาคทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ให้หัวหน้าสถานศึกษาออกหนังสือรับรองตามมูลค่าที่ได้ดำเนินการแล้วในข้อ ๑๒ โดยประทับตราโรงเรียนและลงลายมือชื่อหัวหน้าสถานศึกษาในหนังสือรับรองนั้นด้วย เพื่อให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนำไปดำเนินการยกเว้นภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร ในการนี้ สำหรับบุคคลธรรมดาซึ่งไม่สามารถนำไปยกเว้นภาษีเงินได้ก็ให้หัวหน้าสถานศึกษาประสานงานและดำเนินการ เพื่อให้สถานศึกษาหรือกระทรวงศึกษาธิการแล้วแต่กรณีออกหนังสือตอบขอบคุณหรือออกอนุโมทนาบัตรให้แก่ผู้บริจาคตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการขอบคุณและอนุโมทนา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือดำเนินการเพื่อขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้บริจาคดังกล่าวต่อไป

ส่วนที่ ๘

การรับบริจาคทรัพย์สินที่เป็นสิ่งไหมทรัพย์สิน

ข้อ ๑๕ ในกรณีมีผู้บริจาคทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์ให้แก่สถานศึกษาเกินหนึ่งแสนบาทขึ้นไป ให้หัวหน้าสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งจำนวนไม่เกินห้าคน เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครอง และภาวะติดพันในทรัพย์สิน
- (๒) ประเมินราคาทรัพย์สินที่รับบริจาค

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการรายงานผลการพิจารณาต่อหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อพิจารณา

ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งได้บริจาคคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์และประสงค์จะนำไปดำเนินการยกเว้นภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรต้องเป็นการบริจาคคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ที่ไม่ผ่านการใช้งานมาแล้ว

ข้อ ๑๖ เมื่อหัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบการรับบริจาคตามข้อ ๑๕ แล้ว ให้ดำเนินการบันทึกบัญชีทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคตามแนวปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับทรัพย์สินในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ GFMS) ที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ในกรณีเป็นสถานศึกษาเอกชน การบันทึกบัญชีทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

๕

ข้อ ๑๗ การออกหลักฐานการรับบริจาคให้หัวหน้าสถานศึกษาออกหนังสือรับรองตามมูลค่าที่ได้ดำเนินการแล้วในข้อ ๑๕ หรือตามมูลค่าทรัพย์สินไม่เกินหนึ่งแสนบาทขึ้นไป โดยประทับตราโรงเรียนและลงลายมือชื่อหัวหน้าสถานศึกษาในหนังสือรับรองนั้นด้วย และให้นำความในข้อ ๑๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการเก็บรักษาทรัพย์สิน

ข้อ ๑๘ การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการเก็บรักษาทรัพย์สิน ให้สถานศึกษาปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ที่ส่วนราชการที่ต้นสังกัดหรือสถานศึกษาอยู่ในกำกับกำหนด หากส่วนราชการต้นสังกัดไม่ได้กำหนด ให้สถานศึกษาถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยอนุโลม ทั้งนี้ สถานศึกษานั้นต้องเก็บรวบรวมเอกสารหลักฐานทั้งหมดไว้เพื่อเตรียมพร้อมให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบต่อไป

ข้อ ๑๙ ในกรณีหลักฐานใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองสูญหายให้ปฏิบัติดังนี้
(๑) ถ้าใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองสูญหาย ให้ให้สำเนาใบเสร็จรับเงินหรือสำเนาหนังสือรับรองการรับเงิน ซึ่งหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้รับเงินรับรองแล้วแทนได้ ทั้งนี้ ให้ผู้บริจคนำหลักฐานการแจ้งความร้องทุกข์ของตำรวจเพื่อประกอบการพิจารณาของสถานศึกษาด้วย

(๒) ถ้าสำเนาผู้ฉบับใบเสร็จรับเงินหรือสำเนาผู้ฉบับหนังสือรับรองที่สถานศึกษาเก็บรักษาสูญหาย ให้หัวหน้าสถานศึกษานั้นออกใบรับรองของใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองแล้วแต่กรณีเพื่อใช้เป็นหลักฐานการบริจาคได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒

(นางจูนทร์ ลักษณวิศิษฎ์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหาร อสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ในสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551

ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ว่าด้วยการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล
ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551

โดยเห็นเป็นการสมควรกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 (2) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และข้อ 6 วรรคสาม แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 จึงกำหนดระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551"

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันท้องนมาประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3. ในระเบียบนี้

"อสังหาริมทรัพย์" หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึง ที่ราชพัสดุตามกฎหมายที่ด้วยที่ราชพัสดุและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

"สถานศึกษา" หมายความว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา และหมายความรวมถึงสถานศึกษาเฉพาะความพิจารณาของรัฐบาลที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายการศึกษาสำหรับคนพิการ

"หน่วยงานอื่น" หมายความว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงเอกชนด้วย

ข้อ 4. การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมีผู้จุกใจให้หรือโดยการซื้อจากรายได้สถานศึกษา

1) ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการที่ตนโอนนามสถานศึกษาเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์และเก็บรักษาหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไว้ในที่ปลอดภัยมิให้สูญหาย

2) ให้สถานศึกษา...

-2-

2) ให้สถานศึกษาจัดทำทะเบียนแสดงรายการรับและจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์
ที่สถานศึกษาไว้เป็นหลักฐาน

3) ให้สถานศึกษา ปกครอง ดูแล บำรุง รักษา อสังหาริมทรัพย์ที่เป็นกรรมสิทธิ์
ของสถานศึกษาเสนอคำวินิจฉัยจนจะพึงสงวนทรัพย์สินของตนเอง

4) การรื้อและจำหน่ายอาคาร สิ่งปลูกสร้าง อยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการ
สถานศึกษาโดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5) ให้สถานศึกษาเข้าใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ตามวัตถุประสงค์ของผู้
ผู้ถือสิทธิ์ให้เท่านั้น หากผู้ถือสิทธิ์กำหนดวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจนให้สถานศึกษาเข้าใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวเนื่อง
กับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลัก
ของสถานศึกษา

6) ให้สถานศึกษาเข้าใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ตามแผนงานหรือโครงการ
ของสถานศึกษา

ข้อ 5. การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ที่ราชพัสดุให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายและ
ระเบียบที่ราชพัสดุที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 6. การรับบริจาคที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้างให้สถานศึกษาปฏิบัติตามหลักเกณฑ์
ต่อไปนี้

1) การรับบริจาคที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้สถานศึกษา
ผู้รับบริจาคมั่นใจถึงผลได้ผลเสียและประโยชน์ที่ทางราชการจะพึงได้รับและจะพึงต้องให้ตอบแทน
ทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นสำคัญ

2) การรับบริจาคที่มีเงื่อนไขเป็นการผูกพันจะต้องไม่ใช้ประโยชน์ต่อผู้ใด
โดยเฉพาะ

3) การรับบริจาคที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ที่มีภาระคิดค้นหรือมีภาระต้อง
เรียกร้องหรือซ่อมบำรุงรักษา สถานศึกษาผู้รับบริจาคจะต้องพิจารณาว่าผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มค้ำกับ
ค่าใช้จ่ายที่สถานศึกษาต้องเสียไปหรือไม่

4) ในการรับบริจาคที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้างให้สถานศึกษาผู้รับบริจาค
ตรวจสอบเสียก่อนว่าที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้างที่จะรับบริจาคมีเอกสารสิทธิ์สมบูรณ์ ทั้งนี้ เพื่อมิให้
ต้องเกิดคดีฟ้องร้องภายหลัง

ข้อ 7. การจัดหาประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ให้สถานศึกษาจัดทำแผนการใช้ที่ดินและ
อาคาร เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

/ข้อ 8. การจัด...

ข้อ 8. การจัดหาประโยชน์ให้กระทำได้เฉพาะที่ดินและอาคาร นอกเหนือจากแผนการใช้ที่ดินและอาคารเท่านั้น

ข้อ 9. วิธีดำเนินการจัดหาประโยชน์ ภายในระยะเวลา 1 ปี ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ยื่นอำนาจอนุญาต ดังนี้

- 1) การจัดหาประโยชน์โดยสถานศึกษาดำเนินการเอง
- 2) การจัดหาประโยชน์ โดยให้หน่วยงานอื่นเช่า หรือสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่น
- 3) การกำหนดอัตราค่าเช่าหรือผลตอบแทนจากการจัดหาประโยชน์ร่วม ให้คำนึงถึงสภาพห้องที่ประกอบกับทุนดำเนินการที่ลงไป และรายได้ที่จะได้รับ รวมทั้งความเหมาะสมและปัจจัยสำคัญอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา

4) การต่อสัญญาเช่า หรือสัญญาร่วมหาประโยชน์กับผู้เช่า หรือผู้ร่วมหาประโยชน์รายเดิม จะต้องแจ้งคณะกรรมการประเมินผลการเช่าหรือจัดหาประโยชน์ร่วม ประเมินผลและนำผลการประเมินเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาเห็นชอบก่อนต่อสัญญาแต่ละครั้ง โดยต่อสัญญาครั้งละไม่เกิน 1 ปี ติดต่อกันไม่เกิน 3 ครั้ง

ข้อ 10. วิธีดำเนินการจัดหาประโยชน์ ภายในระยะเวลา 5 ปี ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ยื่นอำนาจอนุญาต โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) การจัดหาประโยชน์ โดยให้หน่วยงานอื่นเช่า หรือสถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่น ดำเนินการจัดหาประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ต้องอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและต้องไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา

2) ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดหาประโยชน์อสังหาริมทรัพย์ ไม่น้อยกว่า 3 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวนอย่างน้อย 2 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด มีหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดอัตราค่าเช่า หรืออัตราผลตอบแทนจากการจัดหาประโยชน์ โดยคำนึงถึงสภาพห้องที่ประกอบกับทุนดำเนินการที่ลงไปและรายได้ที่จะได้รับ รวมทั้งความเหมาะสมและปัจจัยสำคัญอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา

2. คัดเลือกผู้เช่า หรือหน่วยงานอื่น ที่จะจัดหาประโยชน์ร่วม อย่างเปิดเผย โปร่งใส

3. กำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขการจัดเช่า หรือการจัดหาประโยชน์ร่วมกับหน่วยงานอื่น อย่างชัดเจน โดยผู้เช่าหรือหน่วยงานอื่นที่จัดหาประโยชน์ร่วมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าสาธารณูปโภค ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีอื่นใดเกี่ยวกับการเช่า หรือการจัดหาประโยชน์ร่วม รวมทั้งห้ามผู้เช่านำอาคาร ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างไปทำสัญญาเช่าช่วงต่อ

4. ให้ชื่อเสนอ...

- 4 -

4. ให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเช่า หรือการจัดหาประโยชน์ร่วมกับหน่วยงานอื่น

5. ประเมินผลการจัดเช่า หรือการจัดหาประโยชน์ร่วมกับหน่วยงานอื่น ปีละไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาทำสัญญา หรือข้อตกลงครั้งต่อไป

6. กำหนดแบบสัญญาหรือข้อตกลง หากสัญญาที่กำหนดเวลาเกินกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี ให้ดำเนินการจดทะเบียนที่สำนักงานที่ดินจังหวัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อ 11.- การรับจ่ายเงินและการเก็บรักษาเงินค่าเช่า หรือผลตอบแทนจากการจัดหาประโยชน์ร่วมกับหน่วยงานอื่น ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

ข้อ 12. รายงานผลการจัดหาประโยชน์ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อสรุปผลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบต่อไป อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามแบบที่กำหนด

ข้อ 13. ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2549

ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ว่าด้วยการบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2549

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินรายได้ของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 59 วรรคสาม แห่ง
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 12 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการ
และขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงวางระเบียบไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วย
การบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินรายได้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา
พ.ศ. 2549

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่
การศึกษา ตามประกาศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

“เงินรายได้สถานศึกษา” หมายความว่า บรรดารายได้ ผลประโยชน์ที่เกิดจากรายชด
เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษาและเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของ
ที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ เงินที่มีผู้มอบให้ และเงินหรือผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับไว้
เป็นกรรมสิทธิ์ แต่ไม่รวมถึงเงินงบประมาณรายจ่าย

ข้อ 4 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1

การรับเงินและการเก็บรักษาเงิน

ข้อ 5 สถานศึกษาต้องออกใบเสร็จรับเงินตามแบบที่ทางราชการกำหนดให้แก่ผู้ชำระเงิน
ทุกครั้งที่มีการรับเงิน เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถออกใบเสร็จรับเงินได้ ให้ใช้หลักฐานการรับเงินตามแบบที่
ทางราชการกำหนด และต้องควบคุมใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับเงินไว้เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

/ ข้อ 6...

- 2 -

ข้อ 6 ให้สถานศึกษาเก็บรักษาเงินสดไว้เพื่อสำรองใช้จ่ายได้ภายในวงเงินที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ให้นำฝากกระทรวงการคลังหรือสำนักงานคลังจังหวัด แล้วแต่กรณี หรือนำฝากธนาคารพาณิชย์ตามวงเงินที่กระทรวงการคลังให้ความเห็นชอบ

หมวด 2

การก่องหน้ผู้กพันและการใช้จ่ายเงิน

ข้อ 7 เงินรายได้สถานศึกษาแห่งใดให้นำไปใช้จ่ายหรือก่องหน้ผู้กพันได้เฉพาะเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแห่งนั้น ยกเว้นเงินรายได้สถานศึกษาในส่วนที่เป็นเงินที่มีผู้มอบให้สถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ชัดเจนแจ้งให้นำไปจ่ายหรือก่องหน้ผู้กพันได้เฉพาะในกิจการที่ผู้มอบระบุวัตถุประสงค์ในการใช้ไว้เท่านั้น

ห้ามมิให้นำเงินรายได้สถานศึกษาไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาแห่งอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 8 ให้สถานศึกษานำเงินรายได้สถานศึกษาไปจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้คงเหลือเกณฑ์ อัตรา และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด

ข้อ 9 อำนาจการอนุมัติการจ่ายเงินและการก่องหน้ผู้กพันเงินรายได้สถานศึกษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด

หมวด 3

การเงิน ทรัพย์สิน การบัญชี

ข้อ 10 วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการพัสดุ การบัญชี และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินอื่นใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ถือปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องปฏิรูปดินอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ขอท้ความตกลงกับกระทรวงการคลัง

/บทเฉพาะกาล...

- 3 -

บทเฉพาะกาล

ข้อ 11 ให้เงินรายได้สถานศึกษาที่มีอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ เป็นเงินรายได้สถานศึกษา
ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

(นางพรนิภา สิริสุตธ)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และ การใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2546

ระเบียบกระทรวงการคลัง
ว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และการใช้ที่ราชพัสดุ
พ.ศ. ๒๕๔๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการตรวจสอบหนังสือสำคัญ สำหรับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๓ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการสำรวจที่ราชพัสดุ การขอยกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน การรังวัดที่ดิน และการรังชี้แนวเขตที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และการแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ และนโยบายของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกยึดถือเพื่อให้เกิดปฏิบัติ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

อาศัยอำนาจตาม ความในข้อ ๔, ๗, ๘, ๑๐, และข้อ ๒๒ แห่งกฎกระทรวงว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๗ กระทรวงการคลัง จึงกำหนด ระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ”

ข้อ ๒. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓. ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๓

(๒) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการสำรวจที่ราชพัสดุ การขอยกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน การรังวัดที่ดิน และการรังชี้แนวเขตที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และการแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๗

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่ง จัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔. กรณีที่มีปัญหาหรือไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกรณีที่ไม่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้กระทรวงการคลังวินิจฉัยชี้ขาด หรือพิจารณาสั่งการ เว้นแต่กรณีที่ราชพัสดุที่เป็นปัญหาในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา และใช้ มีราคาที่ดินรวมกับมูลค่าอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง(ถ้ามี) ซึ่งกำหนด ระเบียบนี้ไม่กินหรืออับปางบาท ให้อธิบดีกรมธนารักษ์เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด หรือพิจารณาสั่งการ

ข้อ ๕. ให้อธิบดีกรมธนารักษ์เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

๒

หมวด ๑
ข้อความทั่วไป

ข้อ ๖. ในระเบียบนี้

(๑) "ผู้ใช้ที่ราชพัสดุ" หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นผู้ปกครอง ดูแลหรือใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ และให้หมายความรวมถึงรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลที่มีสิทธิใช้ที่ราชพัสดุดานกฎหมาย

(๒) "อธิบดี" หมายถึง อธิบดีกรมธนารักษ์และให้รวมถึงบุคคลที่อธิบดีกรมธนารักษ์มอบหมายด้วย

(๓) "ธนารักษ์พื้นที่" หมายถึง ธนารักษ์พื้นที่ในจังหวัดซึ่งที่ราชพัสดุดังอยู่

(๔) "ราคาที่ดิน" หมายถึง ราคาที่ดินตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ เพื่อเทียบกับค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามกฎหมายที่ดิน

ในกรณีที่ดินราชพัสดุแปลงใดไม่มีราคาประเมินทุนทรัพย์ตามวรรคแรก ให้เทียบเคียงกับราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินแปลงบริเวณใกล้เคียงที่มีทำเลที่คล้ายกันเป็นราคาที่ดิน

(๕) "มูลค่าอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง" หมายถึง มูลค่าอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็น ที่ราชพัสดุซึ่งคำนวณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดขึ้นโดยคำสั่งกรมธนารักษ์

(๖) "การสำรวจ" หมายถึง การหาความสัมพันธ์ของจุดต่างๆ ที่มีอยู่บนและได้ผิวโลกโดยวิธีการรังวัดทางตรงและทางอ้อม การวัดทิศทาง การวัดต่างระดับ และให้หมายความรวมถึงการรังวัดให้ได้อาณาเขต การรังวัดทำแผนที่แสดงที่ตั้ง การรังวัดทำแผนที่รายละเอียด และการคำนวณการรังวัดด้วย

(๗) "หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน" หมายถึง หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน และหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามกฎหมายที่ดิน

(๘) "หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน" หมายถึง หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินและให้หมายความรวมถึงหนังสือแสดงสิทธิครอบครองที่ดินตามกฎหมายที่ดิน

(๙) "หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง" หมายถึง หนังสือแสดงเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภทใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ

(๑๐) "การรังวัด" หมายถึง การรังวัดปักเขตและทำเขต จดหรือคำนวณการรังวัด เพื่อให้ทราบที่ตั้งแนวเขตของที่ดิน หรือทราบที่ตั้งและเนื้อที่ของที่ดิน

(๑๑) "การทำแผนที่" หมายถึง กรรมวิธีใด ๆ ในการจำลองลักษณะภูมิประเทศตามมาตราส่วนลงบนแผ่นพื้นที่ราบ โดยอาศัยข้อมูลจากรูปถ่าย ภาพจำลองประเทศ ภาพถ่าย หุ่นหลักฐาน และการคำนวณทั้งในทางราบและทางตั้ง

(๑๒) “แผนที่ชั้นหนึ่ง” หมายถึง แผนที่ซึ่งดำเนินการจัดทำโดยใช้กล้องซีไอ โดโลที่ทำการรังวัด โยงยึดหลักเขตจากหมุดหลักฐาน โครงการงานแผนที่ที่ราบตามแนวค่าพิกัดภูมิศาสตร์ หรือค่าพิกัดที่นับเนื่องจากจุดศูนย์กำเนิดและคำนวณเนื้อที่โดยวิธีคณิตศาสตร์จากค่าพิกัดจากของแต่ละมุม เขต หรือดำเนินการจัดทำโดยเทคโนโลยีอย่างอื่นที่ได้ผลสัมฤทธิ์เท่าเทียมกันหรือดีกว่า ทั้งนี้ เป็นแผนที่ที่ดำเนินการจัดทำโดยกรมที่ดินหรือกรมธนารักษ์ซึ่งได้มีการรับรองความถูกต้องแล้ว

(๑๓) “แผนที่ชั้นสอง” หมายถึง แผนที่ซึ่งดำเนินการโดยให้แผนที่ระวางเป็น หลัก โดยวิธีวัดระยะเป็นมุมฉากหรือวัดระยะตักเป็นรูปสามเหลี่ยมจากเส้นหมุดหลักฐาน โครงการงานแผนที่หรือโยยใช้รูปถ่ายทางอากาศหรือการรังวัดด้วยใจหรือเทปและคำนวณเนื้อที่โดยวิธีคณิตศาสตร์ หรือโดยมาตราส่วนหรือโยยใช้กล้องซีไอ โดโลที่วางหมุดหลักฐานแผนที่บรรจบด้วย (รูปลอด) ทั้งนี้ เป็นแผนที่ที่ดำเนินการจัดทำโดยกรมที่ดิน หรือกรมธนารักษ์ซึ่งได้มีการรับรองความถูกต้องแล้ว

(๑๔) “อาณาเขตที่ดิน” หมายถึง แนวเขตติดต่อที่ดินข้างเคียง และให้ หมายความว่าระบอบแปลงแต่ละด้านด้วย

(๑๕) “ทะเบียนที่ราชพัสดุ” หมายถึง ทะเบียนที่ราชพัสดกลางหรือทะเบียนที่ราช พักตุงจังหวัดที่จัดทำโดยแสดทราชพัสดุ หมายเลขลำดับของการรับขึ้นทะเบียน รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อที่ การได้มา หลักฐานหนังสือแสดงสิทธิ อาณาเขต และแผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของที่ราชพัสดุ

(๑๖) “การขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ” หมายถึง การรับรายการที่ดินหรือสิ่งปลูก สร้างมาลงทะเบียนที่ราชพัสดุโดยให้รหัสและหมายเลขสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น โดยผู้มี อำนาจจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุลงนามรับรองเป็นหลักฐาน

(๑๗) “การแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุ” หมายถึง การแก้ไข เพิ่มเติมรายการ ในทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน โดยจดทะเบียนแก่กรมแก้ไข เพิ่มเติมไว้ในทะเบียน ที่ราชพัสดุและผู้มีอำนาจจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุลงนามรับรองเป็นหลักฐาน

(๑๘) “การเพิกถอนทะเบียนที่ราชพัสดุ” หมายถึง การยกเลิกรายการที่ดินและ หรือสิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีที่ราชพัสดุดูออกจากทะเบียนที่ราชพัสดุ โดยจดทะเบียนแก่กรมเพิกถอนไว้ใน ทะเบียนที่ราชพัสดุและผู้มีอำนาจจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุลงนามรับรองเป็นหลักฐาน

(๑๙) “การจำหน่ายทะเบียนที่ราชพัสดุ” หมายถึง การแก้ไขที่มีผลเป็นการ จำหน่ายการนารายการที่ดินและหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นที่ราชพัสดุดูออกจากทะเบียนที่ราชพัสดุ โดยจด แจกเหตุผลแก่การจำหน่ายไว้ในทะเบียนที่ราชพัสดุและผู้มีอำนาจจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุลงนามรับรอง เป็นหลักฐาน

๔

หมวด ๒

การรังวัด การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ และการตรวจสอบเนื้อที่
ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ข้อ ๑๖ การสำรวจที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุเพื่อการรังวัด การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ หรือการตรวจสอบเนื้อที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดอื่น เพื่อให้ทราบอาณาเขตที่ตั้ง จำนวนเนื้อที่ของที่ดิน ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณีทำการตรวจสอบทะเบียนที่ราชพัสดุและหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่ดินก่อนดำเนินการสำรวจ ดังนี้

(๑) ที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุที่มีหลักฐานเป็นแผนที่รังวัดหรือแผนที่รังสองให้ตรวจสอบระวางแผนที่ แผนที่ดินร่าง รายการรังวัด รายการคำนวณ

(๒) ที่ดินที่ไม่มีหลักฐานเป็นแผนที่รังวัดหรือแผนที่รังสอง ให้ตรวจสอบระวางแผนที่ แผนที่ดินร่าง รายการรังวัด หรือระวาง น.ศ.๓ ก. ของที่ดินข้างเคียงจากสำนักงานที่ดิน และหลักฐานการได้มาอื่นๆ จากกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๗ เมื่อดำเนินการสำรวจที่ราชพัสดุดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีอาณาเขตที่ดินไม่เปลี่ยนแปลง โดยเมื่อมากขึ้นหรือเท่าเดิมให้ดำเนินการต่อไปได้

(๒) กรณีอาณาเขตที่ดินเปลี่ยนแปลงและทำให้เนื้อที่มากขึ้นหรือเท่าเดิม

(๒.๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้อาณาเขตหรือเนื้อที่ที่ดินตามผลการสำรวจไปดำเนินการต่อไปได้

(๒.๒) ในจังหวัดอื่น ให้ธนารักษ์พื้นที่เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้อาณาเขตหรือเนื้อที่ที่ดินตามผลสำรวจไปดำเนินการต่อไปได้

(๓) กรณีอาณาเขตที่ดินไม่เปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงไปโดยทำให้เนื้อที่ที่ดินน้อยกว่าเดิม ให้ดำเนินการดังนี้

(๓.๑) ในกรณีที่มีหลักฐานหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ถ้าได้เนื้อที่น้อยกว่าให้ยื่นคำขอรังวัดสอบเขตต่อสำนักงานที่ดิน หากผลการรังวัดสอบเขตได้เนื้อที่น้อยกว่าหลักฐานดังกล่าว ในกรุงเทพมหานครให้กรมธนารักษ์ ในจังหวัดอื่นให้ธนารักษ์พื้นที่ดังกล่าวตั้งคณะกรรมการตามที่เห็นสมควรพิจารณาเสนออธิบดีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการ และดำเนินการของจดทะเบียน ณ สำนักงานที่ดินเพื่อแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ในหลักฐานดังกล่าวตามประมวลกฎหมายที่ดิน รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้องพร้อมกัน

(๓.๒) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ถ้าได้เนื้อที่น้อยกว่าราชการในทะเบียนที่ราชพัสดุ หรือหลักฐานอื่นๆ

ในกรุงเทพมหานครให้ผู้ช่วยการสำนักบริหารที่ราชพัสดุกรุงเทพมหานคร ในจังหวัดอื่นให้ธนารักษ์พื้นที่พิจารณาผ่านอธิบดีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการก่อนแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุให้อีกต้องครบถ้วน

ข้อ ๘ การขออนุญาตโอนที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดอื่น ซึ่งกระทรวงการคลังมิได้มอบอำนาจให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุดำเนินการเป็นการเฉพาะรายได้ กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบทะเบียนที่ราชพัสดุว่าที่ดินแปลงใดยังไม่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้จัดทำบัญชีที่ราชพัสดุประเภทที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะบัญชีหนึ่ง และประเภททรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดาอีกบัญชีหนึ่ง

(๒) ให้ดำเนินการสำรวจที่ราชพัสดุดตามข้อ ๑ และข้อ ๘ เพื่อให้ทราบอาณาเขตที่ดินก่อนยื่นคำขอและนำผลการรังวัดตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(๓) ให้ยื่นเอกสารการได้มาของที่ดิน สถานทะเบียนที่ราชพัสดุหรือเอกสารอื่น ๆ เช่น ส.ก. ๑ หรือ น.ส. ๓ ไปประกอบการยื่นคำขอ

(๔) แจ้งผู้ใช้ที่ราชพัสดุ (ถ้ามี) ให้แจ้งตั้งผู้แทนไปร่วมนำทำการรังวัดและให้ถือคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

(๕) นำผลการรังวัดตามหลักฐานของที่ราชพัสดุและของที่ดินข้างเคียง และตามสภาพการครอบครอง ร่วมกับผู้แทนของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ (ถ้ามี)

(๖) เมื่อทราบผลการรังวัดจากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการรังวัดแล้ว หากเนื้อที่น้อยกว่าผลการสำรวจตามข้อ ๘(๒) ไม่เกินร้อยละสอง ให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่อไปได้ แต่ถ้าเนื้อที่น้อยกว่าผลการสำรวจตามข้อ ๘(๒) เกินกว่าร้อยละสองให้ดำเนินการตามข้อ ๘ ก่อน

(๗) การคัดค้านการนำรังวัดเปลี่ยนแปลงหรือบางส่วน

(๗.๑) การออกโฉนดที่ดิน หากมีผู้คัดค้านการนำรังวัดทั้งแปลงหรือบางส่วนให้ขอพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดแสดงเขตพิพาทให้ชัดเจนและให้บันทึกการคัดค้าน แล้วให้กรมธนารักษ์หรือ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ทำการตรวจสอบ พร้อมทั้งรวบรวมหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับที่ราชพัสดุและที่ดินข้างเคียง เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสอบสวนเปรียบเทียบข้อพิพาทของเข้าพนักงานที่ดินหรือใช้ประกอบการพิจารณาฐานะทางคดี

(๗.๒) การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง หากมีผู้คัดค้านการนำรังวัดเปลี่ยนแปลงหรือบางส่วน ให้ขอพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดแสดงเขตพิพาทให้ชัดเจนและให้บันทึกการคัดค้าน แล้วให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ดำเนินการตรวจสอบพร้อมทั้งรวบรวมหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับที่ราชพัสดุ ส่งให้เข้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(๘) การสอบสวนเปรียบเทียบหรือการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับแนวเขต

(๘.๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้กรมธนารักษ์รวบรวมเอกสารหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุและที่ดินข้างเคียงพร้อมแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไปให้ข้อเท็จจริงต่อเจ้าพนักงานที่ดินร่วมกับผู้ชี้ที่ราชพัสดุ หากผลการสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดินไม่เป็นไปตามผลการสำรวจรังวัดที่ราชพัสดุตามข้อ ๘ ให้อยู่ในดุลพินิจของอธิบดีที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควร โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

(๘.๒) ในจังหวัดอื่น ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่รวบรวมเอกสารหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุและที่ดินข้างเคียงตลอดจนเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงต่อเจ้าพนักงานที่ดินร่วมกับผู้ชี้ที่ราชพัสดุ หากผลการสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดินไม่เป็นไปตามผลการสำรวจรังวัดที่ราชพัสดุตามข้อ ๘ ให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่รวบรวมแผนที่ เอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดพร้อมทั้งความเห็นเสนออธิบดีพิจารณาสั่งการ

ข้อ ๑๐. กรณีที่ได้ขออนุญาตออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไปก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ โดยมีได้มีการปฏิบัติจนสิ้นตอนที่กำหนดไว้ในหมวดนี้แล้วยังไม่ได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงมา ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงนั้นมาก่อน แล้วดำเนินการตามข้อ ๘ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๑. การระงับชี้แนวเขตและการลงนามรับรองแนวเขตที่ดิน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ที่ราชพัสดุที่มีหลักฐานหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นรูปแผนที่ชั้นหนึ่งหรือรูปแผนที่ชั้นสอง ให้ตรวจสอบระวางแผนที่ แผนที่ชั้นวางรายการรังวัด รายการคำนวณ แล้วระงับชี้แนวเขตที่ดินหรือนำรังวัดปักหลักเขตที่ดินให้ตรงกับรายการรังวัดตามรูปแผนที่ที่ส่งหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

(๒) ที่ราชพัสดุที่ไม่มีหลักฐานตาม (๑) แต่ที่ดินแปลงที่ขอรังวัดเป็นโฉนดรูปแผนที่ชั้นหนึ่งหรือรูปแผนที่ชั้นสอง ให้ตรวจสอบระวางแผนที่ แผนที่ชั้นวาง รายการรังวัด รายการคำนวณ ของที่ดินแปลงนั้นแล้วระงับชี้แนวเขตที่ดินหรือนำรังวัดปักหลักเขตที่ดินให้ตรงตามหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่ตรวจสอบพบว่าการลงนามรับรองแนวเขตครั้งก่อนกระทำไปโดยถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณีร่วมกับผู้ชี้ที่ราชพัสดुकัดค้านแนวเขต แล้วดำเนินการขอแก้ไขหรือเพิกถอนให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

(๓) ที่ราชพัสดุที่ไม่มีหลักฐานตาม (๑)และที่ดินแปลงที่ขอรังวัดไม่มีหลักฐานตาม (๒) ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณี ดำเนินการสำรวจที่ราชพัสดุดังกล่าวตามข้อ ๘ และข้อ ๘ ให้ทราบอาณาเขตและเนื้อที่ของที่ราชพัสดุก่อนระงับชี้แนวเขตและลงนามรับรองแนวเขตที่ราชพัสดุ เว้นแต่ที่ราชพัสดุนั้นได้ดำเนินการสำรวจตามข้อ ๘ และข้อ ๘ ไว้แล้ว ก็ให้ใช้เป็นหลักฐานในการระงับชี้แนวเขตและลงนามรับรองแนวเขตที่ราชพัสดุดังกล่าวได้

๑

การระงับซึ่งแนวเขตที่ดินตามวรรคแรก หากไม่สามารถตกลงแนวเขตที่ดินกันได้ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่แล้วแต่กรณี ทำการศึกษานแนวเขตที่ดินและดำเนินการตามข้อ ๘(๑) และ(๒)

ข้อ ๑๒. ให้กรมธนารักษ์กำหนดวิธีการปฏิบัติ แบบรายงานเกี่ยวกับการรังวัด การพิสูจน์ สอบสวนการทำประโยชน์ การตรวจสอบเนื้อที่ การระงับซึ่งแนวเขตและการลงนามรับรองแนวเขตตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยออกเป็นคำสั่งกรมธนารักษ์

ข้อ ๑๓. ที่ราชพัสดุแปลงใดเป็นที่ดินประเภททรัพย์สินของแผ่นดินธรรมดาและไม่ สามารถออกโฉนดที่ดินได้ ให้ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ โดยดำเนินการตามข้อ ๑๒ ข้อ ๘ และข้อ ๕ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๔. ในกรณีที่ราชพัสดุจะดำเนินการตามหมวดนี้ เป็นกําแพงเมือง คูเมือง การสำรวจ เพื่อกําหนดขอบเขตที่ราชพัสดุจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกําหนดขอบเขตกําแพงเมือง คูเมือง ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งด้วย

หมวด ๓

การแก้ไขเพิ่มเติม เพิกถอน และจำหน่ายทะเบียนที่ราชพัสดุ

ข้อ ๑๕. เมื่อได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงซึ่งได้ดำเนินการตามข้อ ๘ หรือ ข้อ ๑๐ แล้ว ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้องตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้

ในจังหวัดอื่น ให้จัดส่งสำเนาโฉนดที่ดินหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไปพร้อมกับแจ้งการแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุให้กรมธนารักษ์เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้องตรงกัน

ข้อ ๑๖. ในกรณีมีการนำที่ดินขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุโดยผิดพลาดหรือซ้ำซ้อน ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเพิกถอนหรือจำหน่ายออกจาทะเบียนที่ราชพัสดุ

ในกรณีที่มีการดำเนินการตามวรรคแรกจะต้องเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินให้ถูกต้องตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ

๘

หมวด ๔

การตรวจสอบบัญชีคุมทะเบียนที่ราชพัสดุ บัญชีคุมหนังสือสำคัญสำหรับ

ที่ดินและสภาพหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ

ข้อ ๑๗. ให้กรมธนารักษ์แต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือคณะเจ้าหน้าที่เพื่อมีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีคุมทะเบียนที่ราชพัสดุ ทะเบียนที่ราชพัสดุ บัญชีคุมหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน และสภาพของหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ

ข้อ ๑๘. การตรวจสอบความในข้อ ๑๗ ให้ดำเนินการอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ ให้รายงานอธิบดีทราบภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ตรวจสอบเสร็จ

ข้อ ๑๙. การรายงานผลการตรวจสอบ ให้รายงานแบบรายงานการตรวจบัญชีคุมทะเบียนที่ราชพัสดุ บัญชีคุมหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน และสภาพของหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินซึ่งเป็นไปตามแบบที่กรมธนารักษ์กำหนด

ข้อ ๒๐. หากผลการตรวจสอบตามข้อ ๑๗ ปรากฏว่าบัญชีหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินมีการชำรุด หรือสูญหาย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการซ่อม หรือจัดทำให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการใช้งานและหรือดำเนินการขอออกใบแทน

หมวด ๕

การจำหน่ายอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่จะทำการรื้อถอน วัสดุที่รื้อถอนแล้ว หรือการจำหน่ายต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้จากที่ราชพัสดุ

ข้อ ๒๑. ในกรณีที่เจ้าหน้าอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่จะทำการรื้อถอน หรือการจำหน่ายวัสดุที่รื้อถอนแล้ว หรือการจำหน่ายต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้มาจากที่ราชพัสดุ ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุที่จะดำเนินการจำหน่ายแต่งตั้งคณะกรรมการมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน เพื่อประเมินราคาอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง วัสดุที่รื้อถอน ต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะจำหน่าย ทั้งนี้กรรมการอย่างน้อย ๑ คน จะต้องเป็นผู้ชำนาญการหรือมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินราคาอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้มาจากที่ราชพัสดุ

ข้อ ๒๒. การจำหน่ายอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่จะทำการรื้อถอน หรือการจำหน่ายวัสดุที่รื้อถอนแล้ว หรือการจำหน่ายต้นไม้ ดิน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้มาจากที่ราชพัสดุ ให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุโดยอนุโลม

หมวด ๖

หลักเกณฑ์การอนุญาตให้นำวัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุไปใช้ประโยชน์

ข้อ ๒๓. การนำวัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ จะต้องเป็นการนำวัสดุไปใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งจะต้องนำส่งขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ

(๒) จัดทำเป็นวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ เช่น โต๊ะเก้าอี้ เป็นต้นและวัสดุอุปกรณ์อื่นจะต้องลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

นอกจากกรณีดังกล่าวแล้ว หากมีความจำเป็นจะต้องนำวัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ราชการอย่างอื่น ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุญาตตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับเป็นสิ่งสำคัญ

ข้อ ๒๔. การนำวัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุไปใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสาธารณกุศล ให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้ขออนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีโดยจะต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นและประโยชน์ที่สาธารณชนจะพึงได้รับส่งไปประกอบการพิจารณาด้วย

ข้อ ๒๕. ผู้ใช้ที่ราชพัสดุที่ได้รับอนุญาตให้ใช้วัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุ จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน เพื่อตรวจนับและควบคุมการใช้วัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุ

ข้อ ๒๖. ให้มีการจัดทำบัญชีคุมยอดวัสดุที่รื้อถอนว่ามีจำนวนเท่าใด นำไปใช้เท่าใดและคงเหลือเท่าใด ทั้งนี้ หากมีวัสดุคงเหลือจากการใช้ประโยชน์ให้ดำเนินการจำหน่ายตามวิธีที่กำหนดไว้ในหมวด ๕

ข้อ ๒๗. ผู้ใช้ที่ราชพัสดุจะต้องนำวัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุไปใช้เฉพาะตามที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น และจะต้องไม่นำวัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุ ไปสมทบกับงบประมาณที่ได้รับเป็นค่าก่อสร้างอาคารใหม่ เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณแล้ว หากมิได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณจะต้องนำวัสดุที่ได้มาจากที่ราชพัสดุจำหน่ายตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๘. ในระหว่างที่กรมธนารักษ์ยังไม่ได้ออกคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้ บรรดาหลักเกณฑ์วิธี แบบรายงาน และคำสั่งใด ๆ ที่ออกโดยอัยการอำนาจตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๓ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการสำรวจที่ราชพัสดุ การขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน การรังวัดที่ดิน และการระวางพื้นแนวเขตที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และการแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ และคำสั่งอื่น

๑๐

โคของกรมธนารักษ์ให้มีผลใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

ร้อยเอก สุชาติ เชาว์วิศิษฐ

(สุชาติ เชาว์วิศิษฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงยกเลิกประกาศดังกล่าวและให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน

เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค้นคว้าวิจัย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ นร ๐๕๐๙/๐๖๒๗ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ เรื่อง การเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บเงินบำรุงการศึกษาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนนอกหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งเน้นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระมากกว่าปกติ การสอนด้วยบุคลากรพิเศษ การสอนด้วยรูปแบบหรือวิธีการที่แตกต่างจากการเรียนการสอนปกติ หรือการสอนที่ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จัดหาให้เป็นพิเศษตามอัตราที่เหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นไปด้วยความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียน ภายใต้หลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายวรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

**หลักเกณฑ์การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

ด้วยปัจจุบันสถานศึกษาได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นต้น แต่ในการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่มีความพร้อม และมีศักยภาพเป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงต้องการจะเพิ่มทุนประสิทธิภาพและคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนด้วยรูปแบบ วิธีการ สื่ออุปกรณ์ และบุคลากรที่ทำการสอนเพิ่มเติมจากเกณฑ์มาตรฐานทั่วไปของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรณีพิเศษ โดยมีค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากค่าใช้จ่ายที่รัฐจัดสรรให้ครอบคลุมการตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถประกาศให้สถานศึกษาของรัฐในสังกัดเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษานอกหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

ในการจัดการศึกษาที่ผ่านมาสถานศึกษาจำนวนมากได้จัดการศึกษา โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๕๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว แต่ยังมีสถานศึกษาบางแห่งเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาเพิ่มเติมจากเกณฑ์มาตรฐานทั่วไปของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรณีพิเศษ ดังนั้น เพื่อให้การขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และการมีส่วนร่วมสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งเป็นการคุ้มครองผู้ปกครองมิให้เกิดผลกระทบต่อการค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของนักเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดหลักเกณฑ์ให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ ดังนี้

ก. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถเรียกเก็บเงินสนับสนุนจากนักเรียนหรือผู้ปกครองได้ เนื่องจากรัฐบาลได้จ่ายเงินงบประมาณเพื่ออุดหนุนให้แล้ว ดังนี้

๑. ค่าเล่าเรียน
๒. ค่าหนังสือเรียน
๓. ค่าอุปกรณ์การเรียน
๔. ค่าเครื่องแบบนักเรียน
๕. ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมวิชาการ ปีละ ๑ ครั้ง
๖. ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมคุณธรรม / ชุมชน/สุกเสีย / เนตรนารี / ยุวกาชาด ปีละ ๑ ครั้ง
๗. ค่าใช้จ่ายในการไปทัศนศึกษา ปีละ ๑ ครั้ง
๘. ค่าใช้จ่ายในการให้บริการอินเทอร์เน็ตตามหลักสูตร และใช้เพิ่มเติมนอกหลักสูตร ปีละ ๔๐ ชั่วโมง
๙. ค่าวัสดุฝึก สอน สอบ พื้นฐาน
๑๐. ค่าสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน
๑๑. ค่าบริการห้องสมุดขั้นพื้นฐาน
๑๒. ค่าบริการห้องพยาบาล
๑๓. ค่าวัสดุสำนักงาน
๑๔. ค่าวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อสี
๑๕. ค่าวัสดุงานบ้านงานครัว
๑๖. ค่าอุปกรณ์กีฬา

๓๙. ค่าซ่อมแซมครูฝึกและอุปกรณ์การเรียนการสอน

๔๐. ค่าใช้จ่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

๔๑. ค่าคู่มือนักเรียน

๔๒. ค่าบัตรประจำตัวนักเรียน

๔๓. ค่าปฐมนิเทศนักเรียน

๔๔. ค่าวารสารโรงเรียน

สำหรับรายการที่ ๓๙, ๔๐, ๔๑ และ ๔๒ หากโรงเรียนได้จัดทำเป็นลักษณะพิเศษอย่างมีคุณภาพ สามารถขอรับการสนับสนุนได้โดยประหยัด ตามความจำเป็นเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่น

ข. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนนอกเหนือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้นักเรียนเกินมาตรฐานที่รัฐจัดให้ สามารถขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้ตามความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียน ดังนี้

ที่	รายการ	อัตราการเก็บ / คน / ภาคเรียน
๑	ห้องเรียนพิเศษ EP (English Program) - ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่เกิน ๓๕,๐๐๐ บาท ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
๒	ห้องเรียนพิเศษ MEP (Mini English Program) - ระดับก่อนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ไม่เกิน ๑๗,๕๐๐ บาท ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท
๓	ห้องเรียนพิเศษด้านภาษาต่างประเทศด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ (เช่น ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนพิเศษคณิตศาสตร์ เป็นต้น)	เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น ยกเว้นค่าใช้จ่ายห้องเรียนพิเศษด้านภาษาอังกฤษให้เก็บได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของห้องเรียน MEP

การเปิดห้องเรียนพิเศษต้องได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี

ค. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถของนักเรียนที่นอกเหนือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้ตามความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียน โดยไม่รอนสิทธินักเรียนที่ด้อยโอกาส ดังนี้

ที่	รายการ	อัตราการเก็บ / คน / ภาคเรียน
๑	โครงการพัฒนาทักษะตามความถนัดของนักเรียนนอกเวลาเรียน	เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น ทุกรายการรวมกันไม่เกิน ๑,๒๕๐ บาทต่อภาคเรียน
๒	ค่าจ้างครูชาวต่างประเทศ	
๓	ค่าตอบแทนวิทยากรภายนอก	
๔	ค่าเรียนปรับพื้นฐานความรู้	

ง. สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนนอกเหนือจากเกณฑ์มาตรฐานทั่วไปที่汀งบประมาณจากรัฐ อาจขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง โดยประหยัดตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นตามความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียน ดังนี้

๑. ค่าจ้างครูที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะ
๒. ค่าสาธารณูปโภคสำหรับห้องเรียนปรับอากาศ
๓. ค่าสอนคอมพิวเตอร์ กรณีโรงเรียนจัดคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนเกินมาตรฐานที่รัฐจัดให้

(๑ เครื่อง : นักเรียน ๒๐ คน)

๔. ค่าใช้จ่ายในการจัดร่วมโครงการ โครงการงาน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเกินมาตรฐานที่รัฐจัดให้

๕. ค่าใช้จ่ายในการไปทัศนศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนเกินมาตรฐานที่รัฐจัดให้

จ. สถานศึกษาที่จัดให้มีการดูแลด้านสวัสดิการ และสวัสดิภาพนักเรียน อาจขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้เท่าที่จ่ายจริงโดยประหยัด ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นตามความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียน ดังนี้

๑. ค่าประกันชีวิตนักเรียน / ค่าประกันอุบัติเหตุนักเรียน
๒. ค่าจ้างบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา
๓. ค่าตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการให้บริการสาธารณสุขของรัฐ
๔. ค่าอาหารนักเรียน
๕. ค่าที่พัก
๖. ค่าซักรีด

สำหรับสถานศึกษาที่จัดให้นักเรียนอยู่ประจำ สามารถขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตามข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, และ ๖ ได้เท่าที่จ่ายจริงโดยประหยัด ตามความจำเป็น และเหมาะสมกับสภาพฐานะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

ฉ. สถานศึกษาต้องพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้อยโอกาสให้ได้เรียน โดยไม่รอนสิทธิที่จะได้รับ ดังนี้

๑. การเรียนกับครูชาวต่างประเทศ หากสถานศึกษามีการจัดให้นักเรียนทุกคน ควรจัดให้นักเรียนด้อยโอกาสได้เรียนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมง
๒. การเรียนการสอนโดยครูพี่สอนศึกษาจารย์หรือโดยวิทยากรภายนอก
๓. ค่าสาธารณูปโภคสำหรับห้องเรียนปรับอากาศ
๔. ค่าตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการให้บริการสาธารณสุขของรัฐ
๕. ค่าเรียนปรับพื้นฐานความรู้
๖. ค่าอาหารนักเรียน
๗. การเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ/คุณธรรม/ชุมนุมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาดและการกีฬา

ทัศนศึกษา

๘. การเรียน การฝึกใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้บริการอินเทอร์เน็ตฟรี ๔๐ ชั่วโมง

อนึ่ง การเก็บเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามข้อ ข, ค, ง และ ฉ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับอนุมัติจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ก่อน จึงจะดำเนินการขอรับการสนับสนุนได้ โดยให้มีการประกาศประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองและนักเรียนทราบล่วงหน้า

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การระดมทรัพยากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง การระดมทรัพยากรของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการเห็นกำหนดแนวปฏิบัติการระดมทรัพยากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๓ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดมทรัพยากรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นไปด้วยความสมัครใจ ภายใต้หลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายवरวิจน์ เอื้ออภิญญกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

**แนวปฏิบัติการระดมทรัพยากรของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

ด้วยปัจจุบันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ประกอบด้วย มาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ เปิดโอกาสให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การระดมทรัพยากรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดหลักเกณฑ์ให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. สถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรได้ตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ตลอดปี
๒. การระดมทรัพยากรต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ ตามความเหมาะสม และความจำเป็น
๓. สถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการระดมทรัพยากรของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรจากบุคคล ครอบครัวยุวมชนองค์กรชุมชน เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
๔. สถานศึกษาต้องเสนอแผนและโครงการในการระดมทรัพยากร เพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๕. การใช้จ่ายทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นที่ได้รับจากการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
๖. สถานศึกษาต้องรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการระดมทรัพยากรต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- แนวปฏิบัติว่าด้วยการจัดประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคล

แนวปฏิบัติ

**ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
ของรัฐที่เป็นนิติบุคคล**

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ทุกเขต
สำรวจวิธีการจัดหาประโยชน์ในที่ดินและอาคารของสถานศึกษา เพื่อจะได้นำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
(Best Practice) เป็นตัวอย่างเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ทุกเขต
ได้คัดเลือกและส่ง Best Practice มาคัดเลือกระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้
ตัวอย่างมาจัดทำเป็นแนวปฏิบัติในการจัดหาประโยชน์ ตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 และระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์
ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2551

การจัดหาประโยชน์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 มีรูปแบบ
การจัดหาประโยชน์ 2 แบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การให้เขตพื้นที่จัดตลาดนัด

รูปแบบที่ 2 การใช้พื้นที่เพื่อการเกษตร

รูปแบบที่ 1 การให้เขตพื้นที่จัดตลาดนัด

1. ลักษณะทั่วไป

- 1.1 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่
- 1.2 โรงเรียนตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน
- 1.3 ผู้ปกครอง ชุมชน ให้ความร่วมมือ

2. แนวคิดในการให้เช่าที่ของโรงเรียน

- 2.1 ด้านสถานที่และเวลาจัดให้เช่า

ให้เช่าพื้นที่ของโรงเรียนบริเวณสนามฟุตบอล พุดบาทหน้าโรงเรียน และถนนทางเข้าโรงเรียน
เฉพาะในวันเสาร์

- 2.2 ด้านผู้ให้เช่า

เปิดโอกาสให้พ่อค้า แม่ค้า ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียนนำสินค้าจำหน่ายได้

- 2.3 ด้านการบริหารจัดการ

ให้เอกชนเป็นผู้บริหารตลาดนัด โดยโรงเรียนได้ค่าเช่าเป็นรายปี

/3. วิธีดำเนินการ...

- 2 -

3. วิธีดำเนินการ

- 3.1 ประชุมครู เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในการเช่าพื้นที่ของโรงเรียน
- 3.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน เพื่อชี้แจงและขอความเห็นชอบ

ในการดำเนินการโดยให้เอกชนเช่าพื้นที่

- 3.3 ทำสัญญาเช่าปีต่อปี กำหนดเงื่อนไขตามที่โรงเรียนต้องการ

4. ผลประโยชน์ที่ได้รับ

- 4.1 โรงเรียนมีรายได้นำไปพัฒนาการศึกษาของนักเรียน
- 4.2 นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมจำหน่ายสินค้า เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ปลูกฝังให้มีความ

มานะอดทน

- 4.3 พ่อค้า แม่ค้า ชาวบ้าน ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับโรงเรียน ส่งผลต่อการร่วมแรง

ร่วมใจที่จะให้ความช่วยเหลือโรงเรียน

รูปแบบที่ 2 การใช้พื้นที่เพื่อการเกษตร

1. ลักษณะทั่วไป

- 1.1 โรงเรียนที่ใช้พื้นที่เพื่อการเกษตร มีโรงเรียนทุกขนาดทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่
- 1.2 โรงเรียนมีที่ราชพัสดุที่อยู่ในความครอบครอง ซึ่งเหลือจากการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 การจัดทำเกษตร แยกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ ภูมิอากาศ และอาชีพของคนในชุมชน
- 1.4 ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท และสำนักงานเกษตร ให้ความร่วมมือสนับสนุน

2. แนวคิดในการจัดหาเงินรายได้

โรงเรียนได้รับเงินจำนวนจำกัด ต้องการที่จะพัฒนากิจกรรมที่โรงเรียนดูแลรับผิดชอบ เพื่อให้มีเงินมาใช้หมุนเวียน สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนและโครงการอาหารกลางวัน

3. การจัดการเกษตร

- 3.1 ปลูกปาล์มน้ำมัน
- 3.2 ปลูกคั้นหางพารา
- 3.3 เลี้ยงปลา
- 3.4 ทำปุ๋ยหมัก
- 3.5 เพาะเห็ด
- 3.6 เลี้ยงวัว
- 3.7 เลี้ยงกบ

/4. วิธีดำเนินการ

- 3 -

4. วิธีดำเนินการ

- 4.1 ประชุมครู เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจการใช้พื้นที่ของโรงเรียนเพื่อการเกษตร
- 4.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน เพื่อชี้แจงและขอความเห็นชอบ

ในการดำเนินการโดยจัดหาประโยชน์ผู้ช่วยการทำเกษตร

- 4.3 นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ร่วมกันทำรายการเกษตร
- 4.4 แต่งตั้งครู นักเรียนและผู้ปกครอง เป็นผู้ควบคุมการจำหน่ายผลผลิต

5. แหล่งเงินทุน

- 5.1 กองทุนหมู่บ้าน
- 5.2 โครงการกองทุนหมุนเวียนเพื่ออาหารกลางวัน
- 5.3 เงินรายได้สถานศึกษา
- 5.4 สมาคมผู้ปกครองนักเรียน
- 5.5 ชุมชน
- 5.6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5.8 บริษััท ห้างหุ้นส่วนจำกัด

6. ผลประโยชน์ที่ได้รับ

- 5.1 โรงเรียนมีรายได้เฉลี่ยปีละ 50,000 – 70,000 บาท
- 5.2 นักเรียนได้รับอาหารกลางวันพอเพียง และได้รับทุนการศึกษา
- 5.3 โรงเรียนมีรายได้นำไปพัฒนาการศึกษาของนักเรียน
- 5.4 นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมจัดทำรายการเกษตร เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ปลูกฝังให้มีความ

มานะอดทน

- 5.5 ชุมชน ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับ โรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการร่วมแรงร่วมใจที่จะให้

ความช่วยเหลือต่อโรงเรียน

7. ข้อพึงระวัง ในการจัดหาประโยชน์ให้ประสบความสำเร็จจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับงานที่โรงเรียนจะดำเนินการจัดหาประโยชน์และให้เวลากับงานจัดหาประโยชน์อย่างเต็มที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก ค.
ภาพบรรยากาศการประชุม

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สวัสดิ์ ภูทอง	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางรัชณี พึ่งพาณิชย์กุล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและ แผนการศึกษา รักษาการในตำแหน่ง ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.ปัทมา เอี่ยมละออ	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการเงิน การคลังและทรัพยากรทางการศึกษา
นางสาวดวงดาว ศิลาอาศน์	นักวิชาการศึกษานำานุกรการ
นายชยุต แดงจั่น	นักวิชาการศึกษานำานุกรการ
นางสาวภัทรินทร์ วิเศษสา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นายชวิศ คล้ายวิมุตติ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นายอริษฐ์ ไชยวัฒน์เจริญ	ผู้ช่วยนักวิชาการ

บรรณาธิการ เรียบเรียง และจัดทำรายงาน

นายพิภพ พิทักษ์ศิลป์	อนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านนโยบายและแผนการศึกษา
ดร.ปัทมา เอี่ยมละออ	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการเงิน การคลังและทรัพยากรทางการศึกษา
นางสาวดวงดาว ศิลาอาศน์	นักวิชาการศึกษานำานุกรการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

www.onec.go.th

e-mail : efe.oec@gmail.com

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 40/2566

ISBN 978-616-270-436-9